

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU PROGRAMU
REGIONALNEGO NA LATA 2021-2027 FUNDUSZE
EUROPEJSKIE DLA WARMII I MAZUR Z ZASADĄ
„DO NO SIGNIFICANT HARM” (DNSH),
CZYLI „NIE CZYŃ POWAŻNYCH SZKÓD”

Olsztyn, marzec 2026

Dokument opracowany przez:

WARMIŃSKO - MAZURSKIE
BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO W OLSZTYNIE

Zespół autorski:

Dyrektor: Agnieszka Mrozek

Kierownik Pracowni Projektowej: Katarzyna Rawa-Gładych

Projektantki prowadzące: Katarzyna Krzymowska, Łucja Krupińska

Współpraca: Patrycja Szarek-Iwaniuk, Monika Wróblewska

Aktualizacja:

Departament Polityki Regionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Spis treści

Wprowadzenie.....	6
I. Priorytet 1 - GOSPODARKA	9
CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.....	9
CS(1.ii) –Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.....	19
CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	37
CS(1.iv) – Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	58
II. Priorytet 2 - ŚRODOWISKO.....	60
CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.....	60
CS(2.ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	69
CS(2.iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.....	85
CS(2.v) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej.....	97
CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.....	108
CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	124
III. Priorytet 3 - MOBILNOŚĆ MIEJSKA	143
CS(2.viii) – wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	143
IV. Priorytet 4 - MOBILNOŚĆ REGIONALNA.....	160
CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	160
V. Priorytet 5 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR	186
CS(4.ii) – Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.....	186
VI. Priorytet 6 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	191

CS(4.e) – Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym poprzez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz przez wspieranie wprowadzenia dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego	191
CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	193
CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.....	199
VII. Priorytet 7 - RYNEK PRACY	206
CS(4.a) – Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	206
CS(4.b) – Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	209
CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	211
CS(4.i) – Wspieranie integracji społeczno-ekonomicznej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	222
VIII. Priorytet 8 - WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR	225
CS(4.iii) – Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	225
IX. Priorytet 9 - WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+	229
CS(4.h) – Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.....	229
CS(4.i) – Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	234

CS(4.k) – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.....	236
CS(4.l) – Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.....	242
X. Priorytet 10 - ZDROWIE.....	246
CS(4.v) – Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	246
XI. Priorytet 11 - TURYSTYKA I KULTURA	250
CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	250
XII. Priorytet 12 - ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	274
CS(5.i) – wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	274
XIII. Priorytet 13 - POMOC TECHNICZNA EFRR	296
Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	296
XIV. Priorytet 14 - POMOC TECHNICZNA EFS+	297
Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	297
XV. Priorytet 15 - BEZPIECZEŃSTWO	298
CS3(iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej	298
XVI. Priorytet 16 – DOSTĘPNE MIESZKALNICTWO	311
CS(4.vii) – Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań	311
XVII. Priorytet 17 – ODPORNOŚĆ WODNA	314
CS(2.V) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej	314
XVIII. Priorytet 18 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	319
CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po	

szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	319
CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.....	321

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest ocena zgodności programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur (FEWiM 2021-2027) z zasadą „do no significant harm” (DNSH), czyli „nie czyn poważnych szkód”.

Wszystkie programy finansowane z funduszy unijnych w ramach polityki spójności, w tym programy regionalne na lata 2021-2027, muszą zostać poddane ocenie pod kątem spełnienia zasady „do no significant harm” (DNSH).

Celem głównym oceny DNSH jest zweryfikowanie, czy w ramach programów zostały przewidziane do realizacji działania, które mogą szkodzić środowisku, czyli zweryfikowanie ich pod kątem ich potencjału wyrządzenia poważnej szkody na cele środowiskowe.

Ogólne wskazania dotyczące stosowania zasady „do no significant harm” (DNSH) w obszarze ochrony środowiska zawarte są w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającym rozporządzenie (UE) 2019/2088¹ tzw. rozporządzenie w sprawie taksonomii UE oraz w zawiadomieniu Komisji „Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności”².

Przeprowadzenie oceny zgodności programu FEWiM 2021-2027 z zasadą DNSH jest również zgodne z Notą wyjaśniającą Komisji Europejskiej EGESIF_21-0025-00 z dnia 27 września 2021 r., dotyczącą stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód” w ramach polityki spójności.

Wszelkie inwestycje realizowane z funduszy europejskich nie mogą szkodzić środowisku. Wynika to z realizowanego przez Unię Europejską Europejskiego Zielonego Ładu³, którego celem jest przekształcenie Unii w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę, która w 2050 roku osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto. Wspierane inwestycje powinny spełniać kryteria określone w art. 3. rozporządzenia w sprawie taksonomii UE, dotyczące zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej.

Rozporządzenie w sprawie taksonomii UE definiuje również sześć celów środowiskowych, na które należy zwracać uwagę przy realizacji inwestycji zrównoważonych pod względem środowiskowym (art. 9):

- łagodzenie zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu,
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich,
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling,
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi,
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

W ww. rozporządzeniu zawarte są ogólne wskazania dotyczące stosowania zasady „do no significant harm” (DNSH), czyli „nie czyn poważnych szkód” w obszarze ochrony środowiska. W artykule 17 ww. rozporządzenia, dla każdego ze zdefiniowanych celów środowiskowych przedstawiono sytuacje, w których daną działalność gospodarczą uznaje się za powodującą znaczące szkody (Tabela 1).

¹ Dz. Urz. UE L 198 z 22.06.2020, s. 13

² Dz. Urz. UE C 58 z 18.2.2021, s. 1

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski „Zielony Ład”, COM (2019) 640 final.

W ten sposób rozporządzenie ustanawia ogólne podejście do oceny DNSH polegające na wykazaniu, że żadna z sytuacji opisanych w artykule 17 nie wystąpi w odniesieniu do analizowanej działalności.

Tabela 1 Znaczące szkody dla 6 celów środowiskowych wg rozporządzenia w sprawie taksonomii

Cel środowiskowy		Dana działalność wyrządza znaczące szkody jeżeli
	Łagodzenie zmian klimatu	prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych
	Adaptacja do zmian klimatu	prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa
	Odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	szkodzi dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobremu stanowi środowiska wód morskich
	Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, lub do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, lub jeżeli długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać znaczące i długoterminowe szkody dla środowiska
	Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi
	Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii

Źródło: Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków UE, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” – zasadą DNSH. Podręcznik dla administracji publicznej; 2022 Atmoterm S.A.

Przygotowana dla projektu programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur ocena zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” (DNSH) przeprowadzona została w odniesieniu do typów działań określonych dla każdego celu szczegółowego w ramach 18 priorytetów. Ocena odnosi się także do planowanych operacji o znaczeniu strategicznym zawartych w Załączniku 1. Wynika to z faktu, że przedsięwzięcia te wpisują się w priorytety określone w projekcie programu FEWiM 2021-2027.

Analiza została wykonana zgodnie z „Wytycznymi technicznymi dotyczącymi stosowania zasady „nie czynić poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności⁴”. Proces oceny przeprowadzony był dwuetapowo.

Etap 1 polegał na przeanalizowaniu działań zawartych w poszczególnych celach szczegółowych w odniesieniu do sześciu celów środowiskowych na potrzeby określenia tych, które wymagają merytorycznej oceny.

Jeżeli analizowane działanie nie wymagało oceny merytorycznej oznaczało to, że:

⁴ Dz. Urz. UE C 58 z 18.2.2021, s. 1

- środek nie ma – ze względu na swój charakter – żadnego albo znaczącego przewidywalnego wpływu na cel środowiskowy związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi, pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia i w związku z tym uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do odpowiedniego celu;
- środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu lub cel środowiskowy o współczynniku 100% i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do odpowiedniego celu;
- środek wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego zgodnie z rozporządzeniem ws. taksonomii i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do odpowiedniego celu.

Jeżeli w ramach etapu 1 uznano w odniesieniu do któregośkolwiek z celów środowiskowych, że konieczna była ocena merytoryczna, przeprowadzona została w ramach **Etapu 2**.

W toku prowadzenia prac korzystano z opracowanych już analiz spełnienia zasad DNSH dla innych dokumentów:

- Ocena DNSH reform i inwestycji (wiązek projektów) przedstawionych w KPO⁵,
- Ocena DNSH dla instrumentów planowanych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki⁶,
- Analizy spełniania zasady „nie czyn poważnej szkody” (DNSH), w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027⁷.

Ponadto w toku prac weryfikowano czy zakres programu FEWiM 2021-2027 pokrywa się z zakresem „Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności” (KPO) lub jest węższy od tego zakresu. Jeżeli w danym działaniu zakres FEWiM 2021-2027 pokrywał się z zakresem KPO ocena DNSH dla tego działania nie była przeprowadzona, gdyż w przypadku środków, które są identyczne ze środkami w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności zatwierdzonych przez Radę Europejską, ich zgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód” uznaje się za osiągniętą, ponieważ została już zweryfikowana.

⁵ Atmoterm S.A., 2021

⁶ Lisowska R, Grabowski J., 2022

⁷ Atmoterm S.A., 2021

I. Priorytet 1 - GOSPODARKA

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela I.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.i)

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Opis działania Dofinansowanie infrastruktury badawczo-rozwojowej (w tym centrów badawczo-rozwojowych) aktywów własności intelektualnej oraz działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw (oraz konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi), z dopuszczalnym komponentem wdrożeniowym, w tym również usług B+R dla firm oraz ochrona własności intelektualnej.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.1.1a Ocena merytoryczna

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii		
Opis działania Dofinansowanie infrastruktury badawczo-rozwojowej (w tym centrów badawczo-rozwojowych) aktywów własności intelektualnej oraz działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw (oraz konsorcjów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi), z dopuszczalnym komponentem wdrożeniowym, w tym również usług B+R dla firm oraz ochrona własności intelektualnej.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania realizowane w ramach środka nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres działań obejmuje finansowanie infrastruktury badawczo-rozwojowej wraz z wdrożeniem, ochronę własności intelektualnej, których celem jest wzrost innowacyjności gospodarki regionu w zakresie inteligentnych specjalizacji. Podejmowane działania będą w pełni odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Podejmowane działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, uwzględniających również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Wznoszona infrastruktura dążyć

		będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Podejmowane w ramach środka działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, będą w pełni odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu. W ramach działalności budowlanej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Infrastruktura badawczo-rozwojowa powstawać będzie w ramach inteligentnych specjalizacji regionu, w tym „ekonomia wody” i będzie miała pozytywny wpływ na rozwój technologii przyjaznych dobrostanowi wód. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę badawczo-rozwojową oraz naukowo-badawczą. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.

ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Podejmowane w ramach środka działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, będą w pełni odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Wzmacnianie potencjału badawczo-rozwojowego będzie również przyczyniało się do tworzenia technologii i prac naukowych pozwalających ograniczać negatywny wpływ na powietrze, wody i gleby. Realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę badawczo-rozwojową oraz naukowo-badawczą. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.i)

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Opis działania			
Inwestycje w publiczną infrastrukturę naukowo-badawczą i aktywa własności intelektualnej organizacji badawczych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"

Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.1.2a Ocena merytoryczna

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii		
Opis działania		
Inwestycje w publiczną infrastrukturę naukowo-badawczą i aktywa własności intelektualnej organizacji badawczych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania realizowane w ramach środka nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres działań obejmuje inwestycje w publiczną infrastrukturę naukowo-badawczą i aktywa własności intelektualnej organizacji badawczych powiązane z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami i odpowiadające potrzebom gospodarki. W ramach środka istnieje możliwość budowy, rozbudowy i/lub adaptacji obiektów pod infrastrukturę naukowo-badawczą. Realizowane inwestycje ukierunkowane będą na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Inwestycje w ramach środka nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. W ramach działalności budowlanej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu

(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Infrastruktura naukowo-badawcza powstawać będzie w ramach inteligentnych specjalizacji regionu, w tym „ekonomia wody” i będzie miała pozytywny wpływ na rozwój technologii przyjaznych dobrostanowi wód. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę badawczo-rozwojową oraz naukowo-badawczą. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, rozbudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie

		zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę badawczo-rozwojową oraz naukowo-badawczą. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.i)

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Opis działania			
Działalność badawczo-rozwojowa w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka kwalifikują się do objęcia obszarem interwencji 029 w załączniku I do rozporządzenia w sprawie CRP ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100% w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmian klimatu oraz 030 w załączniku I do rozporządzenia w sprawie CRP ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40% w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i jako takie uznaje się za zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Nowe trendy proekologiczne, związane z gospodarką niskoemisyjną, gospodarką o obiegu zamkniętym sprzyjać będą osiągnięciu neutralności klimatycznej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania w ramach środka objęte obszarem interwencji 029 w załączniku I do rozporządzenia w sprawie CRP monitorowane są jako wspierające cel związany ze środowiskiem o współczynniku 40%. Nowe trendy proekologiczne w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym koncentrować się również będą na

			odporności i przystosowaniu się do zmian klimatu. Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Działania w ramach środka w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym monitorowane są jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 030 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.1.3a Ocena merytoryczna

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii		
Opis działania Działalność badawczo-rozwojowa w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym w perspektywie długookresowej przyczyni się do zmniejszenia presji gospodarki na środowisko, w tym będzie pozytywnie oddziaływać na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków.

		Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, aby środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby Środek skierowany będzie na rozwój działalności badawczo-rozwojowej w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym, poprzez co nie powinien mieć pozytywny wpływ na jakość powietrza, wód czy gleby. Podejmowane rozwiązania inwestycyjne będą przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, rozbudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej w obszarach zielonej gospodarki, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób pośredni i w perspektywie długookresowej przyczyni się do zmniejszenia presji gospodarki na środowisko, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na bioróżnorodność i ekosystemy. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płaszczy dla

		zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę badawczo-rozwojową. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

Tabela I.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.i)

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Opis działania			
Małe bony badawcze na innowacje dla MŚP.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie uwzględnia rozwiązań, które będą powodować niekorzystny wpływ na klimat. Działania podejmowane w ramach środka powinny uwzględniać rozwiązania przyjazne dla środowiska i klimatu, w pełni odpowiadać wyzwaniom zielonej gospodarki.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania podejmowane w ramach środka związane z udzielaniem małych bonów badawczych na innowacje dla MŚP nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel środowiskowy. Realizowane w ramach środka innowacje uwzględniają adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. Realizowane w ramach środka innowacje uwzględniają wymagania gospodarki cyrkularnej
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania podejmowane w ramach środka związane z udzielaniem małych bonów badawczych na innowacje dla MŚP nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel środowiskowy. Realizowane w ramach środka innowacje uwzględniają wymogi dotyczące ochrony powietrza, wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.1.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.i)

CS(1.i) – Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii			
Opis działania Wzmocnienie kanałów współpracy nauki z biznesem mające na celu zwiększenie transferu technologii z jednostek naukowych do przedsiębiorstw (w tym podniesienie potencjału i jakości usług centrów transferu technologii).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek nie doprowadzi do znacznej emisji gazów cieplarnianych, ponieważ zakres działań dotyczy wzmocnienia kanałów współpracy nauki z biznesem (w tym centrów transferu technologii).
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie przyczyni się do zwiększenia negatywnego wpływu na klimat, ponieważ zakres działań dotyczy wzmocnienia kanałów współpracy nauki z biznesem (w tym centrów transferu technologii).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód i gleby. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(1.ii) –Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela I.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych. Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.2.1a Ocena merytoryczna

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych		
Opis działania		
Wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa umożliwia większą efektywność wszelkich procesów biznesowych, pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.

		Podjęmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z transformacją cyfrową oraz cyberbezpieczeństwem. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się w przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych, w tym rozbudowy i przebudowy obiektów budowlanych lub linii produkcyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady np. zdemontowane urządzenia wchodzące w skład starych linii produkcyjnych oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów,

		oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw na drodze transformacji cyfrowej oraz cyberbezpieczeństwa nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa umożliwia większą efektywność wszelkich procesów biznesowych, pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z transformacją cyfrową oraz cyberbezpieczeństwem. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.2.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Wsparcie procesów cyfryzacji w firmach uwzględniających kryteria redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteria efektywności energetycznej.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"

zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”			
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na redukcję emisji gazów cieplarnianych lub poprawę efektywności energetycznej nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.2.2a Ocena merytoryczna

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych		
Opis działania Wsparcie procesów cyfryzacji w firmach uwzględniających kryteria redukcji emisji gazów cieplarnianych lub kryteria efektywności energetycznej.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na redukcję emisji gazów cieplarnianych lub poprawę efektywności energetycznej nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na redukcję emisji gazów cieplarnianych lub poprawę efektywności energetycznej przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz wpierać będzie ich zrównoważone wykorzystanie. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z cyfryzacją firm. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się w przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych, w tym rozbudowy i przebudowy obiektów budowlanych lub linii produkcyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady np. zdemontowane urządzenia wchodzące w skład starych linii produkcyjnych oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza,

środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		wody lub gleby. Charakter środka mający na celu wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na redukcję emisji gazów cieplarnianych lub poprawę efektywności energetycznej nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Wsparcie cyfryzacji firm skierowanej na redukcję emisji gazów cieplarnianych lub poprawę efektywności energetycznej przyczyni się pośrednio do ochrony środowiska abiotycznego, a tym samym wpłynie pozytywnie na ochronę i odbudowę bioróżnorodności. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z procesem cyfryzacji firm. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.2.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych w tym nowe technologie w budowaniu oferty turystycznej i kulturowej nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.2.3a Ocena merytoryczna

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych		
Opis działania		
Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych w tym nowe technologie w budowaniu oferty turystycznej i kulturowej nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej

		ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się w przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych, w tym rozbudowy i przebudowy obiektów budowlanych lub linii produkcyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady np. zdemontowane urządzenia wchodzące w skład starych linii produkcyjnych oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Charakter środka mający na celu wsparcie przedsiębiorstw w zakresie produkcji i usług opartych na technologiach cyfrowych w tym nowe technologie w budowaniu oferty turystycznej i kulturowej nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu

		ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.2.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Cyfryzacja instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych DIH/EDIH).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu cyfryzację instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych,) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.2.4a Ocena merytoryczna

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych		
Opis działania		
Cyfryzacja instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych DIH/EDIH).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu cyfryzację instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych) nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z cyfryzacją instytucji takich jak centra innowacji cyfrowych, centra kompetencji cyfrowych. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Charakter środka mający na celu cyfryzację instytucji otoczenia biznesu oraz e-usługi dla firm (w tym centra innowacji cyfrowych) nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można

		spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z cyfryzacją instytucji takich jak centra innowacji cyfrowych. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	--

Tabela I.2.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
– E-usługi publiczne (w tym usługi A2A) – platformy e-usług (oparte o analizę kosztów i korzyści), dofinansowanie niezbędnej infrastruktury i rozwiązań cyfrowych w celu tworzenia nowych usług, podnoszenie kompetencji w instytucjach publicznych, zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych oraz upowszechnienie ich wykorzystania (w tym usług, e-administracji, e-kultury). – Nowe technologie w budowaniu innowacyjnych e-usług dla oferty turystycznej i kulturowej (poprzedzone analizą kosztów i korzyści).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój E-usług publicznych (w tym usługi A2A) nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Ponadto usługi cyfrowe przyczynią się do obniżenia zużycia energii (i związanej emisji CO ₂) w innych obszarach, np. w sektorze transportu. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój E-usług publicznych (w tym usługi A2A) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów

			naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka mający na celu rozwój E-usług publicznych (w tym usługi A2A) nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.2.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Cyberbezpieczeństwo – projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez inwestycje w systemy o zasięgu regionalnym lub lokalnym oraz podniesienie kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu cyberbezpieczeństwo – projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych poprzez inwestycje w systemy o zasięgu regionalnym lub lokalnym oraz podniesienie kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych.

			Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój cyberbezpieczeństwa oraz podniesienie kompetencji w tym zakresie nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka mający na celu rozwój cyberbezpieczeństwa oraz podniesienie kompetencji w tym zakresie nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.2.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
Opis działania Budowa, rozwój, integracja i zwiększenie dostępności baz danych, zasobów cyfrowych o wysokim potencjale ich szerokiego wykorzystania oraz biznesowych przestrzeni cyfrowych (zasoby naukowe, kulturowe i administracji), aplikacje w oparciu o dostępne cyfrowo ISP (informacje sektora publicznego).

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu budowę, rozwój, integrację i zwiększenie dostępności baz danych, zasobów cyfrowych o wysokim potencjale ich szerokie wykorzystanie oraz biznesowych przestrzeni cyfrowych (zasoby naukowe, kulturowe i administracji), aplikacje w oparciu o dostępne cyfrowo ISP (informacje sektora publicznego) nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Ponadto usługi cyfrowe przyczynią się do obniżenia zużycia energii (i związanej emisji CO₂) w innych obszarach, np. w sektorze transportu. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki. Podjęmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby.

			Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Cyfryzacja ma duże znaczenie w ekologizacji gospodarki.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.2.8 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Rozwój infrastruktury danych przestrzennych (w przypadku powiatowego lub wojewódzkiego zasobu geodezyjnego, wyłącznie przy pozytywnej opinii Głównego Geodety Kraju).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój infrastruktury danych przestrzennych (w przypadku powiatowego lub wojewódzkiego zasobu geodezyjnego) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel,

			gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.2.9 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania			
Rozwój e-zdrowia (przy pozytywnej opinii Ministra Zdrowia oraz w uzgodnieniu z Komitetem Sterującym do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia zgodnie z przyjętym systemem koordynacji).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój e-zdrowia nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.2.10 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.ii)

CS(1.ii) – Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych			
Opis działania Rozwój narzędzi cyfrowych umożliwiających zapewnienie interoperacyjności i integracji podmiotów leczniczych z centralną architekturą informatyczną e-zdrowia.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu rozwój narzędzi cyfrowych umożliwiających zapewnienie interoperacyjności i integracji podmiotów leczniczych z centralną architekturą informatyczną e-zdrowia nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie będzie negatywnie oddziaływał na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakres wsparcia nie będzie miał wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela I.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.1a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że działania realizowane w ramach środka doprowadzą do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, uwzględniających również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Dodatkowo trzeba zwrócić uwagę na sytuację, w której wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych będzie się wiązało z rozbudową/budową obiektów. Wówczas potencjalne zwiększone emisje będą występować na etapie prac budowlanych i powinny ustąpić po ich zakończeniu. Przejściowy, jak również właściwy dla prowadzonych prac budowlanych charakter oddziaływań powoduje, że można uznać je za nieistotne z punktu widzenia oddziaływania na środowisko. Dodatkowo będą one prowadzone na podstawie odpowiednich pozwoleń/zezwoleń wydawanych przez właściwe instytucje. Preferuje się aby wdrażane innowacje jak w największym stopniu wykorzystywały energię pochodzącą z odnawialnych źródeł.

Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Kluczowym aspektem wdrażania wyników prac badawczo-rozwojowych w kontekście oddziaływania na klimat powinny być aspekty związane z efektywnością energetyczną innowacyjnych rozwiązań. Realizowana w ramach środka infrastruktura powinna być odporna na zmieniające się warunki klimatyczne i ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych będzie się wiązało z rozbudową/budową obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy wdrażanie wyników prac badawczo-rozwojowych będzie się wiązało z rozbudową/budową obiektów. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.2a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że działania realizowane w ramach środka doprowadzą do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, uwzględniających również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Dodatkowo trzeba zwrócić uwagę na sytuację, w której odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu będzie się wiązało z rozbudową/budową/modernizacją/adaptacją obiektów. Wówczas potencjalne zwiększone emisje będą występować na etapie prac budowlanych i powinny ustąpić po ich zakończeniu. Przejściowy, jak również właściwy dla prowadzonych prac budowlanych charakter oddziaływań powoduje, że można uznać je za nieistotne z punktu widzenia oddziaływania na środowisko. Dodatkowo będą one prowadzone na podstawie odpowiednich pozwoleń/zezwoleń wydawanych przez właściwe instytucje. Zmodernizowane lub nowopowstałe obiekty dążyć będą do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Kluczowym aspektem wdrażania działań w ramach środka w kontekście oddziaływania na klimat powinna być efektywność energetyczna. Realizowana w ramach środka infrastruktura powinna być odporna na zmieniające się warunki klimatyczne i ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy odtworzenie gospodarczego dziedzictwa regionu będzie się wiązało z rozbudową/budową obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy odtworzenie gospodarczego dziedzictwa regionu będzie się wiązało z rozbudową/budową obiektów. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Inwestycje rozwojowe w przedsiębiorstwach.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.3a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Inwestycje rozwojowe w przedsiębiorstwach.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że działania realizowane w ramach środka doprowadzą do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane działania będą opierały się na innowacyjnych, prośrodowiskowych technologiach, uwzględniających również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Dodatkowo trzeba zwrócić uwagę na sytuację, w której wdrażanie inwestycji rozwojowych będzie się wiązało z rozbudową/budową/modernizacją/adaptacją obiektów. Wówczas potencjalne zwiększone emisje będą występować na etapie prac budowlanych i powinny ustąpić po ich zakończeniu. Przejściowy, jak również właściwy dla prowadzonych prac budowlanych charakter oddziaływań powoduje, że można uznać je za nieistotne z punktu widzenia oddziaływania na środowisko. Dodatkowo będą one prowadzone na podstawie odpowiednich pozwoleń/zezwoleń wydawanych przez właściwe instytucje. Zmodernizowane lub nowopowstałe obiekty dążyć będą do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność,

obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		przyrodę lub aktywa. Kluczowym aspektem wdrażania działań w ramach środka w kontekście oddziaływania na klimat powinna być efektywność energetyczna. Realizowana w ramach środka infrastruktura powinna być odporna na zmieniające się warunki klimatyczne i ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy inwestycje rozwojowe w przedsiębiorstwach będą wiązały się z rozbudową/budową obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia

		pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy inwestycje rozwojowe w przedsiębiorstwach będą wiązały się rozbudową/budową obiektów. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Inkubowanie przedsiębiorstw oraz dalsza akceleracja i rozwój po okresie inkubacji.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.4a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Inkubowanie przedsiębiorstw oraz dalsza akceleracja i rozwój po okresie inkubacji.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że działania realizowane w ramach środka doprowadzą do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W stosownych przypadkach podejmowane działania będą uwzględniały innowacyjne, prośrodowiskowe technologie, uwzględniające również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.

		Realizacja środka uwzględnia dążenie do efektywności energetycznej, ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Kluczowym aspektem wdrażania działań w ramach środka w kontekście oddziaływania na klimat powinna być efektywność energetyczna. Realizowana w ramach środka infrastruktura powinna być odporna na zmieniające się warunki klimatyczne i ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z rozbudową/budową obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy realizacja środka będzie wiązała się z rozbudową/budową obiektów. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.5a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie oczekuje się, że działania realizowane w ramach środka doprowadzą do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W stosownych przypadkach podejmowane działania będą uwzględniały innowacyjne, prośrodowiskowe technologie, uwzględniające również dążenie do jak największego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja środka uwzględnia dążenie do efektywności energetycznej, ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Kluczowym aspektem wdrażania działań w ramach środka w kontekście oddziaływania na klimat powinna być efektywność energetyczna. Realizowana w ramach środka infrastruktura powinna być odporna na zmieniające się warunki klimatyczne i ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z rozbudową/budową obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.

naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. W stosownych przypadkach realizacja inwestycji na etapie wdrożeniowym może mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku kiedy realizacja środka będzie wiązała się z rozbudową/budową obiektów. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Pakietowanie produktów i usług.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka związany z pakietowaniem usług nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka związany z pakietowaniem usług nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i

			oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizacja działań w ramach środka nie będzie prowadziła do zwiększenia wykorzystania zasobów wodnych ani nie pogorszy ich jakości. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka związany z pakietowaniem usług nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Realizacja działań w ramach środka nie wpłynie negatywnie na niniejszy cel środowiskowy. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela I.3.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Umiejscynarodowienie przedsiębiorstw.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu umiejscynarodowienie przedsiębiorstw nie będzie miał znaczącego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.

			Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.7a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Umiejscynarodowienie przedsiębiorstw.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu umiejscynarodowienie przedsiębiorstw nie będzie miał znaczącego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych związanych z inwestycjami w infrastrukturę, takich jak na przykład dostosowanie procesu produkcji lub magazynowania do wymogów produktu przeznaczonego do sprzedaży na rynkach zagranicznych. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się w przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych, w tym rozbudowy i przebudowy obiektów budowlanych lub linii produkcyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady np. zdemontowane urządzenia wchodzące w skład starych linii produkcyjnych oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związana z inwestycjami w infrastrukturę, takich jak na przykład

		dostosowanie procesu produkcji lub magazynowania do wymogów produktu przeznaczonego do sprzedaży na rynkach zagranicznych związanych z inwestycjami w infrastrukturę związaną z cyfryzacją instytucji takich jak centra innowacji cyfrowych, centra kompetencji cyfrowych. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

Tabela I.3.8 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Promocja gospodarcza, (w tym tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwaniu inwestycji zewnętrznych).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu promocję gospodarczą, (w tym tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu promocję gospodarczą, (w tym tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizacja działań w ramach środka nie będzie prowadziła do zwiększenia wykorzystania zasobów wodnych ani nie pogorszy ich jakości. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka mający na celu promocję gospodarczą, (w tym tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwania inwestycji zewnętrznych) nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Realizacja działań w ramach środka nie wpłynie negatywnie na niniejszy cel środowiskowy. Wynika to z charakteru wsparcia, w którym nie przewiduje się komponentu technicznego.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

9 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Infrastruktura biznesowa na potrzeby MŚP.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

9a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne		
Opis działania		
Infrastruktura biznesowa na potrzeby MŚP.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania w ramach środka nie będą miały bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Obejmują one głównie działania w zakresie przygotowania infrastruktury biznesowej, które zasadniczo nie powinny

		doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym łagodzenie zmian klimatu). Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Powstała infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z koniecznością ich przeprowadzenia. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejsię na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, roboty ziemne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby

ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z konieczności ich wykonania. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela I.3.10 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iii)

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania			
Profesjonalizacja IOB i zaawansowane usługi dla firm, w tym niezbędne inwestycje (w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka mający na celu profesjonalizację IOB i zaawansowane usługi dla firm, w tym niezbędne inwestycje (w szczególności w obszarach inteligentnych

			specjalizacji),nie będzie miał znaczącego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych. Tworzona w ramach środka infrastruktura będzie dostosowana do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela I.3.10a Ocena merytoryczna

CS(1.iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne			
Opis działania Profesjonalizacja IOB i zaawansowane usługi dla firm, w tym niezbędne inwestycje (w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji).			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Charakter środka mający na celu profesjonalizacja IOB i zaawansowane usługi dla firm, w tym niezbędne inwestycje (w szczególności w obszarach inteligentnych specjalizacji), nie będzie miał znaczącego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Niewielkiego wpływu można spodziewać się na etapie wdrożeniowym. Wówczas wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.	
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Potencjalne negatywne oddziaływanie może występować w sytuacji, gdy w ramach działania będzie wykorzystywana woda i będą powstawały ścieki. W takich sytuacjach należy zapewnić rozwiązania technologiczne mające na celu jej ponowne wykorzystanie bądź możliwość odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się również na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z koniecznością ich przeprowadzenia. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne	

		będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, roboty ziemne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych w przypadku, kiedy realizacja środka będzie wiązała się z konieczności ich wykonania. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem

		odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

CS(1.iv) – Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela I.4.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(1.iv)

CS(1.iv) – Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości			
Opis działania			
– podnoszenie wiedzy w zakresie zmian przemysłowych i innowacji, w tym: a. upowszechnianie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0, zielonej gospodarki, b. upowszechnienie wiedzy nt. innowacyjności, inteligentnych specjalizacji, przedsiębiorczości, transferu wiedzy i technologii, – projekty współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej służące rozwojowi umiejętności pracowników i kadry zarządzającej instytucji działających na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego. –			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizacja działań w ramach środka nie będzie prowadziła do zwiększenia wykorzystania zasobów wodnych ani nie pogorszy ich jakości.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie Gospodarki 4.0 i zielonej gospodarki. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

II. Priorytet 2 - ŚRODOWISKO

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.i)

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Opis działania			
Kompleksowe przedsięwzięcia polegające na głębokiej modernizacji energetycznej budynków, obejmującej całą gamę prowadzących do zmniejszenia energochłonności działań typu wymiana ich wyposażenia na energooszczędne, instalację dedykowanych potrzebom energetycznym budynku urządzeń OZE, wymianę /modernizację nieefektywnych systemów grzewczych na zero lub niskoemisyjne albo podłączenie do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, przebudowę systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację systemów chłodzących itp.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia obejmuje modernizację energetyczną budynków, wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Pozytywnym oddziaływaniem o charakterze długoterminowym będzie zmniejszenie depozytu zanieczyszczeń w wodach poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań związanych z głęboką modernizacją energetyczną budynków nie będzie miał znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, czyli nie będą prowadziły do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi. Celem inwestycji jest ograniczenie zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Podczas prac remontowych zostaną wprowadzone środki służące zmniejszaniu emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego

			znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.1.1a Ocena merytoryczna

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Opis działania			
Kompleksowe przedsięwzięcia polegające na głębokiej modernizacji energetycznej budynków, obejmującej całą gamę prowadzących do zmniejszenia energochłonności działań typu wymiana ich wyposażenia na energooszczędne, instalację dedykowanych potrzebom energetycznym budynku urządzeń OZE, wymianę /modernizację nieefektywnych systemów grzewczych na zero lub niskoemisyjne albo podłączenie do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, przebudowę systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację systemów chłodzących itp.			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Istotnym elementem w walce z emisją szkodliwych substancji jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Budynki są kluczowe w wysiłkach Polski na rzecz osiągnięcia zerowej emisji gazów cieplarnianych do 2050 roku. Sektor budowlany odpowiada za około 38 proc. emisji dwutlenku węgla w kraju⁸. Dekarbonizacja budynków to jeden z ważniejszych sposobów łagodzenia skutków zmieniającego się klimatu. Wspierany zakres działań będzie bezpośrednio wpływał na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Kompleksowe przedsięwzięcia polegające na głębokiej modernizacji energetycznej budynków pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię przedmiotowych budynków, co przełoży się na zmniejszenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Planowane do realizacji inwestycje prowadzić będą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zatem wnosząc istotny wkład w realizację celu. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą mieć związek z emisją pyłów czy zwiększonym ruchem samochodów w czasie prowadzenia robót budowlanych. Jednak ich oddziaływanie będzie krótkotrwałe, a dodatkowo będzie minimalizowane przez stosowanie nowoczesnych technologii na placach budów. Potencjalna emisja powinna zakończyć się w chwili ukończenia realizacji inwestycji (zakończenie prac budowlanych). Przewiduje się, że rezultatem przeprowadzenia głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie podniesienie stanu technicznego budynku i zmniejszenie zapotrzebowania na energię, co bezpośrednio wiąże się z redukcją emisji gazów cieplarnianych (CO₂) oraz pyłów (PM₁₀ i PM₂₅). W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Wraz ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków znacząco spadnie zanieczyszczenie powietrza	

⁸ Raport Polskiego Stowarzyszenia Budownictwa Ekologicznego (PLGBC) „Jak zdekarbonizować środowisko zbudowane do 2050 roku: mapa drogowa węgla całego życia dla Polski”, czerwiec 2021r.

		powstające w następstwie tzw. niskiej emisji, a więc spalania w domowych, nieefektywnych piecach, paliw stałych niskiej jakości. Kompleksowa termomodernizacja, najlepiej połączona z wymianą lokalnych źródeł ciepła, może znacząco zmniejszyć zapotrzebowanie na energię z niskoefektywnych pieców, a w rezultacie ograniczyć emisję szkodliwych substancji. Kompleksowa termomodernizacja może prowadzić do obniżenia kosztów eksploatacji budynków, w tym ogrzewania (lub chłodzenia) pomieszczeń nawet o połowę, a więc w ten sposób przyczynić się do podniesienia komfortu mieszkaniowego, co również wywiera pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Innym pozytywnym aspektem termomodernizacji jest poprawa estetyki elewacji.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. We wszystkich projektach, w których będzie to adekwatne, mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu np. systemy zarządzania wodą w budynkach, zielone ściany i dachy. Przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja systemów chłodzących podniesie jakość klimatu wewnętrznego budynków, zmniejszy dyskomfort użytkowników spowodowany zmianami klimatycznymi (zmniejszy narażenie na upały czy chłody). Zakłada się, że nowo realizowane inwestycje (projekt, przyjęte rozwiązania i lokalizacja inwestycji) uwzględnią kwestie dotyczące zmieniającego się klimatu i odporności na klęski żywiołowe. W ramach działalności modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Zakłada się, że w wyniku modernizacji energetycznej i cieplowniczej budynków mogą powstać odpady budowlane, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że zużyte urządzenia i zdemontowane elementy wyposażenia budynków oraz inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi), a także inne urządzenia techniczne po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przeznaczone do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.

cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zużyte bądź uszkodzone panele fotowoltaiczne będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Zgodnie z dyrektywą UE WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment Directive) panele fotowoltaiczne definiowane są jako urządzenia elektroniczne i wymaga się dla nich 85% skuteczności w odzyskiwaniu surowców wtórnych. Z tego przynajmniej 80% musi zostać wykorzystane w recyklingu lub dalszej produkcji. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Przed przystąpieniem do prac termoizolacyjnych należy wykonać inwentaryzację przyrodniczą pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy w budynku planowanym do objęcia ww. pracami. Należy postępować zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wyników inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej oraz stosownych decyzji RDOŚ.

Tabela II.1.2 Ocena działań w ramach CS (2.i)

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
Opis działania Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach w różnych aspektach (np. zastosowanie energooszczędnych technologii, projekty dotyczące odzyskiwania energii cieplnej z procesów przemysłowych, instalacja urządzeń OZE itp.).
Zakres wsparcia jest zbieżny pod względem charakteru podejmowanych działań z zakresem inwestycji zawartych w KPO
Zakres wsparcia celu jest zbieżny z zakresem inwestycji zawartym w „Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności”, tj. B1.2.1. <i>Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych.</i> Powyższy zakres inwestycji zawarty w KPO został poddany ocenie DNSH zgodnie z wytycznymi Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Wynik oceny wskazuje na zgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do wszystkich celów środowiskowych. W związku z tym uznaje się, że również zakres wsparcia programu FEWIM 2021- 2027, obejmujący poprawę efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach (MŚP) w różnych aspektach (np. zastosowanie energooszczędnych technologii, projekty dotyczące odzyskiwania energii cieplnej z procesów przemysłowych, instalacja urządzeń OZE itp.), jest zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela II.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.i)

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Opis działania Rozwój systemów ciepłowniczych obejmujący inwestycje w systemy ciepłownicze i chłodnicze (sieci) wraz z magazynami ciepła do 5 MW mocy zamówionej, podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej obiektów, w których likwidowane są źródła na paliwa stałe, wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe na źródła niskoemisyjne.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Pozytywnym oddziaływaniem o charakterze długoterminowym będzie zmniejszenie depozytu zanieczyszczeń w wodach poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE)
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.1.3a Ocena merytoryczna

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych		
Opis działania Rozwój systemów ciepłowniczych obejmujący inwestycje w systemy ciepłownicze i chłodnicze (sieci) wraz z magazynami ciepła do 5 MW mocy zamówionej, podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej obiektów, w których likwidowane są źródła na paliwa stałe, wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe na źródła niskoemisyjne.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Wspierany zakres działań będzie wpływał na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Podłączanie do sieci ciepłowniczej lub gazowej obiektów, w których likwidowane są źródła na paliwa stałe, wymiana

		nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe na źródła niskoemisyjne jest skutecznym sposobem likwidacji tzw. niskiej emisji, czyli miejsc, z których – w wyniku nieefektywnego spalania – do atmosfery na małej wysokości trafiają szkodliwe dla zdrowia substancje. Głównymi źródłami tych zanieczyszczeń są indywidualne piece oraz przestarzałe przydomowe kotłownie (PM 10, PM2,5, BaP). Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe na źródła niskoemisyjne jest szansą na ograniczenie wpływu ciepłownictwa na klimat. Sprzyja również zwiększeniu udziału OZE oraz gazu (pomimo, iż gaz jest paliwem, który charakteryzuje się o połowę niższą emisją CO₂ od węgla kamiennego, to należy mieć na uwadze, perspektywę dekarbonizacji przewidywaną do 2050 r.). Ważnym elementem rozwoju zrównoważonego ciepłownictwa systemowego jest rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych i chłodniczych. Nowoczesne systemy dystrybucji zapobiegają stratom przesyłowym i pozwalają inteligentnie zarządzać systemem dostaw energii do odbiorców, co pośrednio również wiąże się z niższą emisją gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zakłada się, że nowo realizowane inwestycje (przyjęte rozwiązania i lokalizacja inwestycji) uwzględnią kwestie dotyczące zmieniającego się klimatu i odporności na klęski żywiołowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Rozwój systemów ciepłowniczych może mieć znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym w przypadku odzysku ciepła odpadowego. Potencjalnego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że zdemontowane urządzenia i inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przeznaczone do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik

środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Na etapie realizacji inwestycja może spowodować uwolnienie nieznacznych ilości zanieczyszczeń z maszyn roboczych i pojazdów zaangażowanych w prace inwestycyjne lub modernizacyjne, nie mniej jednak podczas prac remontowych zostaną wprowadzone środki służące zmniejszaniu emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń. Będą to oddziaływania niewielkie i krótkotrwałe.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność i ekosystemy (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Proponuje się przed przystąpieniem do prac wykonać inwentaryzację przyrodniczą pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy w budynku planowanym do objęcia inwestycjami w systemy ciepłownicze i chłodnicze. Należy postępować zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wyników inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej oraz stosownych decyzji RDOŚ. Prace budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela II.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.i)

CS(2.i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Opis działania Przebudowa, wymiana oświetlenia zewnętrznego, przede wszystkim ulicznego na energooszczędne (wraz z systemami zarządzania oświetleniem), poprawiającą efektywność energetyczną tych systemów oraz integrację instalacji OZE, energooszczędnego oświetlenia LED wraz z systemem zarządzania, z możliwością zastosowania magazynów energii.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje związane z tym działaniem pozytywnie wpłyną na łagodzenie zmian klimatu. Nie uwzględniają rozwiązań, które będą niekorzystnie wpływać na klimat. Inwestycje związane z tym działaniem będą pośrednio pozytywnie wpływać na ten cel

			środowiskowy poprzez zastosowanie energooszczędnych rozwiązań, które przełożą się na mniejsze zapotrzebowanie na energię, co będzie skutkowało zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Podejmowane działania będą odpowiadać wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ograniczona zostanie emisja gazów cieplarnianych poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Działania przyczynią się zwiększenia efektywności energetycznej systemów oświetlenia zewnętrznego. Zakłada się, że nowo realizowane inwestycje (przyjęte rozwiązania i lokalizacja inwestycji) uwzględnią kwestie dotyczące zmieniającego się klimatu i odporności na klęski żywiołowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia obejmuje przebudowę, wymianę oświetlenia zewnętrznego, przede wszystkim ulicznego na energooszczędne. Realizacja działań nie wymaga korzystania z zasobów wodnych, stąd nie będzie miała wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód czy gleby. Efektem wdrożenia działania będzie ograniczenie emisji zanieczyszczeń, szczególnie do powietrza, co pośrednio będzie miało znaczenie na obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wspierane działania nie będą znacząco ingerować w środowisko przyrodnicze, w tym bioróżnorodność i ekosystemy.

Tabela II.1.4a Ocena merytoryczna

<i>CS(2.i) – Wsparcie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</i>		
Opis działania Przebudowa, wymiana oświetlenia zewnętrznego, przede wszystkim ulicznego na energooszczędne (wraz z systemami zarządzania oświetleniem), poprawiającą efektywność energetyczną tych systemów oraz integrację instalacji OZE, energooszczędnego oświetlenia LED wraz z systemem zarządzania, z możliwością zastosowania magazynów energii		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że zdemontowane elektrośmieci (urządzenia oświetleniowe) i inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i oświetleniowe po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		
--	--	--

CS(2.ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.ii)

CS(2.ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju				
Opis działania Inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych. Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią - jako element uzupełniający.				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"	
Łagodzenie zmian klimatu	Energia wiatru		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 047 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i zakres działań bezpośrednio przyczynią się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu i neutralności klimatycznej.
	Energia biomasy	X		
	Energia biogazu	X		
	Energia wód		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 052 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i zakres działań bezpośrednio przyczynią się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu i neutralności klimatycznej.
	Promieniowanie słoneczne		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 048 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i zakres działań bezpośrednio przyczynią się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu i neutralności klimatycznej.
	Geotermia		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 052 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%. Cel środka i zakres działań bezpośrednio przyczynią się do realizacji celu w zakresie

				łagodzenia zmian klimatu i neutralności klimatycznej.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią jako element uzupełniający inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii elektrycznej i/lub ciepłej. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni w zakresie łagodzenia zmian klimatu i neutralności klimatycznej..
Adaptacja do zmian klimatu	Energia wiatru		X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z energii wiatru wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Same turbiny wiatrowe są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Energia biomasy		X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej z biomasy wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Energia biogazu		X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej z biogazu wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Energia wód	X		
	Promieniowanie słoneczne		X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła z promieniowania słonecznego wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Same instalacje fotowoltaiczne są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Geotermia		X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania ciepła z geotermii nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią jako element uzupełniający inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Są to głównie rozwiązania

				informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii elektrycznej i/lub ciepłej. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Energia wiatru		X	Wykorzystanie energii wiatru ma łączyć poprzez lokalizację nowych instalacji nie będzie miało wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, przyczyni się do poprawy stanu jakości wód.
	Energia biomasy		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania biomasy do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej nie będzie miała wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Planowane przedsięwzięcia będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, przyczyni się do poprawy stanu jakości wód
	Energia biogazu		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania biogazu do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej nie będzie miała wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Planowane przedsięwzięcia będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, przyczyni się do poprawy stanu jakości wód.
	Energia wód	X		
	Promieniowanie słoneczne		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej nie będzie miała wpływu na zrównoważone

				wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, przyczyni się do poprawy stanu jakości wód.
	Geotermia	X		
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią jako element uzupełniający inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii elektrycznej i/lub ciepłej. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	Energia wiatru	X		
	Energia biomasy		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania biomasy wpisuje się w gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz trend waste-to-energy. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
	Energia biogazu		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania biogazu wpisuje się w gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz trend waste-to-energy. Przedsięwzięcia z zakresu biogazu wzmacniają recykling odpadów i budowę gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z zasadami ochrony środowiska, odpady należy traktować także jako potencjalne źródło energii odnawialnej. Jedną z form tej energii jest biogaz. Może on być pozyskiwany ze składowisk, jak również produkowany z odpadów komunalnych oraz rolniczych. Produktem tego procesu, poza energią elektryczną i/lub ciepłą oraz ewentualnie biometanem, jest proferment wykorzystywany jako nawóz. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
	Energia wód	X		
	Promieniowanie słoneczne	X		
	Geotermia	X		
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią jako element uzupełniający inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie

				wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii elektrycznej i/lub ciepłej. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	Energia wiatru		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową instalacji wykorzystujących energię wiatru oraz magazynów energii działających na potrzeby tego źródła OZE. Na etapie budowy mogą wystąpić niewielkie, krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
	Energia biomasy	X		
	Energia biogazu	X		
	Energia wód	X		
	Promieniowanie słoneczne		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne oraz magazynów energii działających na potrzeby tego źródła OZE. Na etapie budowy mogą wystąpić niewielkie, krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
	Geotermia	X		
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Działania związane z rozwojem inteligentnych systemów zarządzania energią nie będzie miało żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa	Energia wiatru	X		
	Energia biomasy	X		
	Energia biogazu	X		

bioróżnorodności i ekosystemów	Energia wód	X		
	Promieniowanie słoneczne	X		
	Geotermia		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wspierane działania nie będą znacząco ingerować w środowisko przyrodnicze, w tym bioróżnorodność i ekosystemy. Prace budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią jako element uzupełniający inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii elektrycznej i/lub ciepłej.

Tabela II.2.1a Ocena merytoryczna

CS(2.ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju			
Opis działania			
Inwestycje w odnawialne źródła energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepła w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych. Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią - jako element uzupełniający.			
Pytania		Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	Energia wiatru		
	Energia biomasy	X	Działanie objęte jest kodami rodzaju interwencji 049 (zgodnie z Załącznikiem I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%, jeżeli cel działania odnosi się do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z biomasy, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82) oraz 50 (zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100% jeżeli cel działania odnosi się do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z biomasy, zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, oraz jeżeli celem działania jest osiągnięcie co najmniej 80 % ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w obiekcie dzięki wykorzystaniu biomasy w stosunku do metodyki redukcji emisji gazów cieplarnianych i stosownego odpowiednika kopalnego określonego w załączniku VI do dyrektywy (UE) 2018/2001. Jeżeli cel działania odnosi się do produkcji biopaliw z biomasy (z wyłączeniem upraw roślin spożywczych i pastewnych), zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, oraz jeżeli celem działania jest osiągnięcie co najmniej 65 % ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w obiekcie dzięki wykorzystaniu do tego celu biomasy w stosunku do metodyki redukcji emisji gazów

		cieplarnianych i stosownego odpowiednika kopalnego określonego w załączniku V do dyrektywy (UE) 2018/2001. Wykorzystanie biomasy do produkcji energii elektrycznej może przyczynić się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i jest uważane za jedno z najtańszych źródeł energii grzewczej. Wspierany zakres działań będzie wpływał pozytywnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, co będzie miało pośredni wpływ na łagodzenie zmian klimatu. Paliwa z biomasy powinny być przekształcane w energię elektryczną i ciepło w efektywny sposób, aby maksymalnie zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, a także ograniczyć emisje zanieczyszczeń powietrza i zminimalizować presję na ograniczone zasoby biomasy. Wykorzystanie biomasy powinno następować jak najbliżej miejsca jej produkcji, aby ograniczyć uwalniane podczas transportu zanieczyszczenia (gazy cieplarniane i pyły).
	Energia biogazu	Wspierany zakres działań będzie wpływał pozytywnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, co będzie miało pośredni wpływ na łagodzenie zmian klimatu. Biogazownie są stabilnym źródłem „zielonej energii” elektrycznej i/lub ciepła oraz biom etanu. Wspomagają niezależność energetyczną, wpisują się w trend dywersyfikacji źródeł energii, poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r., instalacje do produkcji biogazu wnoszą istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, kiedy: X - Istnieje plan monitorowania wycieków metanu w instalacji oraz plan awaryjny w celu zminimalizowania takich wycieków. - Wytworzony biogaz wykorzystuje się bezpośrednio do produkcji energii elektrycznej lub ciepłej bądź też uszlachetnia się go w celu uzyskania biometanu i wprowadzenia go do sieci gazu ziemnego lub wykorzystuje jako paliwo do pojazdów lub surowiec w przemyśle chemicznym. - Bioodpady wykorzystywane do fermentacji beztlenowej są segregowane u źródła i zbierane selektywnie. - Wyprodukowany produkt pofermentacyjny jest wykorzystywany jako nawóz lub polepszacz gleby – bezpośrednio albo po kompostowaniu lub jakiegokolwiek innej obróbce.
	Energia wód	
	Promieniowanie słoneczne	
	Geotermia	
	Rozwój inteligentnych systemów	

	zarządzania energią		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	Energia wiatru		
	Energia biomasy		
	Energia biogazu		
	Energia wód	X	Wdrażane inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystującej energię wody wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE nie mają negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Inwestycja powinna uwzględniać zmieniające się warunki klimatyczne i możliwe zdarzenia ekstremalne (powodzie , susze). Zakłada się, że instalacje wytwarzające energię z wód są odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
	Promieniowanie słoneczne		
	Geotermia		
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	Energia wiatru		
	Energia biomasy		
	Energia biogazu		
	Energia wód	X	Inwestycje w zakresie wykorzystania energii wód nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualne negatywne oddziaływania małych elektrowni wodnych mogą wystąpić w związku ze zmianą stanów wód podziemnych, zmianą warunków infiltracji i drenażu oraz systemów krążenia płytkich wód podziemnych bezpośrednio wpływających na wielkość zasobów odnawialnych wód podziemnych. Regulacja koryta rzecznej, zmiany jego kształtu i głębokości, zmiany stanów wód powierzchniowych mogą spowodować podniesienie lub obniżenie lokalnej bazy erozyjnej, co oznacza, m.in. zmiany warunków zasilania i drenażu oraz zmiany stanów wód podziemnych, a w konsekwencji zmiany retencji wód. Zmiany w przepływie hydrobiologicznym mają wpływ na zapewnienie dobrego stanu ekologicznego jednolitej części wód. W celu zminimalizowania potencjalnych niekorzystnych oddziaływań małej energetyki wodnej (MEW) należy dokonać oceny oddziaływania konkretnej inwestycji MEW na środowisko, dokonać doboru odpowiednich, skutecznych środków zaradczych zapobiegających potencjalnym, negatywnym skutkom obejmujących warunki hydrogeologiczne.

		Elektrownie wodne określone są jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wobec czego wymagane są odpowiednie procedury i oceny środowiskowe. Przedsięwzięcia z zakresu energetyki wodnej winny być realizowane w oparciu o Zawiadomienie Komisji "Wytyczne dotyczące wymogów w odniesieniu do energetyki wodnej w związku z unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody" (Dz.U.UE C z dnia 18 czerwca 2018 r.). Zgodnie z Umową Partnerstwa nie będą wspierane inwestycje wymagające zastosowania derogacji w ramach art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.
	Promieniowanie słoneczne	
	Geotermia	Instalacje w zakresie geotermii nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualne negatywne oddziaływania w wyniku działań z zakresu geotermii mogą wystąpić kiedy zostaną zakłócone stosunki wodne, w tym poprzez ingerencje w warstwy wodonośne (na etapie realizacji przedsięwzięcia) oraz w wyniku ewentualnej mobilizacji zanieczyszczeń i ich dalszej migracji w górotworze. W związku z powyższym realizując inwestycje w zakresie geotermii należy zawsze izolować poziomy wodonośne i strefy zanieczyszczone. Technika wykonania musi gwarantować całkowite zamknięcie przewiercanych poziomów wodonośnych, tak aby nie dopuścić do niekorzystnego oddziaływania na siebie poszczególnych poziomów wodonośnych. Eksploatacja instalacji może także wiązać się z potencjalnym wystąpieniem wielu typów zagrożeń, w tym: przypadkowego wycieku czynnika roboczego i/lub chłodziwa. Istotne jest używanie certyfikowanych elementów instalacji. Prawodawstwo UE reguluje najbardziej istotne, zagadnienia związane z geotermią niskotemperaturową i jej użytkowaniem. Ze względu na pobór wód podziemnych, a następnie ich zrzut do środowiska naturalnego, w UE istnieją szczegółowe regulacje odnoszące się także do systemów otwartych. Instalacja i użytkowanie systemów w dużej części regulowane są przez przepisy krajowe państw członkowskich UE. W Polsce wykonanie otworów wiertniczych na potrzeby systemów zamkniętych i otwartych regulowane jest odpowiednimi przepisami prawa i normami. Zakłada się, iż inwestycje z zakresu geotermii będą zgodne z regulacjami prawnymi na poziomie krajowym oraz UE.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią	

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	Energia wiatru	X	Instalacje OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie nie będą prowadzić do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, nie doprowadzą do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków oraz nie spowodują poważnej i długoterminowej szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym. Po zakończeniu pracy elektrowni wiatrowej i jej demontażu znacząca większość elementów turbiny będzie podlegała odzyskowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
	Energia biomasy		
	Energia biogazu		
	Energia wód	X	Instalacje OZE w zakresie wykorzystania energii wód nie będą prowadzić do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, nie doprowadzą do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków oraz nie spowodują poważnej i długoterminowej szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz ograniczenia wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i rozbiórką, zgodnie z unijnym Protokołem postępowania z odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, a także stosując selektywną rozbiórkę, w celu efektywnego ponownego wykorzystania oraz wysokiej jakości recyklingowi odpadów budowlanych i rozbiórkowych.
	Promieniowanie słoneczne	X	Instalacje OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania energii nie będą prowadzić do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, nie doprowadzą do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków oraz nie spowodują poważnej i długoterminowej szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym. Zużyte bądź uszkodzone panele fotowoltaiczne będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Standardowe panele fotowoltaiczne z krzemu krystalicznego, zawierają około 76% szkła (powierzchnia panelu), 10% polimeru, 8% aluminium

			(rama), 5% krzemu (ogniwa słoneczne), 1% miedzi i mniej niż 0,1% innych metali (srebro, cyna i ołów). (Sander i in., 2007 i Wambach i Schlenker, 2006). Obecnie technologia pozwala na odzysk ok. 90% tych surowców. Recykling fotowoltaiki pozwala na nowo pozyskać przede wszystkim takie materiały jak szkło, aluminium i krzem. Zgodnie z dyrektywą UE WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment Directive) panele fotowoltaiczne definiowane są jako urządzenia elektroniczne i wymaga się dla nich 85% skuteczności w odzyskiwaniu surowców wtórnych. Z tego przynajmniej 80% musi zostać wykorzystane w recyklingu lub dalszej produkcji. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
	Geotermia	X	Nowe instalacje OZE w zakresie wykorzystania geotermii do wytwarzania energii cieplnej nie będą prowadzić do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, nie doprowadzą do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków oraz nie spowodują poważnej i długoterminowej szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		
	Energia wiatru		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	Energia biomasy	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową instalacji do produkcji energii (elektrycznej i/lub ciepła) z biomasy oraz magazynów energii działających na potrzeby tego źródła OZE. Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r., instalacje do produkcji energii z biomasy spełniają zasadę „nie czyn poważnych szkód”, kiedy: - Instalacje do spalania biomasy powinny podlegać szczególnej weryfikacji pod względem ich wpływu na jakość powietrza. - W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, ale nie większej niż 50 MW, emisje są poniżej wartości określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji. - W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, ale niższej od progów, od których zastosowanie mają konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego

		spalania, emisje wynoszą poniżej dopuszczalnych wielkości emisji określonych w części 2 załącznika II do dyrektywy (UE) 2015/2193. - W przypadku beztlenowej fermentacji materiału organicznego, jeżeli wytworzone produkty pofermentacyjne stosuje się jako nawóz lub polepszacz gleby, bezpośrednio albo po kompostowaniu lub innej obróbce, spełniają one wymogi dotyczące materiałów nawozowych określone w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1009 w kategoriach materiałów składowych (CMC) 4 i 5 lub w przepisach krajowych dotyczących nawozów lub polepszaczy gleby stosowanych w rolnictwie. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
	Energia biogazu	X Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową instalacji do produkcji energii (elektrycznej i/lub ciepła) z biogazu oraz magazynów energii działających na potrzeby tego źródła OZE. Biogazownie stanowią remedium na kwestie antyodorowe oraz ograniczające emisję metanu z odchodów zwierzęcych z gospodarstw i odpadów organicznych z przemysłu rolno-spożywczego. Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r., instalacje do produkcji biogazu spełniają zasadę „nie czyn poważnych szkód”, kiedy: - Emisje do powietrza i wody mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w odniesieniu do beztlenowego rozkładu odpadów w najnowszych konkluzjach dotyczących odpowiednich najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do przetwarzania odpadów. Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska. - W przypadku gdy wytworzone produkty pofermentacyjne mają być stosowane jako nawóz lub polepszacz gleby, nabywca lub podmiot odpowiedzialny za odbiór produktów pofermentacyjnych jest informowany o zawartości azotu w tych produktach (z poziomem tolerancji $\pm 25\%$). Ponadto, aby ograniczyć możliwe negatywne oddziaływane biogazowni w postaci emisji: hałasu (>40 db), spalin, nieprzyjemnych zapachów oraz z uwagi na konsekwencje możliwych awarii, wymagane jest, aby biogazownia była zlokalizowana w

		odpowiedniej odległości od siedlisk ludzkich dobrą praktyką jest uwzględnianie przy lokalizacji biogazowni występowania przeważających kierunków wiatrów. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
	Energia wód	X Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową bądź modernizacją instalacji wykorzystujących energię wody oraz magazynów energii działających na potrzeby tego źródła OZE. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Przy wykonywaniu prac hydrotechnicznych mogą wystąpić krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń do wody (np. zmętnienie). Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac. W ramach środka nie będą wspierane inwestycje wymagające zastosowania derogacji w ramach art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.
	Promieniowanie słoneczne	
	Geotermia	X Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z budową instalacji wykorzystujących ciepło z geotermii Geotermia niskiej entalpii (niskotemperaturowa) – wymaga stosowania urządzeń wspomagających, zwanych potocznie geotermalnymi (gruntowymi) pompami ciepła (GPC), które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny. Aby w jak najwyższym stopniu przyczyniała się do poprawy jakości powietrza powinna być stosowana z innymi źródłami OZE. Zagrożenie jakości wód podziemnych ze strony zamkniętych systemów GPC jest marginalne. Jedynie na etapie wykonywania odwiertów jest ono teoretycznie możliwe, natomiast w trakcie eksploatacji jest już praktycznie wykluczone z uwagi na zabudowę wymienników ciepła w masie betonowo-cementowej (systemy zamknięte). Potencjalny minimalny wpływ mogą wykazywać systemy otwarte, w których zrzut wykorzystywanych wód następuje do cieków powierzchniowych. Nie

			dotyczy to zmian jakości wód, gdyż wody odprowadzane mają niezmienny chemizm, lecz jedynie minimalnych zmian temperaturowych. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	Energia wiatru	X	Nowe instalacje OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ornitofauna oraz chiropterofauna może być w pewnym stopniu narażona na oddziaływanie turbin wiatrowych. W celu wyeliminowania potencjalnych zagrożeń istotny jest odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji. Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji inwestycji. Możliwość lokalizacji turbin wiatrowych obwarowana jest licznymi przepisami prawa, w tym ustawy z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Procedura związana z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wsparta (w uzasadnionych przypadkach) procedurą związaną z oceną przedsięwzięcia na środowisko (OOS), w tym raportu OOS, winna zapewnić właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności oraz lokalizację turbin wiatrowych poza obszarami podwyższonego ryzyka dla ptaków i nietoperzy. Ponadto dla instalacji wykorzystującej energię wiatru należy prowadzić monitoring poinwestycyjny, który pozwala zweryfikować rzeczywisty wpływ inwestycji na środowisko i w razie konieczności umożliwia wprowadzenie dodatkowych działań chroniących lokalną faunę i florę.
	Energia biomasy	X	Nowe instalacje OZE w zakresie wykorzystania energii biomasy nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Niemniej niekorzystny wpływ związany może być z wykorzystaniem użytecznego drewna bądź biomasy

		pochodzącej ze specjalnych upraw. W celu ochrony bioróżnorodności istotne jest stosowanie roślin energetycznych niebędących gatunkami obcymi oraz spełnienie wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE przy pozyskaniu surowca z biomasy. Procedura związana z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wsparta (w uzasadnionych przypadkach) procedurą związaną z oceną przedsięwzięcia na środowisko (OOS), w tym raportu OOS, winna zapewnić właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności oraz stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym objętych zakresem zainteresowania Unii.
	Energia biogazu	X Nowe instalacje OZE w zakresie wykorzystania biogazu nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Niemniej niekorzystny wpływ związany może być z wykorzystaniem użytecznego drewna bądź biomasy pochodzącej ze specjalnych upraw. W celu ochrony bioróżnorodności istotne jest stosowanie roślin energetycznych niebędących gatunkami obcymi oraz spełnienie wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE przy pozyskaniu surowca z biomasy. Procedura związana z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wsparta (w uzasadnionych przypadkach) procedurą związaną z oceną przedsięwzięcia na środowisko (OOS), w tym raportu OOS, winna zapewnić właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności oraz stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym objętych zakresem zainteresowania Unii.
	Energia wód	Zgodnie z Zawiadomieniem Komisji "Wytyczne dotyczące wymogów w odniesieniu do energetyki wodnej w związku z unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody" (Dz.U.UE C z dnia 18 czerwca 2018 r.) wpływ inwestycji z zakresu energetyki wodnej może wystąpić na każdym etapie cyklu życia elektrowni wodnej, począwszy od etapu jej budowy po modernizację, likwidację, lub na etapie bieżącej eksploatacji i zarządzania. Może powodować utratę, degradację lub rozdrobnienie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, których istnienie zależy od tych siedlisk. Elektrownie wodne mogą wpływać nie tylko na gatunki i siedliska słodkowodne, ale również na gatunki i siedliska lądowe. Taki wpływ również może mieć miejsce w dowolnym momencie, np. w trakcie budowy, likwidacji lub renowacji elektrowni wodnej. Może to także spowodować powiązana infrastruktura, taka jak drogi dojazdowe, trasy rurociągów lub linie energetyczne łączące elektrownię wodną z siecią elektroenergetyczną. Obiekty hydrotechniczne powodują przerwanie ciągłości biologicznej cieków wodnych, jego podział na mniejsze często samodzielne odcinki, co powoduje

		ograniczenie przemieszczania się różnych organizmów wodnych niezbędnych do przeżycia ryb i mniejszej fauny wodnej. W celu zminimalizowania potencjalnych niekorzystnych oddziaływań małej energetyki wodnej (MEW) należy dokonać oceny oddziaływania konkretnej inwestycji MEW na środowisko, dokonać doboru odpowiednich, skutecznych środków zaradczych zapobiegających potencjalnym, negatywnym skutkom obejmujących warunki hydrogeologiczne oraz skumulowane oddziaływania poszczególnych komponentów środowiska. Elektrownie wodne określone są jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wobec czego wymagane są odpowiednie procedury i oceny środowiskowe. Szczególną troską powinny być objęte najcenniejsze odcinki rzek w tym te włączone w obszary chronione oraz zasiedlone przez reofilne, rzadkie i chronione gatunki ryb. Przedsięwzięcia z zakresu energetyki wodnej winny być realizowane w oparciu o Zawiadomienie Komisji "Wytyczne dotyczące wymogów w odniesieniu do energetyki wodnej w związku z unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody" (Dz.U.UE C z dnia 18 czerwca 2018 r.). Realizacja inwestycji małej energetyki wodnej, powinna być prowadzona i monitorowana ze świadomością oddziaływań oraz należytą dbałością o wszystkie komponenty środowiska.
	Promieniowanie słoneczne	X Nowe instalacje OZE w zakresie wykorzystania energii promieniowania słonecznego nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność i ekosystemy (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Prace budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
	Geotermia	
	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią	

CS(2.iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.iv)

CS(2.iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Opis działania			
Poprawa środowiska miejskiego poprzez zwiększenie skali zielonej i błękitnej infrastruktury (np. zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, parki miejskie, ogrody deszczowe, powierzchnie przepuszczalne, rekultywacja cieków wodnych, powierzchniowe i podziemne zbiorniki szczelne, zielone dachy i ściany, ogrody wertykalne, parki linearne, kieszonkowe, zielone torowiska, zielone przystanki komunikacji miejskiej), w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła. Właściwemu planowaniu i realizowaniu działań mających na celu dostosowanie miast do zmian klimatu służyć będzie dofinansowanie opracowania i wdrażania planów adaptacji.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058, 059, 060 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Zaplanowane działania mające na celu poprawę środowiska miejskiego poprzez zwiększenie skali zielonej i błękitnej infrastruktury będą pośrednio pozytywnie wpływały na łagodzenie zmian klimatu, zwłaszcza w aspekcie inwestycji przyczyniających się do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych. Ich zachowanie oraz ochrona odgrywa istotną rolę w programach łagodzenia zmian klimatu, poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych. Działania związane z opracowaniem i wdrażaniem planów adaptacji nie będą miały negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058, 059, 060 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Działania w ramach środka służą zabezpieczeniu przed postępującymi zmianami klimatu i ograniczaniu jego skutków (głównie powodzi i suszy). Zwiększają przygotowanie miast do obecnych i przyszłych zmian klimatu. W ramach środka wspierane będą inwestycje podnoszące odporność miast na skutki zmian klimatu, polegające m.in. na wprowadzaniu

			rozwiązań w gospodarowaniu wodami opadowymi, z udziałem zielonej i błękitnej infrastruktury. Inwestycje te będą służyły ochronie przed podtopieniami na skutek ekstremalnych zjawisk pogodowych, retencjonowaniu wody, a także poprawie gospodarki wodnej w sytuacji zagrożenia suszami – ograniczać będą niedobór wody. Rozwój terenów zieleni miejskiej przyczyniać się będzie do wzrostu bioróżnorodności, a także do zmniejszania efektów miejskich wysp ciepła. Sprzyjać będzie zdrowiu mieszkańców. Dodatkowo w ramach działania uwzględniono opracowanie i wdrażanie planów adaptacji do zmian klimatu, które mają wskazywać kierunki działań zmierzających do poprawy zabezpieczenia miast i obszarów zabudowy na zmieniające się warunki klimatyczne. Ich powstanie będzie wpływać pośrednio na adaptację do zmian klimatu poprzez większą świadomość zachodzących zmian klimatu i konieczność przeciwdziałania oraz adaptacji do nich.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Poprzez kształtowanie systemu gospodarowania wodą na terenach zurbanizowanych działanie będzie wpływać w sposób pozytywny na realizację celu środowiskowego, w tym poprawę stanu i potencjału jednolitych części wód. Zielona i błękitna infrastruktura przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu, stanowi ochronę przed powodzią, zwiększa retencję wód deszczowych i roztopowych, wpływa na utrzymanie odpowiednich poziomów wód gruntowych, łagodzi przebieg ekstremalnych zjawisk pogodowych i ich skutków. W szczególności pozytywnie wpływa na regulowanie poziomu temperatury oraz łagodzi efekt miejskich „wysp ciepła”. Planowane działania inwestycyjne będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Inwestycje w zieloną i błękitną infrastrukturę będą miały pozytywny wpływ na utrzymanie

		i rozwój bioróżnorodności w szczególności na terenach miejskich, między innymi poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych w miastach. Zieleń miejska będzie stanowić element łączący naturalne struktury przyrodnicze wzmacniając relacje pomiędzy nimi. Prace budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

Tabela II.3.1a Ocena merytoryczna

CS(2.iv) – Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
Opis działania Poprawa środowiska miejskiego poprzez zwiększenie skali zielonej i błękitnej infrastruktury (np. zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, parki miejskie, ogrody deszczowe, powierzchnie przepuszczalne, rekultywacja cieków wodnych, powierzchniowe i podziemne zbiorniki szczelne, zielone dachy i ściany, ogrody wertykalne, parki linearne, kieszonkowe, zielone torowiska, zielone przystanki komunikacji miejskiej), w tym z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i likwidacją miejskich wysp ciepła. Właściwemu planowaniu i realizowaniu działań mających na celu dostosowanie miast do zmian klimatu służyć będzie dofinansowanie opracowania i wdrażania planów adaptacji.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (prace budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu

naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z zastosowaniem zielonej i błękitnej infrastruktury oraz opracowaniem i wdrażaniem planów adaptacji. Na etapie wdrożeniowym mogą wystąpić niewielkie, krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela II.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.iv)

CS(2.iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Opis działania			
Przedsięwzięcia w obszarze małej retencji mające na celu ochronę i utrzymanie zasobów wody oraz wsparcie na rzecz bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy poprzez rozwijanie naturalnej retencji (przywracanie bądź utrzymanie naturalnych ekosystemów), zabiegi agrotechniczne, fitomelioracyjne oraz zalesienia dla zwiększenia retencji gruntowej. Dopuszcza się także rozwój infrastruktury, w tym budowę lub modernizację urządzeń służących retencjonowaniu wód (jazów, zastawek, zbiorników i stopni wodnych itp.) przy zachowaniu drożności budowli dla przemieszczania się fauny wodnej. Dofinansowane będą tylko projekty podmiotów innych niż podlegających/nadzorowanych przez administrację centralną.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.

			Realizacja środka przyczyni się do racjonalnego wykorzystania wód, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. Wpłynie na wzmocnienie odporności ekosystemów na negatywne skutki zmian klimatu, a także pośrednio na ograniczenie emisji CO2 poprzez m.in. ochronę naturalnych oraz przywracanie zdegradowanych mokradeł, torfowisk, zalesienia, fitomeliorację. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Zmiany klimatu z jednej strony sprzyjają powstawaniu długich okresów bezopadowych, co powoduje susze, z drugiej strony zdarzają się coraz częściej gwałtowne opady, które powodują zagrożenia w postaci nagłych podtopień. Przedsięwzięcia w obszarze małej retencji mają na celu ochronę i utrzymanie zasobów wody oraz wsparcie na rzecz bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy. Metody uznane za działania na rzecz małej retencji mają na celu spowolnić lub ograniczyć spływy powierzchniowe, odpływ wody deszczowej i wód podpowierzchniowych. Ich realizacja pozytywnie wpłynie na poprawę odporności na skutki zmiany klimatu i adaptację do nich. Przyczyni się do ograniczenia skutków nadmiernych opadów powodujących podtopienia oraz skutków susz. Wpłynie to również pozytywnie na racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i poprawę bilansu wodnego. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wzmocniona zostanie ochrona przed podtopieniami i powodzią terenów zabudowanych, rolnych, leśnych oraz ochrona ekosystemów zależnych od wody. Nastąpi poprawa gospodarki wodnej w sytuacji zagrożenia suszami.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.3.2a Ocena merytoryczna

CS(2.iv) – Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
Opis działania Przedsięwzięcia w obszarze małej retencji mających na celu ochronę i utrzymanie zasobów wody oraz wsparcie na rzecz bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy poprzez rozwijanie naturalnej retencji (przywracanie bądź utrzymanie naturalnych ekosystemów), zabiegi agrotechniczne, fitomelioracyjne oraz zalesienia dla zwiększenia retencji gruntowej. Dopuszcza się także rozwój infrastruktury, w tym budowę lub modernizację urządzeń służących retencjonowaniu wód (jazów, zastawek, zbiorników i stopni wodnych itp.) przy zachowaniu drożności budowli dla przemieszczania się fauny wodnej. Dofinansowane będą tylko projekty podmiotów innych niż podlegających/nadzorowanych przez administrację centralną.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania z zakresu małej retencji nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Mała retencja wywiera dodatni wpływ na zasoby wodne poprzez ograniczanie skutków susz i powodzi. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Prowadzone inwestycje muszą być zgodne z ramową dyrektywą wodną (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej). Zgodnie z Umową Partnerstwa nie będą wspierane inwestycje wymagające zastosowania derogacji w ramach art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowli hydrotechnicznych i zbiorników wodnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy budowli po

bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z realizacją przedsięwzięć w obszarze małej retencji. Działania małej retencji przyczyniają się do ograniczania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, szczególnie obszarowych i rozproszonych wytwarzanych w rolnictwie. Jedynie w wyniku rozwoju infrastruktury, w tym budowy lub modernizacji urządzeń służących retencjonowaniu wód (jazy zastawki, zbiorniki i stopnie wodne) na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania z zakresu małej retencji nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Wpływ małej retencji, w tym także małych, lokalnych zbiorników wodnych, będzie korzystnie wpływał na bioróżnorodność. Poprzez poprawę bilansu wodnego wpłynie korzystnie na środowisko naturalne i rozwój ekosystemów. Przy czym obiekty hydrotechniczne powodują przerwanie ciągłości biologicznej cieków wodnych, jego podział na mniejsze często samodzielne odcinki, co powoduje ograniczenie przemieszczania się różnych organizmów wodnych niezbędnych do przeżycia ryb i mniejszej fauny wodnej. Zakłada się, iż zostaną wdrożone wszystkie technicznie wykonalne i istotne z punktu widzenia ochrony środowiska środki łagodzące mające zmniejszyć niekorzystny wpływ na zasoby wodne, jak również na chronione siedliska i gatunki bezpośrednio zależne od wody. Środki łagodzące obejmują, w stosownych przypadkach i w zależności od ekosystemów występujących naturalnie w narażonych jednolitych częściach wód:

		a) środki zapewniające migrację ryb w górę i w dół rzeki (takie jak przyjazne dla ryb turbiny, struktury prowadzące ryby, nowoczesne, w pełni funkcjonalne przepławki, środki mające na celu zatrzymanie lub ograniczenie do minimum eksploatacji i zrzutów podczas migracji lub tarła); b) środki zapewniające minimalny przepływ hydrobiologiczny (w tym łagodzenie szybkich, krótkoterminowych wahań przepływu lub odpływów pulsacyjnych) i przepływ osadów; c) środki mające na celu ochronę lub poprawę stanu siedlisk. Planowane działania będą również oceniane pod kątem uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na siedliska i bioróżnorodność (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE).
--	--	---

Tabela II.3.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.iv)

CS(2.iv) – Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Opis działania			
Kompleksowe projekty mające na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników, utrzymania dobrego stanu wody oraz zabezpieczenie brzegów systemu wodnego kanału Elbląskiego i Wielkich Jezior Mazurskich przed degradacją związaną z nadzwyczajnymi stanami pogodowymi, takimi jak ulewne deszcze, huragany i trąby powietrzne, przeciwdziałanie suszy i obniżaniu zwierciadła wód podziemnych zasilających jeziora i rzeki oraz zalewaniu obszarów zurbanizowanych i infrastruktury.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 i 060 w załączniku I do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Inwestycje objęte wsparciem nie będą odpowiadać za wzrost emisji gazów cieplarnianych w czasie ich eksploatacji. Podejmowane działania będą w pełni odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 i 060 w załączniku I do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Przewidywane inwestycje ukierunkowane zostały na adaptację do zmian klimatu i łagodzenie tych zmian. Oczekuje się, że

			zrealizowane inwestycje przyczynią się do ograniczenia negatywnych skutków obecnych i spodziewanych warunków klimatycznych. Działania w zakresie środka związane z systemem wodnym Kanału Elbląskiego i systemem Wielkich Jezior Mazurskich wpisują się w cele i kierunki Strategii Rozwoju Województwa „ <i>Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego</i> ”, w szczególności w działanie „ochrona przed skutkami zmian klimatycznych (powódzie, susze, gwałtowne zjawiska atmosferyczne, pożary)”.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.3.3a Ocena merytoryczna

CS(iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
Opis działania		
Kompleksowe projekty mające na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników, utrzymania dobrego stanu wody oraz zabezpieczenie brzegów systemu wodnego kanału Elbląskiego i Wielkich Jezior Mazurskich przed degradacją związaną z nadzwyczajnymi stanami pogodowymi, takimi jak ulewne deszcze, huragany i trąby powietrzne, przeciwdziałanie suszy i obniżaniu zwierciadła wód podziemnych zasilających jeziora i rzeki oraz zalewaniu obszarów zurbanizowanych i infrastruktury.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zasoby wodne (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE). Prowadzone inwestycje muszą być zgodne z ramową dyrektywą wodną (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.

		ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej). Zgodnie z Umową Partnerstwa nie będą wspierane inwestycje wymagające zastosowania derogacji w ramach art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (prace budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działania związane z przygotowaniem urządzeń i infrastruktury wodnej na ekstremalne stany pogodowe w celu minimalizacji skutków powodzi, podtopień i/lub suszy nie będzie miało znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Planowane działania będą oceniane pod kątem uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych

		oddziaływań na siedliska i bioróżnorodność (zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE).
--	--	--

Tabela II.3.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.iv)

CS(2.iv) – Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Opis działania			
Rozwijanie systemów zintegrowanego monitorowania, prognozowania zagrożeń i ostrzegania środowiskowego. Towarzyszyć temu będzie rozwijanie systemów ratownictwa i wzmacnianie potencjału służb ratowniczych (OSP i WOPR) do prowadzenia akcji ratowniczych, usuwania skutków zjawisk o charakterze katastrofalnym lub awarii chemiczno-ekologicznych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na klimat. Realizowane działania wiązać się będą z rozwojem systemów monitorowania oraz prognozowania zagrożeń i ostrzegania środowiskowego. Ponadto wsparcie ukierunkowane będzie na rozwój systemów ratownictwa oraz wzmocnienie potencjału służb ratowniczych (OSP, WOPR). Rozwój systemów monitorowania, prognozowania i ostrzegania w sposób pośredni korzystnie wpłynie na przystosowanie się do zmian klimatu poprzez możliwość ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na przystosowanie się do zmian klimatu. Realizowane działania wiązać się będą z rozwojem systemów monitorowania oraz prognozowania zagrożeń i ostrzegania środowiskowego. Ponadto wsparcie ukierunkowane będzie na rozwój systemów ratowniczych oraz wzmocnienie potencjału służb ratowniczych. Działania będą realizowane zgodnie z celami adaptacji do zmian klimatu, a usprawnienie systemów monitorowania oraz ratownictwa będzie miało pozytywny wpływ na ten cel.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Ponadto realizowane działania (w tym rozwój systemów monitorowania, prognozowania i ostrzegania) w sposób pośredni korzystnie wpłyną na cel środowiskowy poprzez diagnozę istniejących zagrożeń, co może wspomóc zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie mieć negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, jak również nie będzie powodować znacznego powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodować emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Ponadto realizowane

			działania (w tym rozwój systemów monitorowania, prognozowania i ostrzegania) korzystnie wpłyną na cel środowiskowy poprzez diagnozę istniejących zagrożeń i możliwość podjęcia działań zaradczych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Ponadto realizowane działania (w tym rozwój systemów monitorowania, prognozowania i ostrzegania) korzystnie wpłyną na cel środowiskowy poprzez monitoring i diagnozę zmian klimatycznych i ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i katastrofami, co pozytywnie wpłynie na możliwość podjęcia działań zaradczych, a w konsekwencji ochronę cennych przyrodniczo obszarów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela II.3.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.iv)

CS(2.iv) – Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Opis działania			
Edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych jako element uzupełniający powyższe przedsięwzięcia.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na klimat. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją obywateli w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na przystosowanie się do zmian klimatu (możliwość ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w wyniku edukacji społeczeństwa).
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją obywateli w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tym zakresie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją obywateli w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tym zakresie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę

			zasobów wodnych (m.in. racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych, możliwości i sposoby ochrony zasobów wodnych, zagrożenia zasobów wodnych itp.).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie mieć negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, jak również nie będzie wpływać na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodować emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Ponadto realizowane działania związane z edukacją i podnoszeniem świadomości społeczeństwa w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych korzystnie wpłyną na zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody i/lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Ponadto realizowane działania związane z edukacją i podnoszeniem świadomości społeczeństwa w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych korzystnie wpłyną na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(2.v) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.4.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Opis działania			
Inwestycje w zbiorcze systemy odprowadzania (sieci kanalizacyjne), oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków komunalnych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 065 oraz 066 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem wspierającym cel środowiskowy wynoszącym 100%. W związku z powyższym uznaje się je za zgodne z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do tego celu. Działania przyczynią się do utrzymania bądź osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód. Zakłada się stopień oczyszczenia ścieków zgodny z warunkami dyrektywy wodnej (91/271/EWG).

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.4.1a Ocena merytoryczna

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Opis działania Inwestycje w zbiorcze systemy odprowadzania (sieci kanalizacyjne), oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków komunalnych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami jego realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania objęte kodem interwencji 066 (wg załącznika I do rozporządzenia CPR) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40 % jeżeli celem ich działania jest zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu). Inwestycje w oczyszczanie ścieków powinny dążyć do poprawy efektywności energetycznej poprzez zmniejszenie średniego zużycia energii, przez co pozytywnie wpłyną na zmniejszenie gazów cieplarnianych, co w efekcie przełoży się na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na klimat i adaptację do zmian klimatu, związanego z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami jego realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i nie oczekuje się, że doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Środek będzie wspomagał zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczenia. Będzie wspierał realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich	X	Realizacja działań będzie miała wpływ na oszczędne i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ograniczenie składowania osadów ściekowych z

recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		oczyszczalni ścieków komunalnych poprzez odpowiednie procesy przeróbki (w tym unieszkodliwiania) i zagospodarowania. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty ziemne, budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi), a także zdemontowane oraz nowo zainstalowane urządzenia technologiczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Przeróbka (w tym unieszkodliwianie) i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych powinna odbywać się w oparciu o wykorzystanie wysokospecjalistycznych technologii w tym zakresie, dostosowanych do wielkości i cyklu technologicznego oczyszczalni oraz charakterystyki osadów. Zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych, które stały się odpadami, powinno być zgodne z celami określonymi w aktualnym krajowym planie gospodarki odpadami i zapisami zawartymi w aktualnym KPOŚK oraz obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby. Realizacja inwestycji umożliwi m.in. poprawę jakości i warunków środowiska wodnego i gleby przez usuwanie szkodliwych mikrozanieczyszczeń oraz usuwanie i odzysk substancji biogeny. Odzyskanie i odnowa wody ze ścieku oczyszczonego pozwoli na zmniejszenie zużycia zasobów wodnych, a rozwinięty system gospodarki wodno-ściekowej przyczyni się do poprawy warunków życia społeczeństwa, m.in. przez redukcję emisji odorów. Działania podjęte w ramach środka mają na celu zwiększenie udziału ścieków poddanych właściwemu oczyszczeniu, poprawę jakości odprowadzanych ścieków do odbiorników, dostosowanie gospodarki ściekowej do dyrektywy Rady 91/271/EWG co się przekłada na zapewnienie dostępu do

		dobrej jakości wody pitnej oraz oszczędnego jej gospodarowania. Zrzuty do wód, do których odprowadzane są ścieki, powinny spełniać wymogi określone w dyrektywie Rady 91/271/EWG, tzw. „dyrektywy ściekowej” lub być zgodne z przepisami krajowymi określającymi maksymalne dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń z takich zrzutów. Ponadto podjęte działania mające na celu zmniejszenie ilości wytwarzanych osadów ściekowych oraz poprawę ich jakości powinny mieć korzystny wpływ na gleby. Zastosowanie osadów ściekowych może nieść za sobą ryzyko zagrożenia skażenia mikrobiologicznego. Dotychczasowe obserwacje pokazują jednak, że większość organizmów chorobotwórczych nie rozmnaża się w osadzie i stopniowo ginie po dodaniu osadów do gleby. Nie mniej jednak osady ściekowe odpowiednio przerobione po wprowadzeniu do gleby stają się źródłem dostępnego węgla organicznego i makroelementów, dzięki czemu stymulują rozwój mikroorganizmów i aktywność enzymatyczną. Osady ściekowe powinny być wykorzystywane zgodnie z dyrektywą Rady 86/278/EWG lub zgodnie z wymogami prawa krajowego odnoszącymi się do rozprzestrzenienia osadów na powierzchni gleby lub każdej innej formy zastosowania osadów na powierzchni i wewnątrz gleby. Powinny zostać zastosowane rozwiązania techniczne/technologiczne ograniczające emisję zanieczyszczeń i hałasu w celu wyeliminowania ponadnormatywnego oddziaływania wynikającego z pracy instalacji. Realizacja inwestycji, na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Realizacja kanalizacji i oczyszczalni ścieków, poprzez zapobieganie zanieczyszczeniom, szczególnie wody oraz gleby, wpłynie pozytywnie na zachowanie dobrego stanu siedlisk i różnorodność biologiczną, w tym szczególnie siedlisk i gatunków zależnych od wód. W realizacji nowych bądź modernizacji istniejących obiektów należy stosować rozwiązania techniczne ograniczające emisje hałasu i zanieczyszczeń w celu wyeliminowania ponadnormatywnego oddziaływania wynikającego z pracy instalacji. Zakłada się stopień oczyszczenia ścieków zgodny z warunkami dyrektywy 91/271/EWG. Wszelkie roboty budowlane winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.4.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Opis działania			
Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki i jako takie uznaje się za zgodne z zasadą w odniesieniu do celu środowiskowego adaptacja do zmian klimatu. Przewidywane inwestycje mające na celu racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych ukierunkowane zostały na adaptację do zmian klimatu i łagodzenie tych zmian. Zmiany klimatu powodują zwiększenie częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych wpływających na jakość i dostępność wody. Prowadzi to do problemów z zaopatrzeniem w wodę w tym wodę przydatną do spożycia przez ludzi. Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody pozwolą na minimalizację strat wody wynikających z prowadzonych usług wodociągowych oraz poprawę jej jakości. Realizacja środka przyczyni się do zagwarantowania ludności dostępu do odpowiedniej jakości wody pitnej. Środek będzie wspierać także realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 064 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem wspierającym cel środowiskowy wynoszącym 100%. W związku z powyższym uznaje się je za zgodne z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do tego celu. Działanie wspiera efektywne zarządzanie zasobami wodnymi poprzez preferowanie stosowania technologii wodooszczędnych oraz ograniczanie strat wody na przesyłach.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z inwestycjami w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody nie będzie miało znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie

			będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania nie będą miały wpływu na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Wszelkie roboty budowlane winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.4.2a Ocena merytoryczna

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Opis działania		
Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związanego z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami jego realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody powinny dążyć do poprawy efektywności energetycznej poprzez zmniejszenie zużycia energii, przez co pozytywnie wpłyną na zmniejszenie gazów cieplarnianych, co w efekcie przełoży się na łagodzenie zmian klimatu. Podejmowane działania będą odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich	X	Realizacja działań będzie miała wpływ na oszczędne, efektywne i zrównoważone gospodarowanie zasobami

recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	wodnymi. Preferowane będzie stosowanie technologii wodooszczędnych oraz ograniczanie strat wody na przesyle. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty ziemne, budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby? Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	

Tabela II.4.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Opis działania			
Wspieranie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Rozwój inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi,

			pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Są to głównie rozwiązania informatyczne usprawniające i monitorujące zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Realizacja działań w ramach środka w stosownych przypadkach może usprawniać proces dostosowania systemów do nadchodzących pogodowych wyzwań, co będzie pozytywnie wpływać na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania z niniejszego zakresu wsparcia nie mają bezpośredniego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi. Zastosowanie aplikacji zarządzającej strukturą sieci wspomaga planowanie działań oraz obniżanie poziomu strat wody.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Realizacja działań będzie miała wpływ na oszczędne, efektywne i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi. Nie przewiduje się wpływu planowanych działań na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane ze wspieraniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi nie będzie miało znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Dzięki zastosowaniu inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi usprawniony może zostać m.in. proces wykrywania i usuwania awarii, obniżania poziomu strat wody, monitorowania poziomu zanieczyszczeń, co pośrednio pozytywnie wpłynie na ochronę wód, gleby, powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania z niniejszego zakresu wsparcia nie mają bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

Tabela II.4.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Opis działania			
Zapewnienie nowoczesnych systemów odbioru nieczystości płynnych i stałych z jednostek pływających w przystaniach, portach żeglarskich, stanicach wodnych i innych miejscach cumowania oraz w kamperowiskach, ponadto sezonowych pakietów sanitarnych w obozowiskach.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami jego realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania objęte kodem interwencji 066 (wg załącznika I do rozporządzenia CPR) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40 % jeżeli celem ich działania jest zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu). Inwestycje związane z realizacją środka powinny dążyć do poprawy efektywności energetycznej poprzez zmniejszenie zużycia energii, przez co pozytywnie wpłyną na zmniejszenie gazów cieplarnianych, co w efekcie przełoży się na łagodzenie zmian klimatu. Podejmowane działania będą odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Środek będzie wspomagał zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczania. Będzie wspierał realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania wpłyną pozytywnie na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Poprzez wyeliminowanie znacznego źródła zanieczyszczenia wód, jakim jest zrzut nieczystości z jednostek pływających, poprawie ulegnie jakość wód powierzchniowych.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania w ramach środka objęte są kodami interwencji 065 i 066 i obejmują inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (wg załącznika I do rozporządzenia CPR) i jako takie uznaje się je za zgodne z zasadą nie czynić poważnych szkód. Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania nieczystości płynnych i stałych do gleb lub wód w tym wód jezior. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania nie wpłyną negatywnie na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Jednym z poważnych zagrożeń wód jest zrzut nieczystości przez jednostki pływające (np. jachty), przyczyniając się do degradacji środowiska wodnego. Poprzez zapewnienie nowoczesnych systemów odbioru nieczystości płynnych i stałych z jednostek pływających poprawie ulegnie jakość wód powierzchniowych, co wpłynie pozytywnie na funkcjonowanie ekosystemów i gatunków zależnych od wód. Również zapewnienie rozwiązań sanitarnych w obozowiskach przyczyni się do poprawy jakości środowiska wodnego, jak i na lądzie w zasięgu oddziaływania obozowiska, a tym samym do ochrony bioróżnorodności tych terenów. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisję hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.4.4a Ocena merytoryczna

<i>CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej</i>		
Opis działania		
Zapewnienie nowoczesnych systemów odbioru nieczystości płynnych i stałych z jednostek pływających w przystaniach, portach żeglarskich, stanicach wodnych i innych miejscach cumowania oraz w kamperowiskach, ponadto sezonowych pakietów sanitarnych w obozowiskach.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do		

znacznymi emisjami gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Realizacja działań będzie miała wpływ ograniczenie zanieczyszczenia wód jezior. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty ziemne, budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby? Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub		

(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		
---	--	--

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.5.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania			
Inwestycje w kierunku zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ich ilości.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Poprzez wspierane działanie zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów, a tym samym ich ilość składowana na składowiskach, co pośrednio wpłynie na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 067 i 069 w załączniku I do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. W ramach środka wspierane będą inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Poprzez wspierane działanie zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów, a tym samym ich ilość składowana na składowiskach co pośrednio wpłynie na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na siedliska przyrodnicze, w tym budującą je roślinność oraz związaną z nimi (bytującą) faunę.

Tabela II.5.1a Ocena merytoryczna

CS(2.vi) – Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Opis działania		
Inwestycje w kierunku zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ich ilości.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania objęte kodem interwencji 067 i 069 (wg załącznika nr I do rozporządzenia CRP) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40%. W ramach środka przewiduje się inwestycje związane z budową, rozbudową bądź modernizacją instalacji do odzysku oraz recyklingu zebranych odpadów. Podejmowane będą działania związane ze zmniejszeniem zużycia materiałów, w tym wody w procesach technologicznych. Ponadto możliwa będzie realizacja pilotażowych przedsięwzięć z zakresu wysokosprawnej instalacji hydrolizy termicznej i dezintegracji osadów ściekowych. Realizowane inwestycje mogą doprowadzić do potencjalnych korzyści klimatycznych, przyczyniając się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych. Rozwiązywanie problemu osadów ściekowych łączy się z możliwościami zwiększenia efektywności energetycznej systemów oczyszczania ścieków. Powyższe działania przyniosą również korzyści o charakterze środowiskowym i ekonomicznym, w tym spadek zanieczyszczenia powietrza oraz redukcję gazów cieplarnianych. Działalność związana z odpadami powinna być organizowana w miejscach ich powstawania lub jak najbliżej tych miejsc aby ograniczyć uwalnianie podczas transportu zanieczyszczenia (gazy cieplarniane i pyły). Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. warunkiem uzyskania istotnego pozytywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu jest aby w ramach działalności co najmniej 50% masy przetworzonych selektywnie zebranych odpadów innych niż niebezpieczne przekształconych zostało w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia surowców pierwotnych w procesach produkcji. Jeżeli instalacje wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, aby być uznane za pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu powinny spełniać kryteria określone w ww. rozporządzeniu (punkty 5.7, 5.8).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania w ramach środka mają na celu usprawnienie gospodarki o obiegu zamkniętym. Dbłość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działania związane z inwestycjami w kierunku zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczania ich ilości nie będą prowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleb. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie ilości powstających odpadów, czego efektem powinno być ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby. Ponadto instalacje wspierane w ramach środka powinny uzyskać odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub		

(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		
---	--	--

Tabela II.5.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania Rozwój systemów selektywnego zbierania i odbioru odpadów oraz wsparcie ich recyklingu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Poprzez wspierane działanie zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów, a tym samym ich ilość składowana na składowiskach co pośrednio wpłynie na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 067 i 069 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. W ramach środka wspierany będzie rozwój systemów selektywnego zbierania i odbioru odpadów oraz wsparcie ich recyklingu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.5.2a Ocena merytoryczna

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Opis działania Rozwój systemów selektywnego zbierania i odbioru odpadów oraz wsparcie ich recyklingu.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania objęte kodem interwencji 067 i 069 (wg załącznika nr I do rozporządzenia CRP) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40%. Inwestycje w ramach środka związane z selektywną zbiórką i odbiorem odpadów oraz ich recyklingiem wpisują się w model gospodarki o obiegu zamkniętym i powinny być zgodne z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE 2018/851 w sprawie odpadów. Realizowane inwestycje, na

		skutek zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów i dłuższego cyklu życia produktów (mniejsza ilość surowców potrzebnych do wytworzenia nowych produktów) może pośrednio doprowadzić do potencjalnych korzyści klimatycznych, przyczyniając się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych. Działalność związana z odpadami powinna być organizowana w miejscach ich powstawania lub jak najbliżej tych miejsc, aby ograniczyć uwalnianie podczas transportu zanieczyszczenia (gazy cieplarniane i pyły). Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. warunkiem uzyskania istotnego pozytywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu jest aby w ramach działalności co najmniej 50% masy przetworzonych selektywnie zebranych odpadów innych niż niebezpieczne przekształconych zostało w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia surowców pierwotnych w procesach produkcji. Jeżeli instalacje wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, aby być uznane za pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu powinny spełniać kryteria określone w ww. rozporządzeniu (punkty 5.7, 5.8).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania w ramach środka mają na celu usprawnienie gospodarki o obiegu zamkniętym. W stosownych przypadkach istnieje możliwość odzysku odpadów wtórnych. Wykorzystanie istniejących zasobów sprzyja wydobywaniu mniejszej ilości surowców naturalnych, co może pomóc uniknąć części oddziaływań powstających na kolejnych etapach cyklu życia produktu. Dbałość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z		

wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działania związane z rozwojem selektywnego zbierania i odbioru odpadów oraz wsparciem ich recyklingu nie będą prowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie ilości powstających odpadów, czego efektem powinno być ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby. Stosowne inwestycje będą wyposażone w odpowiednie zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego w miejscach, gdzie może nastąpić wyciek substancji niebezpiecznych. Ponadto instalacje wspierane w ramach środka powinny uzyskać odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Niesegregowane lub nieodpowiednio zagospodarowane odpady, nieodwracalnie degradują środowisko. Zgodnie z ustawą o odpadach gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może: 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; (...) W związku z budową czy rozbudową stacji przeładunkowych odpadów, punktów zbierania zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego itp. istotny jest wybór wariantu lokalizacyjnego, aby minimalizować wpływ na siedliska, w tym zachowanie ich ciągłości. Należy uwzględnić występowanie cennych siedlisk i gatunków, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu

		i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.
--	--	--

Tabela II.5.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania			
Kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, z wyłączeniem wsparcia dla inwestycji wymienionych w Art. 7 pkt f) i g) Rozporządzenia ws. EFRR 2021/1058 dotyczących składowania lub zwiększenia przepustowości instalacji przetwarzania odpadów resztkowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Hierarchia postępowania z odpadami pozwala zmniejszyć obciążenie środowiska naturalnego, w tym zasobów wodnych. Zgodnie z ustawą o odpadach gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może: 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; (...)
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 067 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. W ramach środka wspierane będą projekty w zakresie gospodarki odpadami uwzględniające hierarchię sposobów postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.5.3a Ocena merytoryczna

CS(2.vi) – Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Opis działania Kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, z wyłączeniem wsparcia dla inwestycji wymienionych w Art. 7 pkt f) i g) Rozporządzenia ws. EFRR 2021/1058 dotyczących składowania lub zwiększenia przepustowości instalacji przetwarzania odpadów resztkowych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania objęte kodem interwencji 067 i 069 (wg załącznika nr I do rozporządzenia CRP) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40%. W ramach środka przewiduje się realizację kompleksowych projektów z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. Wykorzystanie odpadów zmniejszy zapotrzebowanie na surowce i produkty, co ograniczy ich ślad węglowy i w rezultacie może doprowadzić do potencjalnych korzyści klimatycznych, przyczyniając się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane działania odpowiadają wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane są rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Działalność związana z odpadami powinna być organizowana w miejscach ich powstawania lub jak najbliżej tych miejsc, aby ograniczyć uwalnianie podczas transportu zanieczyszczenia (gazy cieplarniane i pyły). Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. warunkiem uzyskania istotnego pozytywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu jest aby w ramach działalności co najmniej 50% masy przetworzonych selektywnie zebranych odpadów innych niż niebezpieczne przekształconych zostało w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia surowców pierwotnych w procesach produkcji. Jeżeli instalacje wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, aby być uznane za pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu powinny spełniać kryteria określone w ww. rozporządzeniu (punkty 5.7, 5.8).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania w ramach środka mają na celu usprawnienie gospodarki o obiegu zamkniętym. W stosownych przypadkach istnieje możliwość odzysku odpadów wtórnych. Wykorzystanie istniejących zasobów sprzyja wydobywaniu mniejszej ilości surowców naturalnych, co może pomóc uniknąć części oddziaływań powstających na kolejnych etapach cyklu życia produktu. Dbałość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia

		polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsię na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Działania wspierające kompleksowe projekty z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami nie będą prowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie ilości powstających odpadów, czego efektem powinno być ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby. Stosowne inwestycje będą wyposażone w odpowiednie zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego w miejscach, gdzie może nastąpić wyciek substancji niebezpiecznych. Ponadto instalacje wspierane w ramach środka powinny uzyskać odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Niesegregowane lub nieodpowiednio zagospodarowane odpady, nieodwracalnie degradują środowisko. Hierarchia postępowania z odpadami pozwala zmniejszyć obciążenie środowiska naturalnego. Zgodnie z ustawą o odpadach gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może: 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; (...) W związku z budową czy rozbudową instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, instalacji do odzysku komunalnych osadów ściekowych, stacji przeładunkowych odpadów, punktów zbierania zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego itp. istotny jest wybór wariantu lokalizacyjnego, aby minimalizować wpływ na siedliska, w tym zachowanie ich ciągłości. Należy uwzględnić występowanie cennych siedlisk i gatunków, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisję hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.
--	---	--

Tabela II.5.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania			
- Edukacja ekologiczna, w tym zwiększenie świadomości konsumentów, podmiotów publicznych i przedsiębiorstw na temat GOZ wyłącznie jako element uzupełniający.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na klimat. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w temacie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej. Podjęte działania w ramach środka nie będą prowadziły do znaczących emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zmiany klimatu; jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków zmian klimatycznych. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w temacie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki

			zasobooszczędnej. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tym zakresie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na poprawę adaptacji ludności do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w temacie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tym zakresie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych: edukacja społeczeństwa może korzystnie wpłynąć na ograniczenie ilości wytwarzania i składowania odpadów, co może przełożyć się na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań będzie mieć pozytywny wpływ na gospodarkę o obiegu zamkniętym, jak również nie będzie wpływać na zwiększenie powstawania odpadów. Edukacja ekologiczna społeczeństwa pozytywnie wpłynie na transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodować emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Ponadto edukacja ekologiczna obywateli w temacie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej w sposób pośredni może korzystnie wpłynąć na zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody i/lub gleby (np. poprzez na ograniczenie ilości wytwarzania i składowania odpadów, co może przełożyć się na zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na powietrze, gleby lub wody).
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w temacie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, które w sposób pośredni korzystnie wpłyną na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów (m.in. poprzez zwiększenie świadomości na temat celów i sposobów ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych, transformację w kierunku GOZ itp.).

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

Tabela II.5.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania Prace nad dokumentami planistycznymi związanymi z wdrażaniem idei gospodarki o obiegu zamkniętym oraz opracowaniem strategii „zero waste” na poziomie regionalnym/ lokalnym.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie będzie miała żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Podejmowane w ramach środka działania dotyczą rozwiązań organizacyjnych i obejmują działania nietechniczne, nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie będzie miała żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Podejmowane w ramach środka działania dotyczą rozwiązań organizacyjnych i obejmują działania nietechniczne, nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym adaptację do zmian klimatu).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, związane jest z etapem projektowym i planistycznym. Nie prowadzi do ingerencji w zasoby wodne i morskie.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie wspiera cel środowiskowy. Z uwagi na nieinwestycyjny charakter wsparcia działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Opracowanie dokumentów planistycznych i strategicznych przyczyni się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie będzie miała żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Podejmowane w ramach środka działania dotyczą rozwiązań organizacyjnych i obejmują działania nietechniczne, nie powinny

			doprowadzić do negatywnego wpływu na powietrze, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, związane jest z etapem projektowym i planistycznym, nie będzie prowadziło do ingerencji w ekosystemy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela II.5.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania			
Projekty dotyczące naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania objęte kodem interwencji 075 (wg załącznika nr I do rozporządzenia CRP) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40%. W ramach środka przewiduje się działania dotyczące naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów, co zmniejszy zapotrzebowanie na surowce i produkty i ograniczy ich ślad węglowy, a w rezultacie doprowadzi do potencjalnych korzyści klimatycznych, przyczyniając się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania w ramach środka mają na celu usprawnienie gospodarki o obiegu zamkniętym. Dbłość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Naprawa i ponowne użytkowanie przedmiotów wpisuje się w zakres gospodarki zasobooszczędnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie wspiera cel środowiskowy. Realizacja projektów dotyczących naprawy i ponownego użycia przedmiotów wpłynie pozytywnie na zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling. Działanie wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.5.6a Ocena merytoryczna

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Opis działania		
Projekty dotyczące naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego		

cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na korzystanie z niezwykle wydajnego sprzętu pod względem zużycia energii lub sprzętu zasilanego energią pochodzącą z odnawialnych źródeł. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie ilości powstających odpadów, czego efektem powinno być ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisję hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.5.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vi)

CS(2.vi) – Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Opis działania			
Projekty w zakresie zmiany procesów produkcyjnych w celu przejścia z modelu liniowego na cyrkularny.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.5.7a Ocena merytoryczna

CS(2.vi) – Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Opis działania Projekty w zakresie zmiany procesów produkcyjnych w celu przejścia z modelu liniowego na cyrkularny.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Działania objęte kodem interwencji 075 076 (wg załącznika nr I do rozporządzenia CRP) można uznać za wspierające cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40%. Inwestycje w ramach środka dążą do modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, którego celem jest efektywne wykorzystanie produktów, surowców i odpadów. Na skutek zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów i dłuższego cyklu życia produktów (mniejsza ilość surowców potrzebnych do wytworzenia nowych produktów) może pośrednio doprowadzić do potencjalnych korzyści klimatycznych, przyczyniając się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Przejście procesów produkcyjnych na model cyrkularny wydłuża cykl życia produktów, zmniejsza zużycie zasobów naturalnych, wykorzystując istniejące. Dbłość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania mają na celu zmniejszenie zużycia zasobów oraz ilości powstających odpadów, czego pośrednim efektem będzie zmniejszenie presji na środowisko przyrodnicze, w tym wody powierzchniowe i podziemne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub	X	Działanie wspiera cel środowiskowy, wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (w tym roboty budowlane, montaż linii produkcyjnych) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów

(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na korzystanie z niezwykle wydajnego sprzętu pod względem zużycia energii lub sprzętu zasilanego energią pochodzącą z odnawialnych źródeł. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie ilości powstających odpadów, czego efektem powinno być ograniczenie emisji zanieczyszczeń do różnych komponentów środowiska, szczególnie do wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Działania mają na celu zmniejszenie zużycia zasobów oraz ilości powstających odpadów, czego pośrednim efektem będzie zmniejszenie presji na środowisko przyrodnicze, w tym siedliska przyrodnicze i związane z nimi gatunki flory i fauny. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela II.6.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Opis działania Przedsięwzięcia służące zachowaniu lub przywracaniu stanu populacji zagrożonych gatunków zwierząt, roślin, grzybów i właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, zwalczaniu gatunków inwazyjnych oraz ochronie ekosystemów, w tym w szczególności na obszarach Natura 2000.

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 079 (wg załącznika I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem dla celów związanych ze zmianami klimatu na poziomie 40%. Realizowane przedsięwzięcia w szczególności służące zachowaniu lub przywracaniu właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i ekosystemów będą pozytywnie wpływały poprawę ich stanu zachowania i zdolności do asymilacji CO ₂ .
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Gatunki zwierząt, roślin, grzybów, siedliska przyrodnicze i ekosystemy podlegają zwiększonej presji z powodu zmian klimatycznych i inwazyjnych gatunków obcych. Podejmowane działania będą wpływały na ograniczanie tych negatywnych zmian, a tym samym będą wzmacniać ich odporność na zmiany klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizacja działań poprzez poprawę funkcjonowania ekosystemów wodnych przyczyni się do zachowania zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 079 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem wspierającym cel środowiskowy wynoszącym 100%. W związku z powyższym uznaje się je za zgodne z zasadą nie czynić poważnych szkód w odniesieniu do tego celu. Działanie jest wprost skierowane na poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, zachowanie i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, a także wspieranie usług

		ekosystemowych. Zwalczanie gatunków inwazyjnych przyczyni się do podniesienia odporności rodzimych ekosystemów.
--	--	---

Tabela II.6.1a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania Przedsięwzięcia służące zachowaniu lub przywracaniu stanu populacji zagrożonych gatunków zwierząt, roślin, grzybów i właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, zwalczaniu gatunków inwazyjnych oraz ochronie ekosystemów, w tym w szczególności na obszarach Natura 2000.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas prac przy zwalczaniu gatunków inwazyjnych. W przypadku użycia środków chemicznych mogą powstać odpady niebezpieczne. Zakłada się, że powstałe odpady niebezpieczne zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym unieszkodliwianiu / odzyskowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji	X	Prowadzone w ramach środka działania będą wymagały monitoringu efektów wdrażania, w tym kontroli stanu gleby i wód.

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		Realizacja działań dotyczących zwalczania gatunków inwazyjnych roślin może wiązać się wyborem metod chemicznych (zgodnie z przepisami szczegółowymi), które w pewnym stopniu mogą mieć wpływ na jakość wód i gleb. Nie oczekuje się, aby działania w ramach środka powodowały istotne emisje zanieczyszczeń do wód i gleb, ponieważ wsparcie może być przekazane wyłącznie na metody oraz środki dopuszczone w danym ekosystemie.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela II.6.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Opracowanie (w tym aktualizacja) i wdrażanie dokumentów planistycznych parków krajobrazowych (w tym planów ochrony parków krajobrazowych, priorytetem będzie wsparcie opracowania i poprawy planów działań ochronnych tych parków, których teren obejmuje również obszar Natura 2000).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka związane z opracowaniem i wdrażaniem dokumentów planistycznych parków krajobrazowych (w tym planów ochrony parków krajobrazowych) nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane w ramach środka działania dotyczą rozwiązań organizacyjnych i obejmują działania nietechniczne, nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi regulacjami w tym z uwzględnieniem kwestii łagodzenia zmian klimatu, planami adaptacji do zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania w ramach środka związane z opracowaniem i wdrażaniem dokumentów planistycznych parków krajobrazowych (w tym planów ochrony parków krajobrazowych) nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Podejmowane w ramach środka działania dotyczą rozwiązań organizacyjnych i obejmują

			działania nietechniczne, nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi regulacjami w tym z uwzględnieniem kwestii łagodzenia zmian klimatu, planami adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Opracowywane i wdrażane dokumenty planistyczne dla parków krajobrazowych będą uwzględniać potrzebę ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych co pośrednio wpłynie pozytywnie na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z opracowaniem i wdrażaniem dokumentów planistycznych parków krajobrazowych (w tym planów ochrony parków krajobrazowych) nie będą miało żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. W niewielkim stopniu należy oczekiwać, iż powstanie dokumentów planistycznych, a także ich realizacja pozwolą na ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie jest bezpośrednio skierowane na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Opracowywane i wdrażane dokumenty planistyczne dla parków krajobrazowych przyczynią się do poprawy stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, zachowania i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów, a także wspierania usług ekosystemowych.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela II.6.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania Ochrona wód i ekosystemów od wód zależnych, przede wszystkim jezior. Interwencja skoncentruje się na urządzaniu i zagospodarowaniu terenów bezpośrednio wokół jezior, i łączących je kanałów, rzek, Zalewu Wiślanego (w ich strefie przybrzeżnej) w imię dbałości o jakość wody, ograniczenia zanieczyszczeń i antropopresji.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"

zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”			
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.6.3a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania Ochrona wód i ekosystemów od wód zależnych, przede wszystkim jezior. Interwencja skoncentruje się na urządzeniu i zagospodarowaniu terenów bezpośrednio wokół jezior, i łączących je kanałów, rzek, Zalewu Wiślanego (w ich strefie przybrzeżnej) w imię dbałości o jakość wody, ograniczenia zanieczyszczeń i antropopresji.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek ma neutralny lub nieznaczny pozytywny wpływ na cele klimatyczne. Nie oczekuje się, aby doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Wsparcie w ramach środka ukierunkowane będzie na urządzenie i zagospodarowanie terenów wokół jezior, rzek, kanałów i Zalewu Wiślanego w celu ograniczenia spływu zanieczyszczeń powierzchniowych i antropopresji. Wpływie to pozytywnie na zmniejszenie ilości zanieczyszczeń trafiających do wód, co ograniczy eutrofizację będącą przyczyną generowanych z jezior do atmosfery gazów cieplarnianych. Ponadto realizowane inwestycje w stosownych przypadkach będą stosowały rozwiązania przyjazne środowisku, energooszczędne, zeroemisyjne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Środek ma neutralny lub nieznaczny pozytywny wpływ na cele klimatyczne. Nie oczekuje się, aby doprowadził do negatywnego wpływu na klimat (w tym adaptację do zmian klimatu). Inwestycje skoncentrowane na urządzeniu i zagospodarowaniu terenów bezpośrednio wokół jezior i łączących je kanałów, rzek, Zalewu Wiślanego (w ich strefie przybrzeżnej) mają na celu ochronę brzegów tych zbiorników oraz powstającą infrastrukturę przed negatywnymi skutkami nasilającymi się w związku z gwałtownymi zjawiskami pogodowymi związanymi ze zmianami klimatu. Inwestycje mające na celu ochronę ekosystemów od wód zależnych pozytywnie wpłyną na racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i poprawę bilansu wodnego.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii.

(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Działania będą zmierzać do ochrony wód i ekosystemów od wód zależnych. W przypadku objęcia wsparciem projektów wymagających robót budowlanych niezbędne będzie zastosowanie środków wykluczających bądź minimalizujących ich wpływ na jakość wód. Zgodnie z Umową Partnerstwa nie będą wspierane inwestycje wymagające zastosowania derogacji w ramach art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, roboty ziemne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne, a także poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby, gdyż wszelkie podejmowane działania będą ukierunkowane na ochronę wód. Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Dla ochrony bioróżnorodności istotne są działania sprzyjające ochronie wód powierzchniowych, w tym jezior. Naturalne zbiorniki wodne stanowią ostoje dla rzadkich

tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		gatunków roślin i zwierząt związanych z siedliskami wodnymi i wodno-błotnymi. Wszelkie roboty budowlane winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.
---	--	---

Tabela II.6.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Ograniczanie antropopresji poprzez projekty zabezpieczające obszary chronione i cenne przyrodniczo przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, dotyczące, właściwego dla celów ochrony przyrody danego terenu, ukierunkowania ruchu turystycznego minimalizującego jego negatywny wpływ na stan różnorodności biologicznej wraz z elementami edukacyjno-informacyjnymi na temat ochrony przyrody i ograniczania antropopresji na środowisko przyrodnicze, oraz z wyłączeniem budowy marin i przystani jachtowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Obejmują one głównie działania w zakresie małej architektury edukacji przyrodniczej, które zasadniczo nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym łagodzenie zmian klimatu).
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania w ramach środka nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel środowiskowy. Obejmują one głównie działania w zakresie małej architektury edukacji przyrodniczej, które zasadniczo nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym adaptację do zmian klimatu).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Ograniczenie presji turystycznej na ekosystemy wodne przyczyni się do ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z realizacją działań w ramach środka. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne.

			Realizacja inwestycji, na etapie wdrożeniowym może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.6.4a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania Ograniczaniu antropopresji poprzez projekty zabezpieczające obszary chronione i cenne przyrodniczo przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, dotyczące, właściwego dla celów ochrony przyrody danego terenu, ukierunkowania ruchu turystycznego minimalizującego jego negatywny wpływ na stan różnorodności biologicznej wraz z elementami edukacyjno-informacyjnymi na temat ochrony przyrody i ograniczania antropopresji na środowisko przyrodnicze, oraz z wyłączeniem budowy marin i przystani jachtowych.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, roboty ziemne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego

naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ograniczenie antropopresji związanej z turystyką jest niezmiernie istotne dla ochrony terenów cennych przyrodniczo. Wszelkie prace budowlane winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.6.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Ochrona i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach zurbanizowanych, tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich oraz pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, zazielenianie przestrzeni miejskiej oraz inwentaryzacje zieleni w miastach jako element takiego projektu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Zdrowe, odporne ekosystemy posiadają większą zdolność do łagodzenia skutków zmian klimatu oraz do przystosowania się do nich. Lepiej znoszą ekstremalne zjawiska pogodowe i łatwiej

			się po nich regenerują, a także są źródłem wielu korzyści niezbędnych dla ludzi.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Większy udział powierzchni biologicznie czynnej w miastach będzie miał wpływ na poprawę retencyjności terenów, co wpłynie pozytywnie na ochronę zasobów wodnych, a tym samym na ekosystemy od wód zależne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń do powietrza wody i gleby w związku z realizacją działań w ramach środka. Realizacja inwestycji będzie mogła przyczynić się do poprawy jakości tych komponentów środowiska. Dzięki zwiększeniu powierzchni zieleni miejskiej oraz poprawy jej stanu można oczekiwać poprawy warunków przewietrzania miast oraz w pewnym stopniu absorpcji zanieczyszczeń przez rośliny. Na etapie wykonywanych robót mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 079 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem wspierającym cel środowiskowy wynoszącym 100%. W związku z powyższym uznaje się je za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do tego celu. Działanie wpłynie na poprawę stanu ekosystemów w szczególności na terenach miejskich, w tym poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na bioróżnorodność.

Tabela II.6.5a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania		
Ochrona i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach zurbanizowanych, tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich oraz pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, zazielenianie przestrzeni miejskiej oraz inwentaryzacja zieleni w miastach jako element takiego projektu.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do	X	Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych.

znaczących emisji gazów cieplarnianych?		Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 wg załącznika I do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Realizowane inwestycje, będą przyczyniały się do zwiększenia neutralności klimatycznej poprzez ochronę i przywracanie walorów przyrodniczych i ochronę różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich. Treny zielone odgrywają ważną rolę w pochłanianiu dwutlenku węgla i ograniczaniu jego emisji, przez co pozytywnie wpływają na łagodzenie zmian klimatu. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. W ramach powyższych działań możliwe będą niewielkie emisje gazów cieplarnianych związane z pracami ziemnymi, koszeniem, utrzymaniem terenów zieleni i lasów miejskich, które będą pochodzić z maszyn i środków transportu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przebieg na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, roboty ziemne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady oraz poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w

		celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby? Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela II.6.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony przyrody (w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży) jako element uzupełniający powyższe przedsięwzięcia.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych w nieznacznym stopniu przyczyni się do łagodzenia zmian klimatu ze względu na wyższą świadomość mieszkańców odnośnie konieczności ochrony ekosystemów, a zatem utrzymania ich zdolności asymilacji CO ₂ .
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek w nieznacznym stopniu będzie pozytywnie wpływał na zdolności adaptacyjne do zmian klimatu, ze względu na podniesienie świadomości o zasobach przyrodniczych, także na terenach zurbanizowanych, co pozwoli na wsparcie w niewielkim stopniu zdolności adaptacyjnych tych terenów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w zakresie ochrony przyrody. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tej dziedzinie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na

			gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania podejmowane w ramach środka nie będą miały zasadniczego wpływu na zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrolę.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją ekologiczną obywateli w zakresie ochrony przyrody, które w sposób pośredni korzystnie wpłyną na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela II.6.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Usuwanie odpadów azbestowych i wyrobów zawierających azbest ze środowiska. Koszty transportu i składowania odpadów azbestowych na składowiskach nie będą kwalifikowalne.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zgodnie z ustawą o odpadach gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może: 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; (...)
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze środowiskiem o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 070 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Realizowane projekty umożliwią poddane odpadów innym niż komunalne odpowiedniemu procesowi unieszkodliwiania, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.6.7a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania Usuwanie odpadów azbestowych i wyrobów zawierających azbest ze środowiska. Koszty transportu i składowania odpadów azbestowych na składowiskach nie będą kwalifikowalne.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne i nie oczekuje się, że nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działalność związana z odpadami organizowana jest w miejscach ich powstawania lub jak najbliżej tych miejsc, aby ograniczyć uwalnianie podczas transportu zanieczyszczenia (gazy cieplarniane i pyły). Podejmowane działania odpowiadają wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane są rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. W stosownych przypadkach projektów z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne istnieje możliwość odzysku odpadów wtórnych (w szczególności surowców mineralnych). Wykorzystanie istniejących zasobów sprzyja wydobywaniu mniejszej ilości surowców naturalnych, co może pomóc uniknąć części oddziaływań powstających na kolejnych etapach cyklu życia produktu. Dbłość o racjonalne wykorzystywanie dostępnych zasobów jest istotna dla ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Transformacja w tym kierunku jest niezbędna do stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, co jest istotne do prowadzenia polityki adaptacyjnej w warunkach zmieniającego się klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Podjęte działania w ramach środka działania nie będą prowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleb. Projekty z zakresu gospodarki odpadami innymi niż komunalne (np. przemysłowe, azbest, kreozot) mają na celu ograniczenie szkodliwych związków dostających się do gruntu, wód czy powietrza. Przeprowadzana w stosownych przypadkach utylizacja odpadów powinna być prowadzona z zachowaniem odpowiednich zasad dotyczących gospodarki odpadami. Instalacje wspierane w ramach działań powinny uzyskać odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe, w tym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w których określono sposoby łagodzenia i monitorowania wpływu na środowisko, na podstawie środków wprowadzonych w celu jego zmniejszenia w tym kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy i eksploatacji
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Nieodpowiednio zagospodarowane odpady, nieodwracalnie degradują środowisko. Zgodnie z ustawą o odpadach gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może: 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; (...) W związku z budową czy rozbudową instalacji do przetwarzania odpadów itp. istotny jest wybór wariantu lokalizacyjnego, aby minimalizować wpływ na siedliska, w tym zachowanie ich ciągłości. Należy uwzględnić występowanie cennych siedlisk i gatunków, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. Wszelkie roboty budowlane/montażowe winny być prowadzone w sposób ograniczający emisję hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela II.6.8 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.vii)

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Opis działania			
Rekultywacja i remediacja obszarów zdegradowanych działalnością gospodarczą (na terenach nie należących do Skarbu Państwa).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Zdrowe grunty i gleby mogą wchłaniać i magazynować nadmiar wody oraz łagodzić skutki powodzi.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania z zakresu remediacji dotyczą, oprócz gleby, bezpośrednio wód gruntowych. Są to działania mające na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Rekultywacja terenu będzie prowadzić do nadania bądź przywrócenia gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych. ze szczególnym uwzględnieniem jakości gleby, dzikiej fauny i flory, siedlisk naturalnych, systemów słodkiej wody oraz krajobrazu. Działania w zakresie rekultywacji i remediacji gruntów przemysłowych wpłyną pozytywnie na ochronę zasobów, a w szczególności na jakość wód powierzchniowych i podziemnych poprzez wyeliminowanie zanieczyszczeń.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela II.6.8a Ocena merytoryczna

CS(2.vii) – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia		
Opis działania		
Rekultywacja i remediacja obszarów zdegradowanych działalnością gospodarczą (na terenach nie należących do Skarbu Państwa).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Podejmowane w ramach środka działania zmierzające do oczyszczanie gleby i wody mają na celu usunięcie zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz przywrócenia równowagi przyrodniczej terenu. Przywrócenie właściwego stanu zdegradowanym terenów (gleby, wody) zwłaszcza w kierunku leśnym, rolniczym, czy przyrodniczym sprzyjać będzie pochłanianiu dwutlenku węgla, co jest pozytywnym działaniem w kontekście łagodzenia zmian klimatu. Realizacja działań nie będzie służyć redukcji emisji dwutlenku węgla, ale także nie przewiduje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas prac przy remediacji, w sytuacji konieczności składowania zanieczyszczonej ziemi. Zakłada się, że odpady powstałe w wyniku przeprowadzania rekultywacji i remediacji terenów zostaną unieszkodliwione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.

środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Celem podjętych działań jest ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko substancji zanieczyszczających oraz przywrócenie do ponownego użytkowania terenów zdegradowanych
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. W wyniku remediacji, jak i rekultywacji nastąpi poprawa jakości środowiska przyrodniczego obszarów poddanych tym procesom. W wyniku remediacji obszar przestaje stwarzać zagrożenia dla stanu środowiska. Rekultywacja terenu będzie prowadzić do nadania bądź przywrócenia gruntem zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości gleby, dzikiej fauny i flory, siedlisk naturalnych, systemów słodkiej wody oraz krajobrazu.

III. Priorytet 3 - MOBILNOŚĆ MIEJSKA

CS(2.viii) – wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela III.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania			
Inwestycje w infrastrukturę oraz nisko i zeroemisyjny tabor kołowy (spełniający wymogi „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/WE, z preferencją dla pojazdów bezemisyjnych) i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka objęte są kodem rodzaju interwencji 081 i 082 (w załączniku I do rozporządzenia CRP) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i charakter interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Działania związane z inwestycjami w infrastrukturę oraz nisko i zeroemisyjny tabor kołowy i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego, m.in. poprzez zwiększenie wykorzystania transportu publicznego, usprawnienie płynności ruchu, a tym samym zwiększenie przepustowości, przyczynią się do łagodzenia zmian klimatu, gdyż znacznie ograniczą emisję gazów cieplarnianych, w tym emisję CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska. W przypadku wsparcia dla taboru autobusowego dla potrzeb transportu miejskiego, wsparciem będzie objęty jedynie tabor spełniający wymogi „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/EC (vide: Artykuł 7(1)(h)(iii) Rozporządzenia 2021/1058). Ponadto promowane będą zielone zamówienia publiczne.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę bezpośrednie jak i pośrednie skutki w całym cyklu życia. Infrastruktura na potrzeby transportu zbiorowego będzie projektowana w sposób zapewniający ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe (m.in. niskie i wysokie temperatury, możliwość przejazdu po torowisku zalanym wodą), w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Inwestycje w nisko i zeroemisyjny tabor kołowy i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, stąd będą miały również pośredni pozytywny wpływ na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań w ramach środka nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Jeżeli działania odnoszą się do taboru bezemisyjnego lub infrastruktury umożliwiającej eksploatację taboru bezemisyjnego mogą być uznane jako wspierające cel związany ze środowiskiem o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia obszarem interwencji 081 i 082 w załączniku I do rozporządzenia CRP). Realizacja inwestycji przyczyni się do osiągnięcia znacznych korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza. Zmniejszy się również zanieczyszczenie wody i gleby w związku ze zmniejszonym udziałem zanieczyszczeń pochodzących ze spalin oraz emisja hałasu. W przypadku wsparcia dla taboru autobusowego dla potrzeb transportu miejskiego, wsparciem będzie objęty jedynie tabor spełniający wymogi „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/EC (vide: Artykuł 7(1)(h)(iii) Rozporządzenia 2021/1058). Realizacja działań z zakresu infrastruktury, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane

		będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X	

Tabela III.3.1a Ocena merytoryczna

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej		
Opis działania Inwestycje w infrastrukturę oraz nisko i zeroemisyjny tabor kołowy (spełniający wymogi „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2009/33/WE, z preferencją dla pojazdów bezemisyjnych) i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury transportowej. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane, instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

		Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można również spodziewać się po wycofaniu z użytkowania pojazdów taboru kołowego i szynowego. Jednakże w transporcie zbiorowym pojazdy użytkowane są długoterminowo, co podczas tego okresu nie ma wpływu na powstawanie odpadów. Zakłada się, że na podczas eksploatacji taboru i po jej zakończeniu elementy pojazdów zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami, natomiast zużyte baterie litowo-jonowe z autobusów elektrycznych zostaną poddane odpowiedniemu recyklingowi, regeneracji i ponownemu użyciu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich i miejskich obszarów funkcjonalnych, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną. Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcje emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód niniejszy zakres wsparcia przyczyni się do poprawy stanu siedlisk, a w związku z tym wpłynie pozytywnie na bioróżnorodność terenów miejskich.

Tabela III.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
Opis działania Inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania; zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej (nowo zakupionych i już użytkowanych) oraz zeroemisyjnych pojazdów dla użytkowników indywidualnych, zapewniającą niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników.

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go kodem interwencji 086, w załączniku I do rozporządzenia CRP) jeżeli cel działania jest zgodny z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii źródeł odnawialnych. Realizację działania uznaje się za spełniającą kryteria oceny zgodności z zasadą w odniesieniu do celów związanych ze zmianami klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia Przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględnić jej odporność na skutki zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Inwestycje w nisko i zeroemisyjny tabor kołowy i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, stąd będą miały również pośredni pozytywny wpływ na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Infrastruktura paliw alternatywnych ma docelowo zwiększyć udział transportu używającego tych paliw, a co za tym idzie przyczyni się do osiągnięcia korzyści

		środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe. Realizacja działań z zakresu infrastruktury, na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X	

Tabela III.3.2a Ocena merytoryczna

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej		
Opis działania Inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania: zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej (nowo zakupionych i już użytkowanych) oraz zeroemisyjnych pojazdów dla użytkowników indywidualnych, zapewniającą niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane

bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy bądź modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych infrastruktury, w tym podczas układania kabli zasilających te punkty (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płaszczy dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela III.3.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania Działania poprawiające przepływ i bezpieczeństwo pasażerów transportu publicznego (np. miejskie i podmiejskie węzły przesiadkowe, systemy ITS).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"

Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka będą przyczyniały się do poprawy przepływu i bezpieczeństwa pasażerów transportu publicznego. Sprawniejszy dostęp do transportu publicznego będzie wpływał na jego promocję, co może przełożyć się na zwiększenie jego wykorzystania i jednocześnie ograniczyć emisję gazów cieplarnianych. Zwiększenie udziału transportu publicznego jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Przy projektowaniu miejskich i podmiejskich węzłów przesiadkowych powinno się uwzględniać ich odporność na skutki zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Działania poprawiające przepływ i bezpieczeństwo pasażerów transportu publicznego (np. miejskie i podmiejskie węzły przesiadkowe, systemy ITS) mają docelowo zwiększyć udział transportu publicznego, ulepszyć planowanie mobilności, skrócić czas podróży, a co za tym idzie przyczynić się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Realizacja działań na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela III.3.3a Ocena merytoryczna

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej		
Opis działania		
Działania poprawiające przepływ i bezpieczeństwo pasażerów transportu publicznego (np. miejskie i podmiejskie węzły przesiadkowe, systemy ITS).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne

Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych poprzez efektywniejsze zarządzanie ruchem drogowym, a także zwiększenie atrakcyjności i dostępności transportu zbiorowego przyczyni się pośrednio do ograniczenia emisji zanieczyszczeń co wpłynie pozytywnie również na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury, w tym miejskich i podmiejskich węzłów przesiadkowych. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie miejskich i podmiejskich węzłów przesiadkowych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych poprzez efektywniejsze zarządzanie ruchem drogowym, a także zwiększenie atrakcyjności i dostępności transportu zbiorowego przyczyni się pośrednio do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, co wpłynie pozytywnie również na jakość ekosystemów. Inwestycje będą realizowane głównie na terenach miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury, w tym miejskich i podmiejskich węzłów przesiadkowych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela III.3.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania			
Działania na rzecz integracji transportu zbiorowego (wsparcie dla obiektów P+R („parkuj i jedź”) będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich poza centrami miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym) i wdrażania nowych zrównoważonych sposobów przemieszczania się (np. systemy biletowe, systemy współdzielenia środków transportu).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka będą przyczyniały się do integracji transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się. Sprawniejszy dostęp do transportu publicznego może przełożyć się na zwiększenie jego wykorzystania i jednocześnie zmniejszenie udziału transportu indywidualnego, co wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie

			udziału transportu publicznego jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Celem inwestycji są udogodnienia sprawniejszego przemieszczania się pasażerów, co nie wpływa na nasilenie się niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Integracja i wdrożenie nowych zrównoważonych sposobów przemieszczania się oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności transportu zbiorowego przyczyni się pośrednio do ograniczenia emisji zanieczyszczeń co wpłynie pozytywnie również na jakość wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Działania na rzecz integracji transportu zbiorowego i wdrażania nowych sposobów przemieszczania się mają docelowo zachęcić pasażerów do korzystania z transportu publicznego, co powinno przełożyć się na osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Integracja i wdrożenie nowych zrównoważonych sposobów przemieszczania się oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności transportu zbiorowego przyczyni się pośrednio do ograniczenia emisji zanieczyszczeń co wpłynie pozytywnie również na jakość ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

Tabela III.3.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania			
Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (np. strefy wolne od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi, pasy i ścieżki rowerowe, likwidacja utrudnień w ruchu pieszym, tworzenie ciągłych i bezpośrednich tras pieszych).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka polegające na rozwoju infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego będą przyczyniać się do promocji transportu publicznego, który charakteryzuje się odpowiednio mniejszą lub zerową emisją gazów cieplarnianych, w stosunku do transportu indywidualnego. Charakter planowanych inwestycji zmierzających do zwiększenia czystej lub neutralnej dla klimatu mobilności wykazuje istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu (np. poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, w tym emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców, zmniejszenia zużycia paliw kopalnych). Ponadto działania w zakresie infrastruktury rowerowej objęte są kodem rodzaju interwencji 083 (w załączniku I do rozporządzenia CRP) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą zostać emitowane gazy cieplarniane i pyły, będzie to jednak zjawisko niewielkie i krótkotrwałe. W związku z powyższym środek przyczyni się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Działania podejmowane w ramach środka pośrednio wpłyną na zmniejszenie zagrożeń klimatycznych (związanych z emisją CO ₂ z transportu). Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (np. strefy wolne od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi, pasy i ścieżki rowerowe, likwidacja utrudnień w ruchu pieszym, tworzenie ciągłych i bezpośrednich tras pieszych) będzie projektowany i realizowany w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to parametrów technicznych infrastruktury.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie

			i ochronę zasobów wodnych i morskich. Inwestycje w rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, stąd będą miały również pośredni pozytywny wpływ na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodorochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Działania związane z rozwojem infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (np. strefy wolne od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi, pasy i ścieżki rowerowe, likwidacja utrudnień w ruchu pieszym, tworzenie ciągłych i bezpośrednich tras pieszych) przyczynią się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Realizacja działań na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela III.3.5a Ocena merytoryczna

<i>CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</i>		
Opis działania		
Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego (np. strefy wolne od ruchu samochodowego, strefowe uspokojenie ruchu, drogi, pasy i ścieżki rowerowe, likwidacja utrudnień w ruchu pieszym, tworzenie ciągłych i bezpośrednich tras pieszych).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do		

znaczących emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony.

tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płośzący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną. Pośrednio w perspektywie długoterminowej, poprzez redukcje emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód niniejszy zakres wsparcia przyczyni się do poprawy stanu siedlisk, a w związku z tym wpłynie pozytywnie na bioróżnorodność terenów miejskich.
---	--	---

Tabela III.3.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania			
Działania związane z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej przez podmioty zaangażowane w zarządzanie miejską polityką transportową.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji pośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Dokumenty z zakresu miejskiej polityki transportowej w sposób pośredni będą się przyczyniały do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu i jego transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	W ramach opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej będą uwzględniane kwestie adaptacji mobilności miejskiej do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Interwencja obejmuje działania związane z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej. Jednym z podstawowych celów planu mobilności oprócz zapewnienia wszystkim obywatelom takich opcji transportowych, które umożliwiają dostęp do celów podróży i usług oraz poprawy bezpieczeństwa, jest przyczynianie się do redukcji zanieczyszczeń powietrza i hałasu, redukcji gazów cieplarnianych oraz konsumpcji energii, stąd działanie będzie miało również pośredni pozytywny wpływ na zasoby i jakość wód.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	W ramach opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej będą uwzględniane kwestie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zmniejszenia emisji hałasu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Interwencja obejmuje działania związane z przygotowaniem planów zrównoważonej mobilności miejskiej. Jednym z podstawowych celów planu mobilności oprócz zapewnienia wszystkim obywatelom takich opcji transportowych, które umożliwiają dostęp do celów podróży i usług oraz poprawy bezpieczeństwa, jest przyczynianie się do redukcji zanieczyszczeń powietrza i hałasu, redukcji gazów cieplarnianych oraz konsumpcji energii, stąd działanie będzie miało również pośredni pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela III.3.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.viii)

CS(2.viii) – Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Opis działania			
Podnoszenie świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego wyłącznie jako element powyższych przedsięwzięć.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na klimat. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na przystosowanie się do zmian klimatu (możliwość ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w wyniku edukacji społeczeństwa).
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Realizowane działania wiązać się będą z edukacją obywateli w zakresie korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego. Zwiększenie

			świadomości społeczeństwa w tym zakresie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizowane działanie wiązać się będzie z podniesieniem świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tej dziedzinie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodować emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Ponadto realizowane działania związane z edukacją i podnoszeniem świadomości społeczeństwa w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego korzystnie wpłyną na kształtowanie pozytywnych postaw, w tym proekologicznych, przyczyniając się do późniejszego proekologicznego modelu konsumpcji i w rezultacie do poprawy stanu środowiska.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Realizowane działanie wiązać się będzie z podniesieniem świadomości mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w tej dziedzinie w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

IV. Priorytet 4 - MOBILNOŚĆ REGIONALNA

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela IV.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania Inwestycje infrastrukturalne o charakterze tzw. dostępowym w połączenia drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne). Inwestycje w drogi w miastach wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu wyprowadzenia ruchu z centrów miast.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.1a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania Inwestycje infrastrukturalne o charakterze tzw. dostępowym w połączenia drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne). Inwestycje w drogi w miastach wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu wyprowadzenia ruchu z centrów miast.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Budowa, przebudowa lub rozbudowa istniejących dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą mająca m.in. na celu poprawę jakości dróg, płynności ruchu, a w miastach zmniejszenie lub uspokojenie ruchu i wyprowadzenie ruchu z centrów miast sprzyjać będzie zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z transportu drogowego. Ponadto planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną

		środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO₂ z systemu transportowego W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być zgodne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli przyjęcie tych planów nie jest wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Planowane w ramach środka działania powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być zgodne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli przyjęcie tych planów nie jest wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji dróg oraz infrastruktury towarzyszącej. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W trakcie eksploatacji potencjalnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód poprzez migrację substancji ropopochodnych, które mogą wycieć z pojazdu podczas kolizji. Spływ zanieczyszczeń z dróg stanowi zagrożenie głównie dla terenów w sąsiedztwie tras o dużym natężeniu ruchu. Realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej, w szczególności tam, gdzie jest to technicznie możliwe, będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.

		Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizowane inwestycje będą w maksymalnym stopniu wykorzystywały środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi zostaną ograniczone (tam, gdzie będzie to miało uzasadnienie) dzięki wprowadzeniu rozwiązań minimalizujących (np. ekrany akustyczne) spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE. Realizowane inwestycje wyposażone w systemy wstępnego oczyszczania wód opadowych i roztopowych będą miały pozytywny wpływ na ograniczanie zanieczyszczeń do wód i gleby. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Ponadto planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO₂ z systemu transportowego. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania

		krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń). Inwestycje drogowe mogą przyczyniać się do fragmentacji siedlisk, a rozbudowa sieci drogowej oraz wzrost natężenia ruchu pojazdów może zwiększyć śmiertelność zwierząt. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza pływów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt). Inwestycje drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinventaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacją korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela IV.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania			
Inwestycje infrastrukturalne w celu świadczenia usług transportu publicznego/zbiorowego w tym bezpieczny transport niezmotoryzowany o charakterze komunikacyjnym, tabor autobusowy wykorzystywany w publicznym transporcie zbiorowym o charakterze użyteczności publicznej (spełniający wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE), w szczególności na rzecz pobudzania procesów rozwojowych na obszarach zmarginalizowanych i wzmocnienia roli miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze jako ośrodków aktywności społecznej i gospodarczej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.2a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania		
Inwestycje infrastrukturalne w celu świadczenia usług transportu publicznego/zbiorowego w tym bezpieczny transport niezmotoryzowany o charakterze komunikacyjnym, tabor autobusowy wykorzystywany w publicznym transporcie zbiorowym o charakterze użyteczności publicznej (spełniający wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE), w szczególności na rzecz pobudzania procesów rozwojowych na obszarach zmarginalizowanych i wzmocnienia roli miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze jako ośrodków aktywności społecznej i gospodarczej		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Inwestycje realizowane w ramach środka będą przyczyniać się do promocji transportu publicznego oraz transportu niezmotoryzowanego, które charakteryzują się odpowiednio mniejszą lub zerową emisją gazów cieplarnianych, w stosunku do transportu indywidualnego. Również nowoczesny, nisko lub zeroemisyjny tabor, a także wygodna i bezpieczna infrastruktura dla korzystania z transportu niezmotoryzowanego zwiększa stopień wykorzystania przez mieszkańców ekologicznych środków transportu, co przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców. Ponadto planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w

		wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO₂ z systemu transportowego. W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być zgodne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli przyjęcie tych planów nie jest wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Planowane w ramach środka działania powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. W przypadku inwestycji realizowanych na obszarach miejskich, inwestycje te będą musiały być zgodne z właściwymi Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, a jeśli przyjęcie tych planów nie jest wymagane – z innymi właściwymi dokumentami planowania mobilności miejskiej. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji dróg oraz infrastruktury towarzyszącej. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W trakcie eksploatacji potencjalnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód poprzez migrację substancji ropopochodnych, które mogą wyciec z pojazdu podczas kolizji. Spływ zanieczyszczeń z dróg stanowi zagrożenie głównie dla terenów w sąsiedztwie tras o dużym natężeniu ruchu. Realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej, w szczególności tam, gdzie jest to technicznie możliwe, będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania,

		realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne. Działania wzmacniające transport publiczny (zero i niskoemisyjny) oraz komunikacje niezmotoryzowaną w perspektywie długoterminowej wpłyną na redukcje emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy dróg oraz innych elementów infrastruktury komunikacyjnej służącej świadczeniu usług transportu publicznego/ zbiorowego. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Z uwagi na wsparcie kierowane na zakup taboru, potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się po wycofaniu z użytkowania pojazdów. Jednakże w transporcie publicznym/zbiorowym pojazdy użytkowane są długoterminowo, co podczas tego okresu nie ma wpływu na powstawanie odpadów. Zakłada się, że na podczas eksploatacji taboru i po jej zakończeniu elementy pojazdów zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami, natomiast zużyte baterie litowo-jonowe z autobusów elektrycznych zostaną poddane odpowiedniemu recyklingowi, regeneracji i ponownemu użyciu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizowane inwestycje będą w maksymalnym stopniu wykorzystywały środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi zostaną ograniczone dzięki wprowadzeniu rozwiązań minimalizujących (np. ekrany akustyczne) spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE. Realizowane inwestycje wyposażone w systemy wstępnego oczyszczania wód opadowych i roztopowych będą miały pozytywny wpływ na ograniczanie zanieczyszczeń do wód i gleby. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i

		podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Ponadto planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO₂ z systemu transportowego. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń). Inwestycje drogowe przyczyniają się do fragmentacji siedlisk, a rozbudowa sieci drogowej oraz wzrost natężenia ruchu pojazdów może zwiększyć śmiertelność zwierząt. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza płazów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt). Inwestycje drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą,

		w celu zinventaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacja korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną (w tym obszary Natura 2000). Działania wzmacniające transport publiczny (zero i niskoemisyjny) oraz komunikację niezmotoryzowaną w perspektywie długoterminowej wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód stąd pośrednio przyczynią się do poprawy stanu siedlisk, a w związku z tym wpłyną pozytywnie na bioróżnorodność.
--	--	--

Tabela IV.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania			
Przedsięwzięcia służące integracji różnych form transportu (w tym, węzły przesiadkowe, systemy bike-sharing, ciągów pieszo-rowerowych, uzupełnienie luk w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych, obiekty P+R. W przypadku obiektów P+R wsparcie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich poza centrami miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka służące integracji różnych form transportu, w tym węzły przesiadkowe, systemy bike-sharing, rozbudowa parkingów, ciągów pieszo-rowerowych, uzupełnienie luk w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych będą przyczyniać się do promocji transportu publicznego oraz transportu pieszo/rowerowego, które charakteryzują się odpowiednio mniejszą lub zerową emisją gazów cieplarnianych, w stosunku do transportu indywidualnego. W związku z powyższym środek przyczyni się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Podejmowane działania pośrednio wpłyną na zmniejszenie zagrożeń klimatycznych (związanych z emisją CO ₂ z transportu). Rozwój infrastruktury służącej integracji różnych form transportu będzie projektowany i realizowany w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to parametrów technicznych infrastruktury.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Planowane przedsięwzięcia służące integracji różnych form transportu pośrednio przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności transportu publicznego oraz zmiany modelu mobilności mieszkańców. Powinno się to przełożyć na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zmniejszenie emisji hałasu w związku z ograniczeniem korzystania z indywidualnych środków transportu (samochodów z silnikami spalinowymi). W konsekwencji zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza nastąpi także zmniejszenia zanieczyszczenia wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.3a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania Przedsięwzięcia służące integracji różnych form transportu (w tym, węzły przesiadkowe, systemy bike-sharing, ciągów pieszo-rowerowych, uzupełnienie luk w infrastrukturze dla niezmotoryzowanych, obiekty P+R. W przypadku obiektów P+R wsparcie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich poza centrami miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej ruchu niezmotoryzowanego (ciągi pieszo-rowerowe) oraz infrastruktury towarzyszącej tj. węzły przesiadkowe, parkingi. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić

		parametry mające wpływ na jakość i zasoby wodne i zastosować odpowiednie środki zaradcze. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne. Działania wzmacniające transport publiczny (zero i niskoemisyjny) oraz komunikacje niezmotoryzowaną w perspektywie długoterminowej wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury takiej jak na przykład: ciągi pieszo-rowerowe, węzły przesiadkowe, parkingi. Będą to oddziaływania takie jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie

		środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza płazów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt). Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacji korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną (w tym obszary Natura 2000).
--	--	--

Tabela IV.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania			
Dedykowane przedsięwzięcia zwiększające bezpieczeństwo ruchu drogowego/transportu, w tym poprawiające bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego (ewentualnie wraz z działaniami edukacyjnymi i promocyjnymi).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Realizowane inwestycje mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa transportu, w tym bezpieczeństwa ruchu drogowego jak również niechronionych użytkowników ruchu, również poprzez ich edukację.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Powstająca infrastruktura powinna być odporna na ekstremalne warunki pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego wpływu na ten cel środowiskowy. Ewentualnie realizacja działań na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe, a ich zwiększona emisja ustąpi w chwili zakończenia realizacji

			danej fazy inwestycji. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.4a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania Dedykowane przedsięwzięcia zwiększające bezpieczeństwo ruchu drogowego/transportu, w tym poprawiające bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego (ewentualnie wraz z działaniami edukacyjnymi i promocyjnymi).			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej ruchu niezmotoryzowanego (ciągi pieszo-rowerowe). Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na jakość i zasoby wodne i zastosować odpowiednie środki zaradcze. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne.	
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:		Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji dedykowanych przedsięwzięć zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego m.in. poprawiających	

(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego takich jak ciągi rowerowe. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie realizacji dedykowanych przedsięwzięć zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego m.in. poprawiających bezpieczeństwo niechronionych użytkowników ruchu drogowego takich jak ciągi rowerowe. Będą to oddziaływania takie jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajecie terenu, emisja zanieczyszczeń. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza płazów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt). Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacji korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

		a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną (w tym obszary Natura 2000).
--	--	--

Tabela IV.1.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania Zakup bezemisyjnego taboru kolejowego do przewozów o charakterze użyteczności publicznej wykonywanych przez operatorów wyłonionych zgodnie z prawem UE (w tym tzw. czwartym pakietem kolejowym).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.5a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania Zakup bezemisyjnego taboru kolejowego do przewozów o charakterze użyteczności publicznej wykonywanych przez operatorów wyłonionych zgodnie z prawem UE (w tym tzw. czwartym pakietem kolejowym).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Inwestycje realizowane w ramach środka będą przyczyniać się do rozwoju transportu bezemisyjnego. Działanie zwiększy stopień wykorzystania przez mieszkańców ekologicznych środków transportu, co przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców. Ponadto planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO ₂ z systemu transportowego.

Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Planowane w ramach środka działania powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. W trakcie eksploatacji potencjalnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód poprzez migrację substancji ropopochodnych, które mogą wyciec z pojazdu podczas kolizji. Spływ zanieczyszczeń z dróg stanowi zagrożenie głównie dla terenów w sąsiedztwie tras o dużym natężeniu ruchu. Działania wzmacniające bezemisyjny transport publiczny w perspektywie długoterminowej wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód.
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Z uwagi na wsparcie kierowane na zakup taboru, potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się po wycofaniu z użytkowania pojazdów. Jednakże w transporcie publicznym/zbiorowym pojazdy użytkowane są długoterminowo, co podczas tego okresu nie ma wpływu na powstawanie odpadów. Zakłada się, że na podczas eksploatacji taboru i po jej zakończeniu elementy pojazdów zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji	X	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		Realizowane inwestycje będą w maksymalnym stopniu wykorzystywały środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. Planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO ₂ z systemu transportowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. Działania wzmacniające bezemisyjny transport publiczny w perspektywie długoterminowej wpłyną na redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, gleby oraz wód stąd pośrednio przyczynią się do poprawy stanu siedlisk, a w związku z tym wpłyną pozytywnie na bioróżnorodność.

Tabela IV.1.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania			
Systemy zarządzania ruchem lotniczym (ATM) wynikające z SESAR.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania na rzecz systemów zarządzania ruchem lotniczym, polegające na wyposażeniu portu lotniczego w infrastrukturę pozwalającą na zdalną obsługę ruchu lotniczego oraz poprawę jego bezpieczeństwa nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zmiany klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania na rzecz systemów zarządzania ruchem lotniczym, polegające na wyposażeniu portu lotniczego w infrastrukturę pozwalającą na zdalną obsługę ruchu lotniczego oraz poprawę jego bezpieczeństwa nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu.

Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania na rzecz systemów zarządzania ruchem lotniczym, nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania obejmą głównie wyposażenie portu lotniczego w infrastrukturę pozwalającą na zdalną obsługę ruchu lotniczego oraz poprawę jego bezpieczeństwa.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania na rzecz systemów zarządzania ruchem lotniczym, polegające na wyposażeniu portu lotniczego w infrastrukturę pozwalającą na zdalną obsługę ruchu lotniczego oraz poprawę jego bezpieczeństwa nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody lub gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania na rzecz systemów zarządzania ruchem lotniczym, nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Działania obejmą głównie wyposażenie portu lotniczego w infrastrukturę pozwalającą na zdalną obsługę ruchu lotniczego oraz poprawę jego bezpieczeństwa.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela IV.1.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania Cyfryzacja sektora transportu (m.in. aplikacje mobilne dla użytkowników dróg, systemy informacji drogowej, w tym projekt własny samorządu województwa pn. Dynamiczny System Informacji Drogowej).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Cyfryzacja sektora

			transportu (m.in. aplikacje mobilne dla użytkowników dróg, systemy informacji drogowej, w tym projekt własny samorządu województwa pn. Dynamiczny System Informacji Drogowej) przyczyni się do lepszego planowania transportu, sprawniejszego przemieszczania się co pośrednio będzie miało wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Cyfryzacja sektora transportu nie będzie miała wpływu na ochronę i zasoby wodne i morskie w całym cyklu życia środka.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Cyfryzacja sektora transportu (m.in. aplikacje mobilne dla użytkowników dróg, systemy informacji drogowej, w tym projekt własny samorządu województwa pn. Dynamiczny System Informacji Drogowej) przyczyni się do lepszego planowania transportu, sprawniejszego przemieszczania się co pośrednio będzie miało wpływ na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Cyfryzacja sektora transportu nie będzie miała wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w całym cyklu życia środka.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

Tabela IV.1.8 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Opis działania			
Inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania: zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej (nowo zakupionych i już użytkowanych) oraz zeroemisyjnych pojazdów dla użytkowników indywidualnych, zapewniającą niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go kodem interwencji 086, w załączniku I do rozporządzenia CRP) jeżeli cel działania jest zgodny z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii źródeł odnawialnych. Realizację działania uznaje się za spełniającą kryteria oceny zgodności z zasadą w odniesieniu do celów związanych ze zmianami klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia Przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględnić jej odporność na skutki zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Inwestycje w nisko i zeroemisyjny tabor kołowy i szynowy na potrzeby transportu zbiorowego przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, stąd będą miały również pośredni pozytywny wpływ na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Infrastruktura paliw alternatywnych ma docelowo zwiększyć udział transportu używającego tych paliw, a co za tym idzie przyczyni się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe. Realizacja działań z zakresu infrastruktury, na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.3.2a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania Inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania: zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej (nowo zakupionych i już użytkowanych) oraz zeroemisyjnych pojazdów dla użytkowników indywidualnych, zapewniającą niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.

recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy bądź modernizacji infrastruktury związanej z ładowaniem i tankowaniem pojazdów zero- i niskoemisyjnych infrastruktury, w tym podczas układania kabli zasilających te punkty (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela IV.1.9 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.ii)

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Opis działania			
Działania związane z infrastrukturą transportu morskiego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela IV.1.9a Ocena merytoryczna

CS(3.ii) – Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Opis działania		
Działania związane z infrastrukturą transportu morskiego		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Inwestycje realizowane w ramach środka będą przyczyniać się do rozwoju transportu morskiego. Usprawnienie transportu wodnego i drogowego może przyczynić się do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców. Inwestycje te nie wpłyną negatywnie na klimat, a zastosowanie nowoczesnych technologii może wspierać działania na rzecz jego ochrony. Planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO ₂ z systemu transportowego. Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na środowisko.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Planowane w ramach środka działania powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na

		środowisko. Planowane działania będą uwzględniały potrzeby dotyczące dostosowanie do zmian klimatu, zgodnie z postanowieniami „Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Działania będą realizowane po stronie lądowej portu, bez ingerencji w część wodną, stąd zakłada się, że nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Kierunki rozwoju transportu na szczeblu regionalnym wskazuje Plan Transportowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wspierane przedsięwzięcia będą zgodne z ww. dokumentem. Plan Transportowy jest dokumentem strategicznym podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu przedstawi skutki realizacji prognozowanego dokumentu na środowisko, w tym także na zdrowie ludzi oraz wskaże działania minimalizujące oraz kompensujące ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji przedsięwzięć. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na jakość i zasoby wodne i zastosować odpowiednie środki zaradcze. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne. Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na środowisko.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub		Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektów budowlanych oraz w zakresie budowy, rozbudowy i/lub przebudowy dróg dojazdowych do portu. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym

(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty, a w szczególności wykazujące, w odniesieniu do normy ISO 20887 lub innych norm oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków, w jaki sposób są one zaprojektowane w taki sposób, aby były bardziej zasobooszczędne, możliwe do dostosowania, elastyczne i nadające się do demontażu, aby umożliwić ponowne użycie i recykling. Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na środowisko. Uwzględnia się w niej, że w trakcie prowadzenia prac budowlanych dla każdego zadania wchodzącego w skład przedsięwzięcia realizowane będą działania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów (uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie. Wykonawcy robót zobowiązani będą do stosowania środków służących gospodarowaniu odpadów – zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, a także do prowadzenia wszelkich innych działań mających na celu realizację projektu zgodnie z zasadą DNSH
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizowane inwestycje będą w maksymalnym stopniu wykorzystywały środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania terminali i pozostałej infrastruktury portowej zostaną ograniczone dzięki wprowadzeniu rozwiązań spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE. Realizowane inwestycje wyposażone w systemy wstępnego oczyszczania wód opadowych i roztopowych będą miały pozytywny wpływ na ograniczanie zanieczyszczeń do wód i gleby. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Podczas etapu budowy może nastąpić chwilowe zwiększenie poziomu hałasu oraz emisji pyłów wynikające z prac budowlanych i działania maszyn. Możliwe są również przejściowe zmiany w lokalnych ekosystemach, takie jak tymczasowe pogorszenie jakości gleby i wód powierzchniowych. Zwiększone natężenie ruchu w trakcie prac może wpłynąć na komfort mieszkańców, jednak te niedogodności będą krótkotrwałe i zostaną zminimalizowane poprzez odpowiednie zarządzanie ruchem oraz informowanie społeczności lokalnej o postępach prac. Planowane inwestycje muszą wykazywać zgodność z Planem transportowym województwa warmińsko-mazurskiego, który uwzględnia spójność transportową w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz kwestie związane z ochroną

		środowiska, w tym konieczność łagodzenia zmian klimatu poprzez redukcję emisji CO₂ z systemu transportowego. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac. Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na środowisko.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		Działania będą realizowane po stronie lądowej portu, bez ingerencji w część wodną, stąd zakłada się, że nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury. Będą to oddziaływania takie jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury portowej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze. Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacji korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną (w tym obszary Natura 2000). Ponadto dla przedsięwzięcia wykonano <i>Analizę wykonalności i opłacalności oraz biznes plan</i> zawierające m.in. analizę wpływu realizacji przedsięwzięcia na środowisko. Planowane przedsięwzięcia zostaną zaprojektowane w sposób gwarantujący minimalizację negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Inwestycje będą zgodne z zapisami aktów prawnych i dokumentów związanych z obszarami Natura 2000, w tym z uwzględnieniem wszelkich wskazań i zaleceń dotyczących ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych roślin i zwierząt.

V. Priorytet 5 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR

CS(4.ii) – Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela V.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.ii)

CS(4.ii) – Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online			
Opis działania			
– Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie placówek oświatowych (edukacja przedszkolna, podstawowa, ponadpodstawowa, wyższa) w celu zwiększenia jej dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – Inwestycje w infrastrukturę szkół, i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego – Inwestycje w infrastrukturę szkół wyższych (na kierunkach praktycznych) i wyższych zawodowych na potrzeby kierunków wskazanych jako kluczowe z punktu widzenia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie specjalistycznego wyposażenia pracowni do nauki zawodu			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do osób ze szczególnymi potrzebami), a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych). Charakter i skala działań nie powinny powodować zwiększonych emisji gazów cieplarnianych. Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego mogły istotnie wpływać na klimat. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Preferowane jest stosowanie odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do

			osób ze szczególnymi potrzebami), a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych). Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach. W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do osób ze szczególnymi potrzebami), a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych). Charakter i skala działań zarówno na etapie inwestycji, jak i realizacji nie wskazują na istotne negatywne oddziaływanie prowadzące do zanieczyszczenia powietrza, wody i gleb. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela V.1.1a Ocena merytoryczna

CS(4.ii) – Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

Opis działania

- Inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie placówek oświatowych (edukacja przedszkolna, podstawowa, ponadpodstawowa, wyższa) w celu zwiększenia jej dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Inwestycje w infrastrukturę szkół, i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego
- Inwestycje w infrastrukturę szkół wyższych (na kierunkach praktycznych) i wyższych zawodowych na potrzeby kierunków wskazanych jako kluczowe z punktu widzenia rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie specjalistycznego wyposażenia pracowni do nauki zawodu

Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do osób ze szczególnymi potrzebami), a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych). Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z tworzeniem i modernizacją infrastruktury szkolnej, ograniczeniem barier architektonicznych, dostosowaniem placówek do osób ze szczególnymi potrzebami. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do osób ze szczególnymi potrzebami), a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych). Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych z działaniami, takimi jak remont, czy przebudowa budynków lub ich części. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania mają na celu zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji oraz infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym tworzenie i modernizację infrastruktury szkolnej, ograniczenie barier architektonicznych, dostosowanie placówek do osób ze szczególnymi potrzebami), wsparcie tworzenia lub przekształcania od podstaw placówek w modelowe szkoły, a także rozwój szkolnictwa pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy (w szczególności w kierunku zawodów trwale deficytowych).

		Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z tworzeniem i modernizacją infrastruktury szkolnej, ograniczeniem barier architektonicznych, dostosowaniem placówek do osób ze szczególnymi potrzebami. Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

VI. Priorytet 6 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+

CS(4.e) – Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym poprzez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz przez wspieranie wprowadzenia dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VI.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.e)

CS(4.e) – Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym poprzez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz przez wspieranie wprowadzenia dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego			
Opis działania			
– Przygotowanie i realizacja kompleksowych programów rozwojowych – Wdrożenie nowoczesnego modelu doradztwa edukacyjno-zawodowego – Wsparcie nauczycieli oraz kadry wspierającej i organizującej proces nauczania dające możliwość nabywania oraz doskonalenia umiejętności, kompetencji i kwalifikacji oraz rozwoju osobistego, m.in. poprzez studia podyplomowe jak też inne formy doskonalenia zawodowego – wsparcie szkoleniowe i doradcze dla osób realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu kompleksowe wsparcie zmian systemowych w rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania

			ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu kompleksowe wsparcie zmian systemowych w rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu kompleksowe wsparcie zmian systemowych w rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu kompleksowe wsparcie zmian systemowych w rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy

			czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu kompleksowe wsparcie zmian systemowych w rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych z punktu widzenia rozwoju regionu. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VI.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.f)

CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami			
Opis działania			
– Tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej na obszarach deficytowych – Zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej, z uwzględnieniem potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i/lub niepełnosprawnościami, – Zwiększanie atrakcyjności edukacji przedszkolnej poprzez realizację zajęć wspomagających rozwój dzieci oraz wspierających kompetencje kluczowe, umiejętności podstawowe i przekrojowe, –			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela VI.2.1a Ocena merytoryczna

CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami		
Opis działania – Tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej na obszarach deficytowych – Zwiększenie dostępności edukacji przedszkolnej, z uwzględnieniem potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi i/lub niepełnosprawnościami, Zwiększanie atrakcyjności edukacji przedszkolnej poprzez realizację zajęć wspomagających rozwój dzieci oraz wspierających kompetencje kluczowe, umiejętności podstawowe i przekrojowe,		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania realizowane w ramach środka nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość oraz zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Zmodernizowane lub nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach. W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z tworzeniem i modernizacją infrastruktury przedszkolnej. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na

		środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych z działaniami, takimi jak budowa, remont, modernizacja czy przebudowa obiektów budowlanych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn.

		Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoşący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych związanych z tworzeniem i modernizacją infrastruktury edukacyjnej. Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela VI.2.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.f)

CS(4.f) – Wsparcie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami			
Opis działań – Wsparcie uczniów, w tym m.in. kształtowanie kompetencji kluczowych, umiejętności podstawowych i przekrojowych wynikających z ich indywidualnych potrzeb, – Tworzenie warunków dla realizacji edukacji włączającej, w tym uwzględniającej potrzeby wynikające z niepełnosprawności lub innej niekorzystnej sytuacji, – Wsparcie PPP jako element współpracy ze szkołami w ramach programów rozwojowych (komplementarnie do działań realizowanych na poziomie krajowym), – Wsparcie uczniów/ słuchaczy prowadzące do zdobycia umiejętności, kompetencji i/lub kwalifikacji zawodowych zgodnych z aktualnym i prognozowanym zapotrzebowaniem na regionalnym rynku pracy i/lub regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami, – Wsparcie uczniów/ słuchaczy prowadzące do kształtowania kompetencji kluczowych, – Współpraca z pracodawcami w celu włączenia ich w proces kształcenia zawodowego, w tym organizację praktycznego kształcenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy z uwzględnieniem najnowszych trendów technologicznych, –			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość edukacji na każdym jej poziomie wzmacnianie potencjału szkół, kadry pedagogicznej oraz

			uczniów i rodziców, rozwój kompetencji kluczowych (w tym kompetencji społecznych i cyfrowych), jak również dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i nauczycieli, a także wsparcie w realizacji atrakcyjnych zajęć i wyposażenia w niezbędną do edukacji infrastrukturę. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość edukacji, wzmacnianie potencjału szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i rodziców, rozwój kompetencji kluczowych (w tym kompetencji społecznych i cyfrowych), jak również dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i nauczycieli, a także wsparcie w realizacji atrakcyjnych zajęć i wyposażenia w niezbędną do edukacji infrastrukturę. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość edukacji, wzmacnianie potencjału szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i rodziców, rozwój kompetencji kluczowych (w tym kompetencji społecznych i cyfrowych), jak również dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i nauczycieli, a także wsparcie w realizacji atrakcyjnych zajęć i wyposażenia w niezbędną do edukacji infrastrukturę. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość edukacji, wzmacnianie potencjału szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i rodziców, rozwój kompetencji kluczowych (w tym kompetencji społecznych i cyfrowych), jak również dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i nauczycieli, a także wsparcie w realizacji atrakcyjnych zajęć i wyposażenia w niezbędną do edukacji infrastrukturę. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu dbałość o wysoką jakość edukacji, wzmacnianie potencjału szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i rodziców, rozwój

		kompetencji kluczowych (w tym kompetencji społecznych i cyfrowych), jak również dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i nauczycieli, a także wsparcie w realizacji atrakcyjnych zajęć i wyposażenia w niezbędną do edukacji infrastrukturę. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.
--	--	---

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VI.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.g)

CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej			
Opis działania			
– Kompleksowe wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych poprzez realizację doradztwa kariery, dofinansowanie kursów/szkoleń oraz potwierdzanie umiejętności zdobytych poza edukacją formalną realizowanych poprzez Bazę Usług Rozwojowych (BUR) – Szkolenia/ kursy z zakresu rozwijania kompetencji podstawowych, zwłaszcza umiejętności cyfrowych dla osób cyfrowo niskich umiejętnościach i kompetencjach w tym cyfrowych (szkolenia poza BUR, umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways) – Lokalne inicjatywy edukacyjne w zakresie podnoszenia kompetencji osób dorosłych, w tym np. Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji (LOWE), czy działania wspierające animowanie lokalnych partnerstw			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w

			szczegółności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów,

			jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu wsparcie uczenia się przez całe życie, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), kształcenie osób dorosłych w ramach lokalnych inicjatyw edukacyjnych. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VI.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.g)

CS(4.g) – Wsparcie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Opis działania

Wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia w zakresie kształcenia podyplomowego i doskonalenia zawodowego w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia oraz opiekunów nieformalnych w zakresie szkoleń i walidacji umiejętności i kompetencji dotyczących opieki długoterminowej

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Zakres wspieranych

			działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu wsparcie w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr systemu ochrony zdrowia. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing),

			inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.
--	--	--	---

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VI.3.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.g)

CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej			
Opis działania Budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym w formie szkoleń, działania służące tworzeniu sieci kontaktów i wzmacnianiu dialogu społecznego, a także działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych. Projekty w tym zakresie realizowane będą przez samorząd województwa jako działania systemowe.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W

			przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

VII. Priorytet 7 - RYNEK PRACY

CS(4.a) – Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.a)

CS(4.a) – Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej			
Opis działania			
– Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy celem zwiększenia ich szans na zatrudnienie. – Kompleksowa aktywizacja zawodowa osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej na rynku pracy, m.in. poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe, stażowe, pośrednictwo pracy. – Wsparcie dostępu do zatrudnienia kobiet (w szczególności wchodzących bądź powracających na rynek pracy po urloпах macierzyńskich, rodzicielskich oraz wychowawczych). – kompleksowa aktywizacja zawodowo-edukacyjna osób młodych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez OHP.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wiążą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wiążą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem

			poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania wiązą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania wiązą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.

Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wiążą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania wiążą się z kompleksową aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, osób zatrudnionych celem poprawy ich sytuacji zawodowej oraz wsparciem dostępu do zatrudnienia kobiet. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.b) – Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VII.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.b)

CS(4.b) – Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy			
Opis działania			
Programy nabywania/podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników instytucji rynku pracy, wynikających z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do

			zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn.

			Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania wiążą się z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VII.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.d)

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Opis działania			
– Usługi rozwojowe świadczone w oparciu o podejście popytowe, zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami oraz rozwijanie mechanizmów popytowych dostarczania usług rozwojowych. – Wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co

			pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane

			odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania obejmują kompleksowe usługi rozwojowe mające na celu zwiększenie kompetencji pracowników i wzmocnienie potencjału pracodawców oraz wsparcie pracowników opieki długoterminowej w celu dostosowania do przyszłych potrzeb i usług. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VII.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.d)

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Opis działania			
Dostosowanie środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do

			zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni

			odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania obejmują adaptację środowiska pracy do potrzeb różnych grup pracowników, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym tworzenie dobrych warunków pracy, szkoleń pracowników w zakresie wypalenia zawodowego oraz chorób związanych z pracą. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VII.3.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.d)

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Opis działania			
Wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem pracy zdalnej.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Ponadto wprowadzenie elastycznych form pracy, w tym pracy zdalnej, ograniczy częstotliwość i ilość dojazdów do pracy, a także zużycie energii, co pośrednio pozytywnie przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

			W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Ponadto może pozytywnie przyczynić się do ograniczenia zanieczyszczeń

			poprzez wprowadzenie elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej, ograniczających dojazdy do pracy. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania obejmują wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VII.3.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.d)

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Opis działania Wsparcie outplacementowe.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do

			zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika. Działania wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika.

			Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie obejmuje wsparcie skierowane do osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn nie dotyczących pracownika. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela VII.3.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.d)

CS(4.d) – Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia			
Opis działania			
– Programy profilaktyczne chorób związanych z miejscem pracy. – Rehabilitacja medyczna ułatwiająca powroty do pracy.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy. . W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i

			klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy.. Działania wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy.. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy.. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym

			zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy.. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania obejmują wsparcie ukierunkowane na realizację programów profilaktycznych chorób związanych z miejscem pracy oraz rehabilitację medyczną ułatwiającą powroty do pracy.. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.i) – Wspieranie integracji społeczno-ekonomicznej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VII.4.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.i)

CS(4.i) – Wspieranie integracji społeczno-ekonomicznej obywateli państw trzecich, w tym migrantów			
Opis działania			
Aktywizacja zawodowa obywateli państw trzecich, w tym migrantów.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"

zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”			
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do

			znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie obejmuje aktywizację zawodową obywateli państw trzecich, w tym migrantów. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

VIII. Priorytet 8 - WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR

CS(4.iii) – Wsparcie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela VIII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.iii)

CS(4.iii) – Wsparcie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne			
Opis działania			
– Rozwój integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej (np. CIS, KIS, ZAZ, WTZ) poprzez wsparcie tworzenia nowych podmiotów lub inwestycje w istniejących podmiotach reintegracyjnych (wsparcie ZAZ i WTZ w należycie uzasadnionych przypadkach i pod warunkiem powiązania z procesem deinstytucjonalizacji). – Rozwój usług społecznych, w tym miejsc świadczenia usług opiekuńczych i bytowych oraz w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej, zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji. – Rozwój różnych form mieszkalnictwa na rzecz włączenia społecznego powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej (m.in. mieszkania o charakterze wspomagającym i chronionym, mieszkania wytchnieniowe).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela VIII.1.1a Ocena merytoryczna

CS(4.iii) – Wsparcie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne		
Opis działania		
– Rozwój integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej (np. CIS, KIS, ZAZ, WTZ) poprzez wsparcie tworzenia nowych podmiotów lub inwestycje w istniejących podmiotach reintegracyjnych (wsparcie ZAZ i WTZ w należycie uzasadnionych przypadkach i pod warunkiem powiązania z procesem deinstytucjonalizacji). – Rozwój usług społecznych, w tym miejsc świadczenia usług opiekuńczych i bytowych oraz w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej, zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji. – Rozwój różnych form mieszkalnictwa na rzecz włączenia społecznego powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej (m.in. mieszkania o charakterze wspomagającym i chronionym, mieszkania wytchnieniowe).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do	X	Działania mają na celu poprawę dostępności i jakości świadczonych usług poprzez inwestycje w infrastrukturę

znaczących emisji gazów cieplarnianych?		społeczną, w tym m.in. służącą integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej, świadczeniu usług opiekuńczych i bytowych, rozwijaniu różnych form mieszkalnictwa (m.in. o charakterze chronionym, wspomagającym, wytchnieniowym), obejmującą działania na rzecz wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz wsparcia rodzin w kryzysie. Charakter i skala działań nie powinny powodować zwiększonych emisji gazów cieplarnianych. Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego mogły istotnie wpływać na klimat. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W ramach działalności budowlanej/modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach. W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania mają na celu poprawę dostępności i jakości świadczonych usług poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną, w tym m.in. służącą integracji społecznej,

(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		aktywizacji społeczno-zawodowej, świadczeniu usług opiekuńczych i bytowych, rozwijaniu różnych form mieszkalnictwa (m.in. o charakterze chronionym, wspomagany, wychnieniowy), obejmującą działania na rzecz wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz wsparcia rodzin w kryzysie. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury społecznej. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych, w tym w zakresie budowy, modernizacji, przebudowy, rozbudowy budynków. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury społecznej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

IX. Priorytet 9 - WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+

CS(4.h) – Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela IX.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.h)

CS(4.h) – Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji			
Opis działania Aktywizacja społeczna i zawodowa, w szczególności: – kompleksowe wsparcie aktywizacyjne osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym, oraz inne działania towarzyszące jak np. poprawa warunków mieszkaniowych oraz poprawa kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i udziału w kulturze, – wsparcie aktywizacji w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), poprzez tworzenie nowych podmiotów oraz wsparcie tworzenia nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących podmiotach reintegracyjnych (wsparcie ZAZ i WTZ w należycie uzasadnionych przypadkach i pod warunkiem powiązania z procesem deinstytucjonalizacji).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu wspieranie aktywnego włączenia społecznego poprzez kompleksową aktywizację społeczną i zawodową. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia

			niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu wspieranie aktywnego włączenia społecznego poprzez kompleksową aktywizację społeczną i zawodową. Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu wspieranie aktywnego włączenia społecznego poprzez kompleksową aktywizację społeczną i zawodową. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu wspieranie aktywnego włączenia społecznego poprzez kompleksową aktywizację społeczną i zawodową. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki.

			Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu wspieranie aktywnego włączenia społecznego poprzez kompleksową aktywizację społeczną i zawodową. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela IX.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.h)

CS(4.h) – Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji			
Opis działania Ekonomia społeczna, w szczególności: - kompleksowe wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej realizowane przez akredytowane regionalne OWES, w zakresie: - tworzenia i utrzymania miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych poprzez bezzwrotne wsparcie finansowe, - usług na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie (działania animacyjne, inkubacyjne i biznesowe) oraz innych usług wpływających na rozwój ekonomii społecznej przewidzianych w aktualnej wersji KPRES, WPRES oraz standardach OWES, - usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych służące ich profesjonalizacji (np. za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych) oraz popularyzacji rozwiązań wspierających lokalnie rozwój ekonomii społecznej, w tym jako realizatora usług społecznych, szczególnie istotnych z punktu widzenia potrzeb mieszkańców regionu, - wsparcia realizacji indywidualnego procesu reintegracji w przedsiębiorstwach społecznych oraz wsparcia finansowego na działania reintegracyjne w przedsiębiorstwach społecznych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu wspieranie włączenia społecznego poprzez wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych.

			W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu wspieranie włączenia społecznego poprzez wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu wspieranie włączenia społecznego poprzez wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.

			W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu wspieranie włączenia społecznego poprzez wzmacnianie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.i) – Wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela IX.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.i)

CS(4.i) – Wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów			
Opis działania			
Aktywizacja i integracja społeczna obywateli państw trzecich, w tym migrantów.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma na celu wsparcie i wzmocnienie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej obywateli państw trzecich przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do

			zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie ma na celu wsparcie i wzmocnienie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej obywateli państw trzecich przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie ma na celu wsparcie i wzmocnienie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej obywateli państw trzecich przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie ma na celu wsparcie i wzmocnienie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej obywateli państw trzecich przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe.

			Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie ma na celu wsparcie i wzmocnienie w zakresie aktywizacji i integracji społecznej obywateli państw trzecich przebywających w regionie w celach zarobkowych oraz ich rodzin i otoczenia. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

CS(4.k) – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela IX.3.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.k)

CS(4.k) – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	
Opis działania	
– Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej w oparciu o zdeinstytucjonalizowane formy opieki, jak np. usługi asystenckie, opiekuńcze, specjalistyczne i inne usługi opiekuńcze, oraz innych form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania, – Szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji, – Wsparcie opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, – Wsparcie tworzenia i/lub funkcjonowania placówek świadczących usługi społeczne, w tym centrów usług społecznych, oraz rozwój dostarczanych przez nie usług, – Poprawa dostępności usług i rozwój oferty wsparcia dziennego skierowanych do seniorów, – Finansowanie usług teleopieki (jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej), – Wspieranie działań w zakresie wzmacniania więzi i integracji międzypokoleniowej, w tym promujących ideę wolontariatu, – Upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności (jako część projektów wspierających),	

- Wsparcie tworzenia i/lub funkcjonowania mieszkalnictwa o charakterze wspomaganim i chronionym oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe, dostosowanego do potrzeb osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (m.in. osób starszych, osób z niepełnosprawnościami), - Inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług, m.in. wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych oraz wsparcie działań, które zapobiegać będą umieszczaniu osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych długoterminowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób wykluczonych (w szczególności osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich opiekunów), w tym m.in. organizację nowych i rozwijanie już istniejących form wsparcia dziennego, realizacji usług opiekuńczych, sąsiedzkich, asystenckich, usług wsparcia dla opiekunów, mieszkalnictwa o charakterze wspomaganim i chronionym, upowszechnianie systemów teleopieki, szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, rozwój placówek świadczących usługi społeczne oraz innych działań wspierających proces deinstytucjonalizacji usług. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.

			W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób wykluczonych (w szczególności osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich opiekunów), w tym m.in. organizację nowych i rozwijanie już istniejących form wsparcia dziennego, realizacji usług opiekuńczych, sąsiedzkich, asystenckich, usług wsparcia dla opiekunów, mieszkalnictwa o charakterze wspomagającym i chronionym, upowszechnianie systemów teleopieki, szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, rozwój placówek świadczących usługi społeczne oraz innych działań wspierających proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób wykluczonych (w szczególności osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich opiekunów), w tym m.in. organizację nowych i rozwijanie już istniejących form wsparcia dziennego, realizacji usług opiekuńczych, sąsiedzkich, asystenckich, usług wsparcia dla opiekunów, mieszkalnictwa o charakterze wspomagającym i chronionym, upowszechnianie systemów teleopieki, szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, rozwój placówek świadczących usługi społeczne oraz innych działań wspierających proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do

			znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób wykluczonych (w szczególności osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz ich opiekunów), w tym m.in. organizację nowych i rozwijanie już istniejących form wsparcia dziennego, realizacji usług opiekuńczych, sąsiedzkich, asystenckich, usług wsparcia dla opiekunów, mieszkalnictwa o charakterze wspomagającym i chronionym, upowszechnianie systemów teleopieki, szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, rozwój placówek świadczących usługi społeczne oraz innych działań wspierających proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela IX.3.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.k)

CS(4.k) – Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej			
Opis działania			
– Programy profilaktyczne chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych. – Rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi. Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi.. Zakres wspieranych

			działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Realizacja działań w ramach środka nie będzie prowadziła do zwiększenia wykorzystania zasobów wodnych ani nie pogorszy ich jakości.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi.. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi.. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie ma na celu poszerzenie dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej poprzez realizację programów profilaktycznych chorób stanowiących poważny problem w regionie na podstawie danych z map potrzeb zdrowotnych oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki długoterminowej, w tym również kadry/osób świadczących takie usługi.. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

CS(4.I) – Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela IX.4.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.I)

CS(4.I) – Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci			
Opis działania – Usługi dla rodzin, dzieci i młodzieży, w tym: ▪ wsparcie rodzin w niwelowaniu ich deficytów, w tym w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmacnianie środowiskowych form wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ▪ wsparcie dla osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą i inne instytucje całodobowe, z uwzględnieniem sytuacji problemowej, w tym wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych dla osób usamodzielnianych, ▪ tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej i usługi wsparcia dla rodzin zastępczych (oraz kandydatów), w tym szkolenia kadr oraz upowszechnianie idei rodzicielstwa zastępczego, ▪ usługi dla dzieci i młodzieży wymagającej wsparcia, przebywających w rodzinach, jak także w różnego rodzaju instytucjach całodobowych (np. w ośrodkach wychowawczych), ▪ wspieranie działań w zakresie wzmacniania więzi i integracji rodzin, w tym promujących ideę wolontariatu, – Usługi interwencji kryzysowej, – Usługi w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz w zakresie kompleksowej pomocy dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem (i ich rodzinom), – Usługi dla osób w kryzysie bezdomności, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki zjawiska, – Inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób lub rodzin (w tym dzieci i młodzieży) najbardziej potrzebujących pomocy, z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych oraz znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie obejmuje m.in. rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej, wzmacnianie więzi i integracji rodziny, usługi interwencji kryzysowej, przeciwdziałanie przemocy, pomoc w kryzysie bezdomności oraz inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały istotnego negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności

			energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób lub rodzin (w tym dzieci i młodzieży) najbardziej potrzebujących pomocy, z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych oraz znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie obejmuje m.in. rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej, wzmacnianie więzi i integracji rodziny, usługi interwencji kryzysowej, przeciwdziałanie przemocy, pomoc w kryzysie bezdomności oraz inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób lub rodzin (w tym dzieci i młodzieży) najbardziej potrzebujących pomocy,

			z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych oraz znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie obejmuje m.in. rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej, wzmacnianie więzi i integracji rodziny, usługi interwencji kryzysowej, przeciwdziałanie przemocy, pomoc w kryzysie bezdomności oraz inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował znaczącej emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu integrację i zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych kierowanych do osób lub rodzin (w tym dzieci i młodzieży) najbardziej potrzebujących pomocy, z największymi deficytami w zakresie kompetencji społecznych oraz znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Wsparcie obejmuje m.in. rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej, wzmacnianie więzi i integracji rodziny, usługi interwencji kryzysowej, przeciwdziałanie

			przemocy, pomoc w kryzysie bezdomności oraz inne działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.
--	--	--	--

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

X. Priorytet 10 - ZDROWIE

CS(4.v) – Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela X.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.v)

CS(4.v) – Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej			
Opis działania			
– Wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej w dostarczaniu dostępnych i dobrej jakości usług zdrowotnych (inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej) – Wzmocnienie roli ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w celu odwracania piramidy świadczeń poprzez inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej – Wsparcie w zakresie diagnostyki nakierowane na rozwój opieki jednego dnia oraz wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej poprzez inwestycje w nowoczesną infrastrukturę i sprzęt szpitali – Deinstytucjonalizacja świadczenia usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym środowiskowych form opieki, w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w celu poprawy ich dostępności i jakości poprzez inwestycje w infrastrukturę (w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela X.1.1a Ocena merytoryczna

CS(4.v) – Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej		
Opis działania		
– Wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej w dostarczaniu dostępnych i dobrej jakości usług zdrowotnych (inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej) – Wzmocnienie roli ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w celu odwracania piramidy świadczeń poprzez inwestycje w infrastrukturę, w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej – Wsparcie w zakresie diagnostyki nakierowane na rozwój opieki jednego dnia oraz wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej poprzez inwestycje w nowoczesną infrastrukturę i sprzęt szpitali – Deinstytucjonalizacja świadczenia usług zdrowotnych i opieki długoterminowej, w tym środowiskowych form opieki, w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w celu poprawy ich dostępności i jakości poprzez inwestycje w infrastrukturę (w tym zakup sprzętu i aparatury medycznej)		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne

Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania mają na celu rozwój i zapewnienie nowoczesnej i dostępnej opieki zdrowotnej poprzez inwestycje infrastrukturalne; działania koncentrują się na wsparciu infrastruktury POZ i AOS, rozwoju i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia, jak również dbałości o dobrostan psychiczny i wsparciu infrastruktury na rzecz usług zdrowotnych i opieki długoterminowej Charakter i skala działań nie powinny powodować zwiększonych emisji gazów cieplarnianych. Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego mogły istotnie wpływać na klimat. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniające dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W ramach działalności budowlanej/modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach. W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania mają na celu rozwój i zapewnienie nowoczesnej i dostępnej opieki zdrowotnej poprzez inwestycje

(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		infrastrukturalne; koncentrują się na wsparciu infrastruktury POZ i AOS, rozwoju i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia, jak również dbałości o dobrostan psychiczny i wsparciu infrastruktury na rzecz usług zdrowotnych i opieki długoterminowej. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji, w tym w zakresie budowy, rozbudowy czy przebudowy budynków. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady (np. związane z procesem wymiany zużytego sprzętu na nowy) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby.

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania mają na celu rozwój i zapewnienie nowoczesnej i dostępnej opieki zdrowotnej poprzez inwestycje infrastrukturalne; koncentrują się na wsparciu infrastruktury POZ i AOS, rozwoju i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia, jak również dbałości o dobrostan psychiczny i wsparciu infrastruktury na rzecz usług zdrowotnych i opieki długoterminowej.. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

XI. Priorytet 11 - TURYSTYKA I KULTURA

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XI.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Przeciwdziałanie procesowi degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in.: digitalizacja, działania ratunkowe, udostępnianie), adaptacja obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XI.1.1a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		
Opis działania Przeciwdziałanie procesowi degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in.: digitalizacja, działania ratunkowe, udostępnianie), adaptacja obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Wsparcie w ramach środka skierowane na przeciwdziałanie procesowi degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego oraz na adaptację obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne ukierunkowane będzie na zachowanie wartości obiektów oraz na dostosowaniu ich do obecnych wymogów dotyczących efektywności energetycznej. Stosowane będą innowacyjne narzędzia i technologie przeznaczone do modernizacji obiektów dziedzictwa kulturowego i adaptacji obiektów zabytkowych, które zapewniając stabilność klimatyczną i energetyczną, pozwolą znacząco poprawić bilans energetyczny budynków i przeciwdziałać negatywnym zmianom klimatycznym. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.

Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych. Sposoby prowadzenia działań restauracyjnych, renowacyjnych, konserwatorskich, adaptacyjnych oraz stosowane metody będą uwzględniały adaptację do zmieniającego się klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W ramach działalności modernizacyjnej lub adaptacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania nietechniczne z zakresu przeciwdziałania degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego takie jak digitalizacja nie będą miały żadnego wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Natomiast zakres wsparcia obejmujący działania ratunkowe oraz adaptacje obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne może mieć potencjalny wpływ. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac remontowych i modernizacji obiektów zabytkowych. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych głównie z adaptacją obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne czy działaniami ratunkowymi w obiektach zabytkowych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach.

(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że inwestycja doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Zastosowane nowoczesne technologie powinny ograniczać zanieczyszczenia powietrza, czy ograniczenie zużycia wody. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania nietechniczne z zakresu przeciwdziałania degradacji obiektów dziedzictwa kulturowego takie jak digitalizacja nie będą miały żadnego wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Natomiast zakres wsparcia obejmujący działania ratunkowe oraz adaptacje obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne może mieć potencjalny wpływ. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie robót budowlanych. Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do

		istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	---

Tabela IX.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Rozwój nowoczesnej publicznej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej np. mediateki.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje skierowane będą na rozwój nowoczesnej publicznej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej np. mediateki. Nie są bezpośrednio ani pośrednio związane z emisją gazów cieplarnianych. W ramach środka stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Preferowane jest również stosowanie odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje realizowane w ramach środka skierowane na rozwój dostępu do kultury, edukacji poprzez wykorzystanie rozwiązań cyfrowych nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działania nietechniczne z zakresu rozwoju nowoczesnej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej takie jak mediateki, nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Działania te będą skierowane na istniejące obiekty kulturalne, będą to działania związane z wyposażaniem placówek w nowoczesne technologie.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z rozwojem nowoczesnej publicznej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej np. mediateki, nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działania nietechniczne z zakresu rozwoju nowoczesnej infrastruktury prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej takie jak mediateki, nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Działania te będą skierowane na istniejące obiekty kulturalne, będą to działania związane z wyposażaniem placówek w nowoczesne technologie.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela XI.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania			
Ochrona i udostępnianie zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) także poprzez proces digitalizacji (jako element projektu inwestycyjnego w obiekcie o charakterze muzealnym).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje skierowane na ochronę i udostępnianie zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) także poprzez proces digitalizacji, nie są bezpośrednio ani pośrednio związane z emisją gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i

			pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje realizowane w ramach środka skierowane na ochronę i udostępnianie zabytków ruchomych i muzealiów i zbiorów audiowizualnych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Obejmuje działania nietechniczne z zakresu ochrony i udostępniania zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych), w tym digitalizację, które nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z ochroną i udostępnianiem zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) także poprzez proces digitalizacji (jako element projektu inwestycyjnego w obiekcie o charakterze muzealnym), nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Obejmuje działania nietechniczne z zakresu ochrony i udostępniania zabytków ruchomych oraz muzealiów i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych), w tym digitalizację, które nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela IX.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania			
Inwestycje w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne) polegające głównie na wyposażeniu, dostosowaniu pomieszczeń do realizacji ww. zadań, nie są bezpośrednio ani pośrednio związane z emisją gazów cieplarnianych. W ramach środka stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Preferowane jest również stosowanie odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje realizowane w ramach środka nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Obejmuje działania z zakresu inwestycji w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne), które nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne) nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby.

			Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Obejmuje działania z zakresu inwestycji w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne), które nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy

Tabela XI.1.4a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Inwestycje w infrastrukturę służącą zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa (w tym: gwara, tańce ludowe, tradycje, wierzenia, zawody tradycyjne).			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?			
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych z działaniami, takimi jak remonty czy adaptacja obiektów budowlanych.	

unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela XI.1.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Działania polegające na tworzeniu innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej wynikające ze współpracy szkół, instytucji z sektora kultury oraz sektora kreatywnego z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Przewidziane działania będą miały charakter społeczno-kulturalny polegający na tworzeniu

			innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej i nie są bezpośrednio ani pośrednio związane z emisją gazów cieplarnianych. W ramach środka stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Preferowane jest również stosowanie odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Przewidziane działania będą miały charakter społeczno-kulturalny polegający na tworzeniu innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej i nie mają bezpośrednio ani pośrednio wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Obejmuje działania, które nie będą miały negatywnego wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania polegające na tworzeniu innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej wynikające ze współpracy szkół, instytucji z sektora kultury oraz sektora kreatywnego z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Obejmuje działania, które nie będą miały negatywnego wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Inicjatywy związane z ochroną istniejącej zieleni bądź wprowadzeniem terenów zielonych w ramach zagospodarowywania wspólnych przestrzeni publicznych będą pozytywnie oddziaływać na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela XI.1.5a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Opis działania

Działania polegające na tworzeniu innowacyjnej oferty turystycznej lub kulturalnej wynikające ze współpracy szkół, instytucji z sektora kultury oraz sektora kreatywnego z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi.

Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych z realizacjami inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji		

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela XI.1.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania			
Rozwój infrastruktury regionalnych szlaków turystyki aktywnej (np. rowerowej, kajakowej, żeglarskiej).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Rozwój infrastruktury regionalnych szlaków turystyki aktywnej (np. rowerowej, kajakowej, żeglarskiej) może stać się atrakcyjniejszą alternatywą zwiedzania regionu aniżeli podróżowanie samochodem, co pośrednio może wpłynąć na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Ponadto wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii) oraz zasadę poszanowania środowiska naturalnego.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XI.1.6a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		
Opis działania Rozwój infrastruktury regionalnych szlaków turystyki aktywnej (np. rowerowej, kajakowej, żeglarskiej).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Powstająca infrastruktura regionalnych szlaków turystyki aktywnej będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania takie jak oznakowanie szlaków turystycznych, lokalizacja tablic informacyjnych nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Natomiast działania związane z modernizacją i przebudową szlaków turystycznych, w tym szczególnie szlaków wodnych (kajakowe, żeglarskie) mogą mieć potencjalny wpływ na ochronę zasobów wodnych zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac związanych z ingerencją w strefy nadbrzeżne akwenów i cieków. Ewentualna awaria sprzętu wykorzystywanego do robót budowlanych generuje ryzyko zanieczyszczenia wód, powyższe dotyczy, choć w mniejszym stopniu, także robót budowlanych prowadzonych na szlakach lądowych (piesze, rowerowe). Stosowanie sprzętu budowlanego sprawnego technicznie oraz zabezpieczenie placu budowy będzie minimalizować ewentualne niekorzystne oddziaływanie. Potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko wodne i gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie oraz nie będzie zagrażał dobremu stanowi bądź dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód. Wzmocniona aktywność turystyczna wiąże się z większą produkcją ścieków, a także odpadów komunalnych. Przy czym odpowiednio zorganizowana infrastruktura na szlakach będzie odpowiadać zapotrzebowaniu w tym zakresie (sanitariaty, śmietniki, odpowiednie oznakowanie i

		tablice informacyjne). Prawidłowa eksploatacja odpowiednio wykonanych urządzeń oczyszczania ścieków zminimalizuje ewentualne negatywne oddziaływanie związane z potencjalnie większą produkcją ścieków. Skanalizowanie ruchu turystycznego i zapewnienie turystom odpowiedniej infrastruktury spowoduje ograniczenie tzw. „dzikiej turystyki”, co winno wpłynąć pozytywnie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej ze szlakami turystycznymi, w tym budowy obiektów budowlanych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Zakres wspieranych działań w ramach środka nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwale. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania takie jak oznakowanie szlaków turystycznych, lokalizacja tablic informacyjnych nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy. Natomiast działania związane z modernizacją i przebudową szlaków turystycznych mogą mieć potencjalny wpływ na ochronę bioróżnorodności zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, ingerencja w zbiorowiska wodnej i nadbrzeżnej roślinności w związku ze zmianą struktury nadbrzeża). Przy czym roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Potencjalny wpływ robót budowlanych będzie krótkotrwały i przemijający. Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii. Wzmocniona aktywność turystyczna wiąże się z większą presją na środowisko przyrodnicze. Przy czym skanalizowanie ruchu turystycznego i zapewnienie turystom odpowiedniej infrastruktury spowoduje ograniczenie tzw. „dzikiej turystyki”, co winno wpłynąć pozytywnie na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	---	--

Tabela XI.1.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania			
Tworzenie i rozwój turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o dziedzictwo regionu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Inwestycje w ramach środka polegające na tworzeniu i rozwoju szlaków tematycznych w oparciu o dziedzictwo regionu nie powinny generować znacznych emisji gazów cieplarnianych mających wpływ

			na zmiany klimatyczne. Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii) oraz zasadę poszanowania środowiska naturalnego.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XI.1.7a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania			
Tworzenie i rozwój turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o dziedzictwo regionu.			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Powstająca infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem	
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania związane z modernizacją, przebudową czy budową turystycznych szlaków tematycznych w oparciu o dziedzictwo regionu mogą mieć potencjalny wpływ na ochronę zasobów wodnych. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych, potencjalna awaria sprzętu wykorzystywanego do robót budowlanych generuje ryzyko zanieczyszczenia wód. Stosowanie sprzętu budowlanego sprawnego technicznie oraz zabezpieczenie placu budowy będzie minimalizować ewentualne niekorzystne oddziaływanie. Potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych	

		ani pogorszenia stanu wód na danym terenie oraz nie będzie zagrażał dobremu stanowi bądź dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód. Wzmoczona aktywność turystyczna wiąże się z większą produkcją ścieków, a także odpadów komunalnych. Przy czym odpowiednio zorganizowana infrastruktura na szlakach będzie odpowiadać zapotrzebowaniem w tym zakresie (sanitariaty, śmietniki, odpowiednie oznakowanie i tablice informacyjne). Prawidłowa eksploatacja odpowiednio wykonanych urządzeń oczyszczania ścieków zminimalizuje ewentualne negatywne oddziaływanie związane z potencjalnie większą produkcją ścieków. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury związanej ze szlakami turystycznymi, w tym budowy obiektów budowlanych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Zakres wspieranych działań w ramach środka nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki

		mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania związane z modernizacją, przebudową czy budową turystycznych szlaków tematycznych wraz z infrastrukturą może mieć potencjalny wpływ na ochronę bioróżnorodności zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Przy czym roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Potencjalny wpływ robót budowlanych będzie krótkotrwały i przemijający. Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii. Wzmocniona aktywność turystyczna wiąże się z większą presją na środowisko przyrodnicze. Przy czym skanalizowanie ruchu turystycznego i zapewnienie turystom odpowiedniej infrastruktury spowoduje ograniczenie tzw. „dzikiej turystyki” co winno wpłynąć pozytywnie na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela XI.1.8 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Wsparcie publicznie dostępnej infrastruktury turystycznej (m.in.: Camper Parki, miejsca postoju rowerzystów, miejsca cumowania, kąpieliska, punkty informacji turystycznej). Dofinansowanie będą mogły także uzyskać projekty uniezależniające ofertę kulturalną regionu od warunków pogodowych.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Inwestycje w ramach środka polegające rozwoju infrastruktury

			turystycznej takiej jak m.in. Camper Parki, miejsca postoju rowerzystów, miejsca cumowania, kąpieliska, punkty informacji turystycznej nie powinny generować znacznych emisji gazów cieplarnianych mających wpływ na zmiany klimatyczne. Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii) oraz zasadę poszanowania środowiska naturalnego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Powstająca infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XI.1.8a Ocena merytoryczna

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		
Opis działania		
Wsparcie publicznie dostępnej infrastruktury turystycznej (m.in.: Camper Parki, miejsca postoju rowerzystów, miejsca cumowania, kąpieliska, punkty informacji turystycznej). Dofinansowanie będą mogły także uzyskać projekty uniezależniające ofertę kulturalną regionu od warunków pogodowych).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu

(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania związane z wsparciem publicznie dostępnej infrastruktury turystycznej, w szczególności takie jak kąpieliska, miejsca cumowania mogą mieć potencjalny wpływ na ochronę zasobów wodnych szczególnie na etapie realizacji danego przedsięwzięcia. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac związanych z ingerencją w strefy nadbrzeżna akwenów i cieków. Ewentualna awaria sprzętu wykorzystywanego do robót budowlanych generuje ryzyko zanieczyszczenia wód, powyższe dotyczy, choć w mniejszym stopniu, także robót budowlanych prowadzonych na szlakach lądowych (piesze, rowerowe). Stosowanie sprzętu budowlanego sprawnego technicznie oraz zabezpieczenie placu budowy będzie minimalizować ewentualne niekorzystne oddziaływanie. Potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko wodne i gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie oraz nie będzie zagrażał dobremu stanowi bądź dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód. Wzmoczona aktywność turystyczna wiąże się z większą presją na środowisko wodne, przy czym właściwie zaprojektowana i w następstwie odpowiednio użytkowana infrastruktura zmniejszy presję turystyczną związaną z tzw. „dzika turystyką”. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury turystycznej, w tym budowy obiektów budowlanych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w

		tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Zakres wspieranych działań w ramach środka nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania związane z wsparciem publicznie dostępnej infrastruktury turystycznej, takie jak camper parki, kąpieliska, miejsca cumowania, miejsca postoju rowerzystów mogą mieć potencjalny wpływ na ochronę bioróżnorodności zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, ingerencja w zbiorowiska wodnej i nadbrzeżnej roślinności w związku ze zmianą struktury nadbrzeża). Przy czym roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Potencjalny wpływ robót budowlanych będzie krótkotrwały i przemijający. Inwestycje winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii. Wzmocniona aktywność turystyczna wiąże się z większą presją na środowisko przyrodnicze. Przy czym skanalizowanie ruchu turystycznego i zapewnienie turystom odpowiedniej infrastruktury spowoduje ograniczenie tzw. „dzikiej turystyki” co winno wpłynąć pozytywnie na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela XI.1.9 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vi)

CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Opis działania Ułatwienie dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz infrastruktury turystycznej, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje mające na celu ułatwienie dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz infrastruktury turystycznej, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, nie są bezpośrednio ani pośrednio związane z emisją gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Inwestycje realizowane w ramach środka nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje mające na celu ułatwienie dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz infrastruktury turystycznej, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami nie powinny mieć znaczącego przewidywanego wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
---	---	--	--

Tabela XI.1.9a Ocena merytoryczna

<i>CS(4.vi) – Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</i>			
Opis działania Ułatwienie dostępu do zabytków, instytucji kultury oraz infrastruktury turystycznej, w tym dostosowanie ww. obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Działania te będą skierowane na istniejące obiekty kulturalne, będą to działania związane przede wszystkim z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, takie jak podjazdy, windy. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac remontowych i modernizacji obiektu zabytkowego. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.	
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji obiektów budowlanych oraz ich otoczenia. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji,	

korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Działania te będą skierowane na istniejące obiekty kulturalne, będą to działania związane przede wszystkim z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, takie jak podjazdy, windy. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac remontowych i modernizacji obiektu zabytkowego (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

XII. Priorytet 12 - ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH

CS(5.i) – wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) – Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania Inwestycje w istniejące budynki dla celów społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych lub usługowo-mieszkaniowych, mieszkaniowych wraz z niezbędnym wyposażeniem.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.1a Ocena merytoryczna

CS(5.i) – Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania Inwestycje w istniejące budynki dla celów społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych lub usługowo-mieszkaniowych, mieszkaniowych wraz z niezbędnym wyposażeniem.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania realizowane w ramach środka nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres wsparcia obejmuje modernizacje i adaptacje istniejących budynków do nowej funkcji. Prace budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Wspierany zakres działań będzie pośrednio wpływał na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza zwłaszcza, gdy rezultatem działań będzie podniesienie stanu technicznego budynku i obniżenie zużycia energii, co przełoży się na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska (np. dwutlenku węgla) – wynikające z mniejszego związanego z użytkowaniem budynku zapotrzebowania na energię po wykonaniu modernizacji.

		Zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Preferowane jest również stosowanie odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie zużycia paliw kopalnych wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Inwestycje w ramach środka nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach podejmowanych prac modernizacyjnych i adaptacyjnych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. W ramach działalności modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Ponadto w przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Zakres wsparcia obejmuje modernizację i adaptację istniejących budynków do nowej funkcji. Prace budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z

		dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych związanych z działaniami, takimi jak remont, modernizacja czy adaptacja obiektów budowlanych. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płaszczy dla

		zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów) można spodziewać się na etapie przebudowy i modernizacji istniejącej zabudowy. Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	--

Tabela XII.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) – Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania			
Rekonstrukcje budynków, przyczyniające się do odtwarzania oryginalnych i charakterystycznych układów przestrzennych na danym terenie, służące odtwarzaniu historycznej zabudowy.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.2a Ocena merytoryczna

CS(5.i) – Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania		
Rekonstrukcje budynków, przyczyniające się do odtwarzania oryginalnych i charakterystycznych układów przestrzennych na danym terenie, służące odtwarzaniu historycznej zabudowy.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania realizowane w ramach środka nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres wsparcia obejmuje rekonstrukcje budynków, przyczyniające się do odtwarzania oryginalnych i charakterystycznych układów przestrzennych na danym

		terenie. Prace budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniające dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa. Inwestycje w ramach środka nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. W ramach działalności budowlanej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Ponadto w przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Zakres wsparcia obejmuje rekonstrukcje budynków, przyczyniające się do odtwarzania oryginalnych i charakterystycznych układów przestrzennych na danym terenie. Prace budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym,

		stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji, w tym w zakresie budowy budynków. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Realizacja inwestycji, na etapie budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania niewielkie, krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym

(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Przy czym wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--

Tabela XII.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich				
Opis działania Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, by dobrze spełniały funkcje społeczne (w tym istniejących terenów zielonych oraz podwórek stanowiących własność/współwłasność beneficjentów wsparcia) wraz z małą architekturą.				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"	
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Obejmują one głównie działania w zakresie zagospodarowania i rozwoju przestrzeni publicznych, by dobrze spełniały funkcje społeczne (w tym istniejących terenów zielonych oraz podwórek stanowiących własność/współwłasność beneficjentów wsparcia) wraz z małą architekturą, które zasadniczo nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym łagodzenie zmian klimatu). Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie	

			czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy. Rozwój terenów zielonych, a także innych terenów przestrzeni publicznych z zachowaniem znacznych powierzchni biologicznie czynnych będzie pozytywnie wpływał na ekosystemy miejskie, które posiadają większą zdolność do łagodzenia skutków zmian klimatu oraz do przystosowania się do nich. Lepiej znoszą ekstremalne zjawiska pogodowe i łatwiej się po nich regenerują, a także są źródłem wielu korzyści niezbędnych dla ludzi. Ponadto wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.3a Ocena merytoryczna

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych, by dobrze spełniały funkcje społeczne (w tym istniejących terenów zielonych oraz podwórek stanowiących własność/współwłasność beneficjentów wsparcia) wraz z małą architekturą.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac remontowych i modernizacji obiektów zabytkowych. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Dbłość o tereny zielone w projektach rewitalizacyjnych przestrzeni publicznych, maksymalne zachowanie istniejących drzew i krzewów, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych oraz inwestycje w zieloną infrastrukturę będą miały pozytywny wpływ na retencję wód. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami

korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płaszczy dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. W ramach rewitalizacji przestrzeni publicznych należy dążyć do maksymalnego zachowania istniejących krzewów i drzew, poprawy ich wzrostu oraz zwiększania powierzchni biologicznie czynnych. W ramach przedsięwzięć infrastrukturalnych, tam gdzie jest to uzasadnione, priorytetowo traktowana będzie zielona infrastruktura, w tym w szczególności drzewa. Przedsięwzięcia związane z ochroną istniejącej zieleni bądź wprowadzeniem terenów zielonych w ramach zagospodarowywania wspólnych przestrzeni publicznych będą pozytywnie oddziaływać na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela XII.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania			
Inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego (np. monitoring miejski, oświetlenie uliczne) (jako uzupełnienie ww. projektów).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka, obejmujące inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego takich jak monitoring miejski, oświetlenie uliczne, w ramach uzupełnienia wyżej ocenionych projektów, nie mają znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Będą w niewielkim stopniu pozytywnie wpływać na ten cel środowiskowy poprzez zastosowanie energooszczędnych rozwiązań wykorzystujących energię z odnawialnych źródeł, co będzie skutkowało zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia stanowi uzupełnienie wyżej ocenionych projektów. Obejmuje inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego takich jak monitoring miejski, oświetlenie uliczne, które nie będą miały wpływu na niniejszy cel środowiskowy.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód czy gleb. Efektem wdrożenia działań uwzględniających rozwiązanie energooszczędne wykorzystujące odnawialne źródła energii będzie ograniczenie emisji zanieczyszczeń, co pośrednio będzie miało znaczenie na obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Wspierane działania, stanowiące uzupełnienie wyżej ocenionych projektów, nie będą znacząco

			ingerować w środowisko przyrodnicze, w tym bioróżnorodność i ekosystemy.
--	--	--	--

Tabela XII.1.4a Ocena merytoryczna

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania Inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego (np. monitoring miejski, oświetlenie uliczne) (jako uzupełnienie ww. projektów).			
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?			
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty instalacyjne) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że zdemontowane elektrośmieci (urządzenia oświetleniowe) i inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i oświetleniowe po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza recyklingowi lub utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.	
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji			

zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela XII.1.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania Inwestycje w podstawową infrastrukturę, rowerową i pieszą na obszarze objętym projektem (jako uzupełnienie ww. projektów).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Inwestycje w rozwój podstawowej infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej stanowiących uzupełnienie ww. projektów pośrednio przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska w tym emisji gazów cieplarnianych, co przełoży się na realizację celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Inwestycje w rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego przyczynią się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, stąd będą miały również pośredni pozytywny wpływ na jakość wód. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

			Przedsięwzięcia z przedmiotowego zakresu wsparcia nie są wodochłonne oraz nie generują powstawania znacznych ilości ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.5a Ocena merytoryczna

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania Inwestycje w podstawową infrastrukturę, rowerową i pieszą na obszarze objętym projektem (jako uzupełnienie ww. projektów).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji.

unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (nie będące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Przy czym roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Potencjalny wpływ robót budowlanych będzie krótkotrwały i przemijający. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela XII.1.6 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania			
Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.6a Ocena merytoryczna

CS(5.i) –Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania		
Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania w ramach środka nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na zmiany klimatu. Nie przewiduje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Zakres działań obejmuje głównie działania w zakresie zagospodarowania terenów inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia (głównie wyposażenie w infrastrukturę techniczną: gaz, woda, prąd, ciepło, usługi telekomunikacyjne), które zasadniczo nie powinny doprowadzić do negatywnego wpływu na klimat (w tym łagodzenie zmian klimatu). Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa.

		Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy infrastruktury drogowej oraz infrastruktury technicznej (przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne). Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na jakość i zasoby wodne i zastosować odpowiednie środki zaradcze. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym

		gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń). W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza płazów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt). Inwestycje drogowe winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zinwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacja korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Tabela XII.1.7 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(5.i)

CS(5.i) – Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich			
Opis działania			
Rozwój obszarów o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych o właściwościach uzdrowiskowych decydujących o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka nie będą miały żadnego lub znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Obejmują one głównie działania mające na celu rozwój obszarów o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych o właściwościach uzdrowiskowych decydujących o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy. Rozwój terenów zielonych, a także innych terenów przestrzeni publicznych z zachowaniem znacznych powierzchni biologicznie czynnych będzie pozytywnie wpływał na ekosystemy miejskie, które posiadają większą zdolność do łagodzenia skutków zmian klimatu oraz do przystosowania się do nich. Lepiej znoszą ekstremalne zjawiska pogodowe i łatwiej się po nich regenerują, a także są źródłem wielu korzyści niezbędnych dla ludzi. Ponadto wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne

			zjawiska pogodowe. Wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XII.1.7a Ocena merytoryczna

CS(5.i) – Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich		
Opis działania Rozwój obszarów o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych o właściwościach uzdrowiskowych decydujących o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie prac remontowych i modernizacji obiektów. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

		Dbłość o tereny zielone w projektach dotyczących przestrzeni publicznych, maksymalne zachowanie istniejących drzew i krzewów, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych oraz inwestycje w zieloną infrastrukturę będą miały pozytywny wpływ na retencję wód. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Inwestycje będą realizowane na terenach miejskich, są to tereny już przekształcone antropogenicznie, stąd wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze będzie ograniczony. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie robót budowlanych (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płośzący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów).

		Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Należy dążyć do maksymalnego zachowania istniejących krzewów i drzew, poprawy ich wzrostu oraz zwiększania powierzchni biologicznie czynnych. W ramach przedsięwzięć infrastrukturalnych, tam gdzie jest to uzasadnione, priorytetowo traktowana będzie zielona infrastruktura, w tym w szczególności drzewa. Przedsięwzięcia związane z ochroną istniejącej zieleni bądź wprowadzeniem terenów zielonych w ramach zagospodarowywania wspólnych przestrzeni publicznych będą pozytywnie oddziaływać na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	--	--

XIII. Priorytet 13 - POMOC TECHNICZNA EFRR

Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela XIII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach Priorytetu Pomoc techniczna EFRR

Pomoc techniczna EFRR – Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów			
Opis działania W ramach pomocy technicznej finansowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę Programu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. Zakłada się, że sprzęty zakupione w ramach pomocy technicznej po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza recyklingowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”.

XIV. Priorytet 14 - POMOC TECHNICZNA EFS+

Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela XIV.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach Priorytetu Pomoc techniczna EFS+

Pomoc techniczna EFS+ – Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów			
Opis działania W ramach pomocy technicznej finansowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę Programu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. Zakłada się, że sprzęty zakupione w ramach pomocy technicznej po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza recyklingowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

XV. Priorytet 15 - BEZPIECZEŃSTWO

CS3(iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XV.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.iii)

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej			
Opis działania Dofinansowanie wojewódzkiej infrastruktury drogowej o charakterze tzw. podwójnego zastosowania oraz istotnej dla lokalnych/regionalnych systemów ewakuacji ludności wraz z niezbędnymi elementami (w tym np.: przygotowanie miejsc zbiórek, miejsc schronienia ludności, magazynów ze sprzętem służącym w sytuacji zagrożenia, punkty logistyczne dystrybucji zaopatrzenia kryzysowego);.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XV.1.1a Ocena merytoryczna

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej		
Opis działania Dofinansowanie wojewódzkiej infrastruktury drogowej o charakterze tzw. podwójnego zastosowania oraz istotnej dla lokalnych/regionalnych systemów ewakuacji ludności wraz z niezbędnymi elementami (w tym np.: przygotowanie miejsc zbiórek, miejsc schronienia ludności, magazynów ze sprzętem służącym w sytuacji zagrożenia, punkty logistyczne dystrybucji zaopatrzenia kryzysowego)		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Budowa, przebudowa lub rozbudowa istniejących dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą mającą m.in. na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i zapewnienie dróg ewakuacji nie wpłynie znacząco na zwiększenie emisji gazów, ponieważ ewentualny wzmożony ruch na drogach objętych działaniem możliwy będzie wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, związanych z kryzysem i nie będzie miał charakteru stałego.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa.

klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		Planowane w ramach środka działania powinny zakładać dostosowanie ich do zmian klimatu i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działania nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji dróg oraz infrastruktury towarzyszącej. Przy czym potencjalny wpływ prac budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. W trakcie eksploatacji potencjalnym zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód poprzez migrację substancji ropopochodnych, które mogą wyciec z pojazdu podczas kolizji. Spływ zanieczyszczeń z dróg stanowi zagrożenie głównie dla terenów w sąsiedztwie tras o dużym natężeniu ruchu. Realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej, w szczególności tam, gdzie jest to technicznie możliwe, będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na jakość i zasoby wodne.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla	X	Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbioru (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbioru oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Realizowane inwestycje będą w maksymalnym stopniu wykorzystywały środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi zostaną ograniczone (tam, gdzie będzie to miało uzasadnienie) dzięki wprowadzeniu rozwiązań minimalizujących (np. ekrany akustyczne) spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE. Realizowane inwestycje wyposażone w systemy wstępnego oczyszczania wód opadowych i roztopowych będą miały pozytywny wpływ na ograniczanie zanieczyszczeń do wód i gleby. W szczególności, tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Realizacja inwestycji, na etapie budowy, przebudowy, modernizacji może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działania nie będą w znacznym stopniu szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz nie będą szkodliwe dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy bądź modernizacji infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów, zajęcie terenu, emisja zanieczyszczeń). Inwestycje drogowe mogą przyczyniać się do fragmentacji siedlisk, a rozbudowa sieci drogowej oraz wzrost natężenia ruchu pojazdów może zwiększyć śmiertelność zwierząt. W celu minimalizacji wpływu działania należy na etapie projektowania, prac budowlanych i użytkowania infrastruktury drogowej i towarzyszącej uwzględnić parametry mające wpływ na bioróżnorodność, ekosystemy i siedliska, w tym szczególnie siedliska i gatunki objęte zakresem zainteresowania Unii, i zastosować odpowiednie środki zaradcze (tj. ograniczenie przekształceń powierzchni ziemi, zminimalizowanie wycinki drzew i krzewów, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, zwłaszcza płazów, gadów i ptaków, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk przyrodniczych, w tym będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, wprowadzenie oraz utrzymanie elementów zielonej infrastruktury wzdłuż ciągów komunikacyjnych, budowa przejść dla zwierząt).

		Inwestycje drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą winny być poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą, w celu zainwentaryzowania występowania gatunków flory i fauny oraz siedlisk, szczególnie objętych zakresem zainteresowania Unii, a także identyfikacją korytarzy ekologicznych. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.
--	--	--

Tabela XV.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.iii)

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej			
Opis działania			
Poprawa niezależności energetycznej, poziomu bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa systemów lotniczych oraz inwestycje o charakterze tzw. podwójnego zastosowania na lotnisku regionalnym Olsztyn-Mazury w Szymanach			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia obejmuje inwestycje na lotnisku Olsztyn-Szymany, prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą wyłącznie do lotniska i jego najbliższego otoczenia. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych o ile będą realizowane, będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Pozytywnym oddziaływaniem o charakterze długoterminowym będzie zmniejszenie depozytu zanieczyszczeń w wodach poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, czyli nie będzie prowadzić do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi. Celem inwestycji jest zabezpieczenie energetyczne lotniska Olsztyn-Szymany oraz zapewnienie możliwości

		podwójnego wykorzystania infrastruktury lotniskowej. Podczas prac remontowych zostaną wprowadzone środki służące zmniejszaniu emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X	

Tabela II.1.2a Ocena merytoryczna

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej		
Opis działania Poprawa niezależności energetycznej, poziomu bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa systemów lotniczych oraz inwestycje o charakterze tzw. podwójnego zastosowania na lotnisku regionalnym Olsztyn-Mazury w Szymanach		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Wspierany zakres działań może wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Przedsięwzięcia polegające na poprawie niezależności energetycznej na lotnisku Olsztyn-Szymany mogą pozwolić na zmniejszenie zapotrzebowania na energię przedmiotowych budynków, co przełoży się na zmniejszenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Planowane do realizacji inwestycje prowadzić będą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zatem wnoszą istotny wkład w realizację celu. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą mieć związek z emisją pyłów czy zwiększonym ruchem samochodów w czasie prowadzenia robót budowlanych. Jednak ich oddziaływanie będzie krótkotrwałe, a dodatkowo będzie minimalizowane przez stosowanie nowoczesnych technologii na placach budów. Potencjalna emisja powinna zakończyć się w chwili ukończenia realizacji inwestycji (zakończenie prac budowlanych).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. We wszystkich projektach, w których będzie to adekwatne, mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu np. systemy zarządzania wodą w budynkach, zielone ściany i dachy. Przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja systemów chłodzących podniesie jakość klimatu wewnątrznych budynków, zmniejszy dyskomfort użytkowników spowodowany zmianami klimatycznymi (zmniejszy narażenie na upały czy chłody). Zakłada się, że nowo realizowane inwestycje (projekt, przyjęte rozwiązania i lokalizacja inwestycji) uwzględnią kwestie dotyczące zmieniającego się klimatu i odporności na klęski żywiołowe. W ramach działalności modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania

		adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Zakłada się, że w wyniku inwestycji mogą powstać odpady budowlane, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że zużyte urządzenia i zdemontowane elementy wyposażenia budynków oraz inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi), a także inne urządzenia techniczne po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przeznaczone do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. W stosowych przypadkach przed przystąpieniem do ewentualnych prac mogących mieć wpływ na kwestie bioróżnorodności i ekosystemów należy wykonać inwentaryzację przyrodniczą pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy w budynku planowanym do objęcia ww. pracami. Należy postępować zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wyników inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej oraz stosownych decyzji RDOŚ.

Tabela XV.1.3 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.iii)

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej			
Opis działania			
Inwestycje w schrony i miejsca schronienia ludności w budynkach użyteczności publicznej (np. urzędach, szpitalach, szkołach, bursach, internatach)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Zakres wsparcia obejmuje przygotowanie schronów i miejsc schronienia ludności a wszelkie prace inwestycyjne i związane z nimi roboty budowlane ograniczać się będą do budynku i ewentualnie jego najbliższego otoczenia. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość jak i zasoby wody. Pozytywnym oddziaływaniem o charakterze długoterminowym będzie zmniejszenie depozytu zanieczyszczeń w wodach poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Zakres wspieranych działań związanych z przygotowaniem schronów i miejsc chronienia ludności nie będzie miał znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, czyli nie będą prowadziły do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi. Podczas prac remontowych zostaną wprowadzone środki służące zmniejszaniu emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Podejmowane będą środki mające na celu ograniczenie emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XV.1.3a Ocena merytoryczna

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej

Opis działania

Inwestycje w schrony w budynkach użyteczności publicznej (np. urzędach, szpitalach, szkołach, bursach, internatach)

Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Ewentualne negatywne oddziaływania mogą mieć związek z emisją pyłów czy zwiększonym ruchem samochodów w czasie prowadzenia robót budowlanych. Jednak ich oddziaływanie będzie krótkotrwałe, a dodatkowo będzie minimalizowane przez stosowanie nowoczesnych technologii na placach budów. Potencjalna emisja powinna zakończyć się w chwili ukończenia realizacji inwestycji (zakończenie prac budowlanych). W stosownych przypadkach w ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zakres wspieranych działań nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na adaptację do zmian klimatu. We wszystkich projektach, w których będzie to adekwatne, mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu np. systemy zarządzania wodą w budynkach. Ewentualna budowa/przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja systemów chłodzących, ogrzewania podniesie jakość klimatu wewnętrznego budynków, poprawi komfort użytkowników (zabezpieczy przed narażeniem na zbyt wysokie temperatury czy chłody). Zakłada się, że nowo realizowane inwestycje (projekt, przyjęte rozwiązania i lokalizacja inwestycji) uwzględnią kwestie dotyczące zmieniającego się klimatu i odporności na klęski żywiołowe. W ramach działalności modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Zakłada się, że w wyniku inwestycji mogą powstać odpady budowlane, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że zużyte urządzenia i zdemontowane elementy wyposażenia budynków oraz inne odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi), a także inne urządzenia techniczne po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym

niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		zwłaszcza przeznaczone do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał zasadniczego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. W stosowych przypadkach przed przystąpieniem do ewentualnych prac mogących mieć wpływ na kwestie bioróżnorodności i ekosystemów należy wykonać inwentaryzację przyrodniczą pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy w budynku planowanym do objęcia ww. pracami. Należy postępować zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wyników inwentaryzacji ornitologicznej i chiropterologicznej oraz stosownych decyzji RDOŚ.

Tabela XV.1.4 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.iii)

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej			
Opis działania 1. inwestycje w regionalne i lokalne systemy monitoringu zagrożeń i platform komunikacyjnych do szybkiego rozpowszechniania informacji; 2. zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa infrastruktury IT oraz zarządzania danymi w szpitalach, samorządach i innych podmiotach (w tym zapasowe centra danych); 3. modernizacja systemów i wymiana urządzeń Regionalnej Sieci Szerokopasmowej wraz z podłączeniem szpitali wojewódzkich do sieci RSS;			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Charakter środka obejmującego w szczególności infrastrukturę IT oraz systemy i platformy cyfrowe nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego

			realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji gazów cieplarnianych. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu. Transformacja cyfrowa pozwala skutecznie ograniczać zużycie zasobów naturalnych i energii. Podejmowane będą starania aby do zasilania infrastruktury cyfrowej wykorzystywana była również energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter środka nie będzie miał żadnego lub znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu zabezpieczając systemy monitoringu i zarządzania wodą przed cyberatakami i innymi zagrożeniami
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Charakter środka nie będzie miał znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu zabezpieczając systemy monitoringu i zarządzania przed cyberatakami i innymi zagrożeniami
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działania wspierane w ramach środka mogą pośrednio pozytywnie wpływać na realizację celu.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

Tabela XV.1.5 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(3.iii)

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej	
Opis działania	
– wsparcie krytycznej na poziomie lokalnym/ regionalnym infrastruktury szpitali (w tym polowych) i ratownictwa medycznego w zakresie przygotowania na wypadek sytuacji kryzysowej lub konfliktu	

zbrojnego, w tym inwestycje w sprzęt i wyposażenie medyczne związane z przygotowaniem do sytuacji kryzysowych, np. zakres medycyny urazowej, leczenie oparzeń, zaplecze transportu medycznego; – rozbudowa szpitali w celu przygotowania miejsc schronienia, w tym o podziemną infrastrukturę medyczno-techniczną zapewniającą świadczenie usług medycznych w czasie kryzysu/wojen; – tworzenie regionalnych rezerw leków, sprzętu i środków medycznych, które mogą być użyte w sytuacjach nagłych; – inwestycje w lądowiska przyszpitalne (budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja lądowisk); – zapewnienie systemów i technologii związanych z magazynowaniem energii wraz z niezbędną infrastrukturą dostępową (w szczególności magazyny energii, stacje transformatorowe, przyłącza, rozwiązania umożliwiające lokalne autobilansowanie itd.). – wsparcie niezależności energetycznej szpitali poprzez budowę magazynów energii, w tym elektrycznej i ciepłej, wraz ze źródłami OZE instalowanymi w celu zapewniania ciągłości funkcjonowania danego podmiotu w sytuacjach kryzysowych (np. w sytuacji przerw w dostawie energii).			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela XV.1.5a Ocena merytoryczna

CS(3.iii) – Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej		
Opis działania		
– wsparcie krytycznej na poziomie lokalnym/ regionalnym infrastruktury szpitali (w tym polowych) i ratownictwa medycznego w zakresie przygotowania na wypadek sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego, w tym inwestycje w sprzęt i wyposażenie medyczne związane z przygotowaniem do sytuacji kryzysowych, np. zakres medycyny urazowej, leczenie oparzeń, zaplecze transportu medycznego; – rozbudowa szpitali w celu przygotowania miejsc schronienia, w tym o podziemną infrastrukturę medyczno-techniczną zapewniającą świadczenie usług medycznych w czasie kryzysu/wojen; – tworzenie regionalnych rezerw leków, sprzętu i środków medycznych, które mogą być użyte w sytuacjach nagłych; – inwestycje w lądowiska przyszpitalne (budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja lądowisk); – zapewnienie systemów i technologii związanych z magazynowaniem energii wraz z niezbędną infrastrukturą dostępową (w szczególności magazyny energii, stacje transformatorowe, przyłącza, rozwiązania umożliwiające lokalne autobilansowanie itd.). – wsparcie niezależności energetycznej szpitali poprzez budowę magazynów energii, w tym elektrycznej i ciepłej, wraz ze źródłami OZE instalowanymi w celu zapewniania ciągłości funkcjonowania danego podmiotu w sytuacjach kryzysowych (np. w sytuacji przerw w dostawie energii).		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania mają na celu rozwój zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców w sytuacjach kryzysowych oraz zabezpieczenie infrastruktury krytycznej w szpitalach na

		wypadek m.in. konfliktu zbrojnego; działania koncentrują się na wsparciu infrastruktury zdrowia. Charakter i skala działań nie powinny powodować zwiększonych emisji gazów cieplarnianych. Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego mogły istotnie wpływać na klimat. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W ramach działalności budowlanej/modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i нефизyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach. W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie.

		Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji, w tym w zakresie budowy, rozbudowy czy przebudowy budynków. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady (np. związane z procesem wymiany zużytego sprzętu na nowy) zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik. Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury zdrowia (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoşący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.
--	---	--

XVI. Priorytet 16 – DOSTĘPNE MIESZKALNICTWO

CS(4.vii) – Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań

Tabela XVI.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.vii)

CS(4.vii) – Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań			
Opis działania			
– Inwestycje w nowe mieszkania socjalne/komunalne efektywne energetycznie, – inwestycje w pustostany z przeznaczeniem na nowe mieszkania socjalne/ komunalne efektywnych energetycznie, – inwestycje w istniejące mieszkań socjalnych/komunalnych wraz z kosztem zakwaterowania mieszkańców na czas remontu, w tym poprawę efektywności energetycznej istniejących budynków komunalnych, – wsparcie TBS-ów i SIM-ów w zakresie budowy nowych mieszkań na wynajem (efektywnych energetycznie), – wsparcie inwestycji w akademiki/bursy/internaty, w tym w zakresie efektywności energetycznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		
---	---	--	--

Tabela XVI.1.1a Ocena merytoryczna

CS(4.vii) – Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań		
Opis działania – Inwestycje w nowe mieszkania socjalne/komunalne efektywne energetycznie, – inwestycje w pustostany z przeznaczeniem na nowe mieszkania socjalne/ komunalne efektywnych energetycznie, – inwestycje w istniejące mieszkania socjalnych/komunalnych wraz z kosztem zakwaterowania mieszkańców na czas remontu, w tym poprawę efektywności energetycznej istniejących budynków komunalnych, – wsparcie TBS-ów i SIM-ów w zakresie budowy nowych mieszkań na wynajem (efektywnych energetycznie), – wsparcie inwestycji w akademiki/bursy/internaty, w tym w zakresie efektywności energetycznej Uzupełniając (jako część projektów budowlanych i remontowych) kwalifikowalne są inwestycje umożliwiające adaptację części obiektu na budowle ochronne lub miejsca doraźnego schronienia, zapewniające bezpieczeństwo mieszkańców, w tym użytkowników wspartej infrastruktury		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania mają na celu poprawę dostępności mieszkań, przystępnych cenowo i efektywnych energetycznie. Charakter i skala działań nie powinny powodować zwiększonych emisji gazów cieplarnianych. Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego mogły istotnie wpływać na klimat. Wsparcie realizowane w ramach środka ukierunkowane będzie na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowopowstałe obiekty wyposażone zostaną w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej poprzez zastosowanie rozwiązań ograniczających zużycie energii, w tym stosowanie odnawialnych źródeł energii, co przełoży się na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. W ramach środka uwzględnione zostaną zalecenia dyrektywy PEiR (EU) 2018/844 zmieniające dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. W przypadku prac prowadzonych wokół budynków zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem. Stosowane będą rozwiązania energooszczędne.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Nie przewiduje się, aby działania realizowane w ramach celu szczegółowego wywierały istotny negatywny wpływ na adaptację do zmian klimatu. Inwestycje będą projektowane w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W ramach działalności budowlanej/modernizacyjnej wdrożone zostaną rozwiązania fizyczne i niefizyczne („rozwiązania adaptacyjne”), które zmniejszą najważniejsze fizyczne zagrożenia klimatyczne. Przeprowadzane prace mogą pozytywnie przyczynić się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.

		W stosownych przypadkach zachowane zostaną istniejące tereny zielone i drzewa. Utrzymany będzie wysoki stopień powierzchni biologicznie czynnych, zapobiegających tworzeniu dużych uszczelnionych powierzchni pokrytych betonem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym powierzchniowych i wód gruntowych, jak również wód morskich. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury społecznej. Przy czym potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie. Instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych realizowanych w ramach programu będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym, stąd nie będą miały wpływu zarówno na jakość, jak i zasoby wody. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych.
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Zakres wspieranych działań nie powinien mieć znaczącego przewidywanego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym powstawanie odpadów i recykling. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas robót budowlanych, w tym w zakresie budowy, modernizacji, przebudowy, rozbudowy budynków. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) i inne odpady zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.

		Promowane będą projekty budynków i techniki budowlane wspierające obieg zamknięty.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Zakres wspieranych działań nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na dobry stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE. Ewentualnych niekorzystnych oddziaływań można spodziewać się na etapie budowy, przebudowy i modernizacji zasobów infrastruktury mieszkaniowej (takich jak hałas i drgania, które mogą stanowić element płoszący dla zwierząt, konieczność wycinki drzew i krzewów). Roboty budowlane wynikające z realizacji projektów odbywać się będą z wykorzystaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności i ekosystemów. Planowane działania będą oceniane pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak, aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniły się do istotnych oddziaływań na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

XVII. Priorytet 17 – ODPORNOŚĆ WODNA

CS(2.V) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XVII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej
Opis działania
1. Inwestycje w ujęcia wody pitnej, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych i oczyszczalni oraz doposażanie ich w rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo, cyberbezpieczeństwo i niezawodność (zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych), a także inwestycje w ograniczenie strat wody do spożycia w sieciach wodociągowych, ograniczenie zużycia wody w sektorze gospodarki oraz sektorze komunalnym

2. Wsparcie szpitali w zakresie zapewnienia źródeł zaopatrzenia w wodę, w tym infrastruktury do ujmowania wody, na wypadek awarii/sytuacji kryzysowej;			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie wnosi „istotny wkład” w realizację celu środowiskowego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki i jako takie uznaje się za zgodne z zasadą w odniesieniu do celu środowiskowego adaptacja do zmian klimatu. Przewidywane inwestycje mające na celu racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych ukierunkowane zostały na adaptację do zmian klimatu i łagodzenie tych zmian. Zmiany klimatu powodują zwiększenie częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych wpływających na jakość i dostępność wody. Prowadzi to do problemów z zaopatrzeniem w wodę w tym wodę przydatną do spożycia przez ludzi. Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody pozwolą na minimalizację strat wody wynikających z prowadzonych usług wodociągowych oraz poprawę jej jakości a także zabezpieczenie dostępu do wody w sytuacjach kryzysowych. Realizacja środka przyczyni się do zagwarantowania ludności dostępu do odpowiedniej jakości wody pitnej. Środek będzie wspierać także realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie objęte jest kodami interwencji 062 i 065 (zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem wspierającym cel środowiskowy wynoszącym 100%. W związku z powyższym uznaje się je za zgodne z zasadą nie czynić poważnych szkód w odniesieniu do tego celu. Działanie wspiera efektywne zarządzanie zasobami wodnymi poprzez preferowanie stosowania technologii wodooszczędnych oraz ograniczanie strat wody na przesyłce.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z inwestycjami w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody nie będzie miało znaczącego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie

			będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania nie będą miały wpływu na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Wszelkie roboty budowlane winny być prowadzone w sposób ograniczający emisje hałasu i zanieczyszczeń oraz wpływ na siedliska i bioróżnorodność tak, aby nie zakłócać środowiska przyrodniczego, szczególnie w granicach, jak i w pobliżu obszarów objętych prawną ochroną przyrody.

Tabela XVII.1.1a Ocena merytoryczna

CS(2.v) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej		
Opis działania		
- Inwestycje w ujęcia wody pitnej, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowych i kanalizacyjnych i oczyszczalni oraz doposażanie ich w rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo, cyberbezpieczeństwo i niezawodność (zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych), a także inwestycje w ograniczenie strat wody do spożycia w sieciach wodociągowych, ograniczenie zużycia wody w sektorze gospodarki oraz sektorze komunalnym - Wsparcie szpitali w zakresie zapewnienia źródeł zaopatrzenia w wodę, w tym infrastruktury do ujmowania wody, na wypadek awarii/sytuacji kryzysowej;		
CS(2.v) – Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Opis działania		
Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody.		
Pytania	Nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami jego realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i nie oczekuje się, że doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Inwestycje w systemy ujmowania, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody powinny dążyć do poprawy efektywności energetycznej poprzez zmniejszenie zużycia energii, przez co pozytywnie wpłyną na zmniejszenie gazów cieplarnianych, co w efekcie przełoży się na łagodzenie zmian klimatu. Podejmowane działania będą odpowiadały wyzwaniom zielonej gospodarki. Stosowane będą rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i		

morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Realizacja działań będzie miała wpływ na oszczędne, efektywne i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi. Preferowane będzie stosowanie technologii wodooszczędnych oraz ograniczanie strat wody na przesyłce. Potencjalnego niewielkiego negatywnego wpływu na powstawanie odpadów można spodziewać się podczas realizacji inwestycji. Zakłada się, że w wyniku działań inwestycyjnych (roboty ziemne, budowlane) mogą powstać odpady, jednak w niewielkich ilościach. Zakłada się, że powstałe odpady budowlane (niebędące odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia techniczne i poszczególne elementy obiektów budowlanych po zakończonym okresie eksploatacji zostaną poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu lub poddane utylizacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami. Zakłada się ograniczenie odpadów z budowy i rozbiórki (powstałych w wyniku robót budowlanych), które byłyby składowane i unieszkodliwiane w inny sposób poprzez połączenie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, oraz w miarę możliwości, zastosowanie technik odzyskiwania, odzysku materiałów i ponownego użycia, w tym wypełniania wyrobisk z wykorzystaniem odpadów w celu zastąpienia innych materiałów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

Tabela XVII.1.2 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(2.v)

CS(2.v) – Wspieranie bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej obejmującej zintegrowane zarządzanie wodą, a także odporności wodnej
Opis działania

– Inwestycje w technologie i systemy informatyczne dotyczące zarządzania wodą, w tym cyberbezpieczeństwo oraz systemy monitorujące do kontroli poboru i dostarczania wody (ograniczanie przesyłowych strat wody), a tym samym zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów wodnych – jako element uzupełniający lub oddzielne inwestycje. – Podniesienie świadomości mieszkańców województwa w zakresie znaczenia zrównoważonego gospodarowania wodą, oszczędzania zasobów wodnych oraz ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych jako elementy projektów inwestycyjnych			
CS(2.v) – Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej			
Opis działania			
Wsparanie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje w technologie i systemy informatyczne dotyczące zarządzania wodą, w tym cyberbezpieczeństwo oraz systemy monitorujące do kontroli poboru i dostarczania wody a także działania na rzecz podnoszeni świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Powyższe działania mogą oddziaływać pozytywnie ponieważ poprawią zarządzanie wodą w regionie.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Realizacja działań w ramach środka w stosownych przypadkach może usprawniać proces dostosowania systemów do nadchodzących pogodowych wyzwań, co będzie pozytywnie wpływać na adaptacje do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania z niniejszego zakresu wsparcia mają bezpośredni pozytywny wpływ na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi, zabezpieczenia ich przed kryzysami i cyberatakami a także poprawę świadomego korzystania z wody. Zastosowanie aplikacji zarządzającej strukturą sieci wspomaga planowanie działań oraz obniżanie poziomu strat wody.

Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Realizacja działań będzie miała wpływ na oszczędne, efektywne i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi. Nie przewiduje się wpływu planowanych działań na zwiększenie powstawania odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane ze wspieraniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi nie będzie miało znaczącego bezpośredniego wpływu na ten cel, gdyż jego realizacja nie będzie prowadziła do zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Dzięki zastosowaniu inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi usprawniony może zostać m.in. proces wykrywania i usuwania awarii, obniżania poziomu strat wody, monitorowania poziomu zanieczyszczeń, co pośrednio pozytywnie wpłynie ochronę wód, gleby, powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania z niniejszego zakresu wsparcia nie mają bezpośredniego wpływu na ochronę oraz odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Są to głównie rozwiązania informatyczne, które umożliwiają monitorowanie i zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

XVIII. Priorytet 18 - EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+

CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XVIII.1.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.f)

CS(4.f) – Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami			
Opis działań Wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa dla kadry placówek oraz (pilotażowo w ramach szkoleń kadry) uczniów i rodziców uczniów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa.

			Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały znaczącego wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje wspierane w ramach środka nie mają znacznego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie powinny przyczynić się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny i przewidywany przyszły klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa.. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące

			odpadami niebezpiecznymi) oraz nowo zainstalowane urządzenia po zakończonym okresie eksploatacji zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa. Zakres wspieranych działań nie będzie prowadził do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na Wsparcie szkół i placówek oświatowych poprzez szkolenia z gotowości cywilnej i cyberbezpieczeństwa. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”.

CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Działania w ramach celu szczegółowego

Tabela XVIII.2.1 Lista kontrolna do oceny działań w ramach CS(4.g)

CS(4.g) – Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i

kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Opis działania

- Rozwój umiejętności ludności cywilnej z zakresu gotowości cywilnej (m.in. pierwsza pomoc, ewakuacja) i cyberbezpieczeństwa świadczone przez Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji (LOWE).
- Rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania.
- Rozwój umiejętności w przemyśle obronnym, w tym tworzenie miejsc pracy oraz towarzyszące wsparcie socjalne.

Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	T	N	Uzasadnienie, w przypadku gdy zaznaczono pole "Nie"
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania. Działania realizowane w ramach celu szczegółowego nie będą miały wpływu na łagodzenie zmian klimatu i nie będą prowadziły do znacznych emisji gazów cieplarnianych. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) należy w szczególności zwrócić uwagę na stosowanie innowacyjnych narzędzi i technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego i klimatu, mających na celu m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę efektywności energetycznej. Ponadto stosowanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczenia zużycia paliw kopalnych, przez co pozytywnie wpłynie na łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania.. Zakres wspieranych działań nie uwzględnia rozwiązań bezpośrednio wywierających wpływ na adaptację do zmian klimatu i nie będzie prowadził do zwiększonego negatywnego wpływu na klimat. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), realizowane inwestycje będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych i występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Niezbędna infrastruktura będzie projektowana w sposób zapewniający odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto przeprowadzane prace pozytywnie przyczynią się do zagwarantowania komfortu cieplnego przy wysokich, jak i niskich temperaturach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie

			technologii podwójnego zastosowania. Zakres wspieranych działań nie będzie miał wpływu na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), potencjalny wpływ robót budowlanych na środowisko gruntowo-wodne będzie krótkotrwały i przemijający i nie spowoduje zmiany stosunków wodnych ani pogorszenia stanu wód na danym terenie, a instalacje wykorzystujące wodę w systemach ciepłowniczych i chłodniczych będą zawsze instalacjami o obiegu zamkniętym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania.. Zakres wspieranych działań nie będzie miał istotnego negatywnego wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania opadów, jak również nie spowoduje poważnych szkód w środowisku w kontekście GOZ. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), należy zwrócić uwagę, aby powstałe odpady (niebędące odpadami niebezpiecznymi) zostały poddane odpowiedniej gospodarce odpadami, w tym zwłaszcza przygotowane do ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie gospodarki odpadami i hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej, cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania.. Zakres wspieranych działań nie będzie powodował emisji zanieczyszczeń do wody, gleb lub powietrza. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing) wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Realizacja inwestycji, na etapie przebudowy, modernizacji bądź budowy może potencjalnie mieć wpływ na uwalnianie zanieczyszczeń, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe. Zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn. Zakłada się, że przy realizacji inwestycji będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania mają na celu rozwój umiejętności w dziedzinie gotowości cywilnej,

			cyberbezpieczeństwa oraz zdolności w zakresie technologii podwójnego zastosowania. Zakres wspieranych działań nie będzie negatywnie wpływał na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych (cross-financing), inwestycje realizowane będą z zastosowaniem odpowiednich środków w celu ochrony bioróżnorodności.
--	--	--	--

Na liście kontrolnej nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania działania szczegółowej ocenie merytorycznej pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.